

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

ERKEKLERDE ÖZ-ŞEFKAT VE ŞİDDET EĞİLİMİNİN İNCELENMESİ:
TOROSLAR ÖRNEĞİ

TEZİ YAZAN

Nazlı BAYRAM

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Binnaz KIRAN (Mersin Üniversitesi)

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Mustafa KALE

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Zülal ERKAN (Mersin Üniversitesi)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / NİSAN 2023

ONAY SAYFASI**T.C
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

2020011021 numaralı öğrencimiz olan **Nazlı BAYRAM** tarafından hazırlanan **“Erkeklerde Öz-Şefkat ve Şiddet Eğiliminin İncelenmesi: Toroslar Örneği”** başlıklı bu tez çalışması jüri üyelerimiz tarafından **oy birliği** ile **Psikoloji** Ana Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Suret İmzalıdır)

Üniversite Dışı Asıl Üye - Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Prof. Dr. Binnaz KIRAN
(Mersin Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Suret İmzalıdır)

Üniversite İçi - Jüri Asıl Üyesi: Doç. Dr. Mustafa KALE

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Suret İmzalıdır)

Üniversite Dışı - Jüri Asıl Üyesi: Doç. Dr. Zülal ERKAN
(Mersin Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Suret İmzalıdır)

24/04/2023

Prof. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Canım Anneannem ve Dedeme...

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Nazlı BAYRAM

TEŞEKKÜR

Tez sürecimde iş yoğunluğunun arasında bilgi ve birikimiyle daima bana yol gösteren, akademik bilgilerinden yararlandığım kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Binnaz KIRAN'a teşekkür ederim.

Tez savunmamda jüri üyeleri olarak çalışmama katkı sağlayan Doç. Dr. Mustafa KALE ve Doç. Dr. Zülal ERKAN'a katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitim sürecine beraber başladığım sevgili arkadaşım Psikolog Hülya YARDIMCI GÜL'e desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca bana daima destek olan, zorlandığım her an beni motive eden ve her zaman kararlarımın saygı gösteren canım aileme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZ

ERKEKLERDE ÖZ-ŞEFKAT VE ŞİDDET EĞİLİMİNİN İNCELENMESİ: TOROSLAR ÖRNEĞİ

Nazlı BAYRAM

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Binnaz KIRAN

Nisan 2023, 138 Sayfa

Bu çalışma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesini araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bu çalışma ile katılımcıların yaş, kardeş sayısı, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyi gibi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ulaşılmak amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını, Mersin ilinin Toroslar ilçesindeki 18 yaş ve üzeri erkek bireyler (364 katılımcı) oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında katılımcıların şiddet eğilim düzeylerini belirlemek amacıyla Şiddet Eğilim Ölçeği, öz-şefkat düzeylerini belirlemek amacıyla Öz-Duyarlık Ölçeği ve katılımcıların demografik bilgilerini, sosyal medya kullanım sürelerini, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarını belirlemek amacıyla Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi gerçekleştirilmeden önce katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Ölçeklerinden almış oldukları puanların normal dağılım gösterip göstermediği doğrultusunda karar verilmiştir. Bu bağlamda araştırmada katılımcıların öz-şefkat ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Ölçeklerinden almış oldukları puanların yaşa, kardeş sayısına, eğitim düzeyine, anne ve baba eğitim durumlarına, çocukluğun geçtiği yere, medeni duruma, çocuk sayısına, gelir düzeyine ve sosyal medya kullanım sıklıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde normal dağılım gösteren boyutlarda tek yönlü varyans analizi, normal dağılım göstermeyen boyutlarda ise Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Benzer şekilde katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Ölçeklerinden almış oldukları puanların anne ve babalarının medeni durumuna, çocuklarının olup olmamasına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve

psikolojik yardım alıp almamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde normal dağılım gösteren puanlar için t testinden, normal dağılım göstermeyen durumlar içinse Mann Whitney U Testi'nden faydalanılmıştır. Sonuç olarak, erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve öz-şefkatin alt boyutlarında yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunamamıştır. Fakat erkeklerin aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının kardeş sayısına göre; Öz-Duyarlık Ölçeğinin toplam sıra ortalamalarının ve paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik, bilinçlilik alt boyutu puanlarının eğitim düzeylerine göre; şiddet eğilimi, öz yargılama ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının çocukluğun geçtiği yere göre; öz-şefkat sıra ortalamalarının ve bilinçlilik puanlarının çocuklarının olup olmamasına göre; aşırı özdeşleşme sıra ortalamalarının çocuk sayısına göre; öz-şefkat, öz yargılama ve izolasyon sıra ortalamalarının ve paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik puanlarının gelir düzeyine göre; öz sevecenlik alt boyutu puanlarının sosyal medya kullanım sürelerine göre, şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının ve paylaşım bilincinde olma alt boyutu puanlarının psikolojik sorun durumlarına göre; öz-şefkat, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının psikolojik yardım alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, katılımcıların şiddet eğilimi ile öz-şefkat düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Öz-şefkatin alt boyutları açısından incelendiğinde ise katılımcıların şiddet eğilimleri ile aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. İlişkilerin yönü ve düzeyi açısından değerlendirilecek olduğunda şiddet eğilimi arttıkça aşırı özdeşleşmenin, öz yargılamanın ve izolasyonun da arttığı, şiddet eğilimi azaldığında ise öz-şefkatin arttığı, bu ilişkinin anlamlı fakat düşük düzeyde olduğu söylenebilmektedir (Büyüköztürk, 2015).

Anahtar Kelimeler: Öz-duyarlık, öz-şefkat, öz-şefkatin alt boyutları, şiddet, şiddet eğilimi.

ABSTRACT**INVESTIGATION OF SELF-COMPASSION AND VIOLENCE TENDENCY IN
MEN: THE EXAMPLE OF TOROSLAR****Nazlı BAYRAM****Master Thesis, Department of Psychology****Advisor: Prof. Dr. Binnaz KIRAN****April 2023, 138 Pages**

This study aimed to investigate the self-compassion and violence tendency in men. In addition, with this study, it is aimed to reach the demographic characteristics of the participants such as age, number of siblings, education level, marital status and income level, the frequency of social media use, whether they have psychological problems and whether they receive psychological support. The participants of the study are male individuals aged 18 and over (364 participants) in the Toroslar district of Mersin province. Within the scope of the research, the Violence Tendency Scale was used to determine the participants' violence tendency levels, the Self-Sensitivity Scale was used to determine their self-compassion levels, and the Personal Information Form was used to determine the participants' demographic information, social media usage time, psychological problems, and psychological support status. Before the analysis of the research data was carried out, it was decided whether the scores obtained from the Violence Tendency and Self-Sensitivity Scales of the participants showed a normal distribution. In this context, Spearman Rank Decency Correlation Coefficient was calculated in the investigation of the relationships between self-compassion and violence tendency of the participants in the study. One-way analysis of variance in normally distributed dimensions and Kruskal Wallis Test in non-normally distributed dimensions were used to examine whether the scores obtained from the Violence Tendency and Self-Sensitivity Scales differed according to age, number of siblings, education level, educational status of parents, place of childhood, marital status, number of children, income level and frequency of social media use. Similarly, the T test was used for scores with normal distribution, and the Mann Whitney U Test was used for

cases without normal distribution to examine whether the scores the participants received from the Violence Tendency and Self-Sensitivity Scales differed according to the marital status of their parents, whether they had children, whether they had psychological problems, and whether they received psychological assistance. As a result, there was no significant differentiation according to age levels in the sub-dimensions of men's tendency to violence, self-compassion and self-compassion. But men's overidentification, self-judgment and isolation sub-dimension rank averages according to the number of siblings; total rank averages of the Self-Sensitivity Scale and sharing awareness, self-compassion, consciousness sub-dimension scores according to their education level; tendency to violence, self-judgment and isolation sub-dimension rank averages according to where childhood passed; self-compassion rank averages and consciousness scores according to whether they have children; overidentification rank averages according to the number of children; self-compassion, self-judgment and isolation rank averages and sharing awareness, self-compassion and consciousness scores according to the income level; self-compassion sub-dimension scores according to the duration of social media use, violence tendency, overidentification and self-judgment rank averages and sharing awareness sub-dimension scores according to the psychological problem states; it has been found that the order averages of self-compassion, overidentification and self-judgment differ significantly according to the situations of receiving psychological assistance. As a result of the research, it is seen that there is a negative significant relationship between the participants' tendency to violence and their self-compassion levels. When examined in terms of the sub-dimensions of self-compassion, it is seen that there is a positively significant relationship between the participants' violent tendencies and the scores of overidentification, self-judgment and isolation. When it is evaluated in terms of the direction and level of relationships, it can be said that overidentification, self-judgment and isolation also increase as the tendency to violence increases, and self-compassion increases when the tendency to violence decreases, this relationship is significant, but at a low level (Büyüköztürk, 2015).

Keywords: Self-sensitivity, self-compassion, sub-dimensions of self-compassion, violence, tendency to violence.

ÖN SÖZ

Günümüzde ve geçmişte, ülkemizde ve dünya çapında şiddet oldukça sık karşılaşılan bir olgu haline gelmiştir. Bu olguyla ilgi gündemi sıkça meşgul eden problem örüntüleri değerlendirildiğinde hem bireysel hem toplumsal riskleri bilmek, bu çok boyutlu yapıyı ve onu etkileyen faktörleri anlamak, çözüm önerileri sunabilmek adına yapılan çalışmanın tüm insanlığa faydalı olacağı düşüncesiyle yola çıkılıp bu araştırmaya başlanmıştır. Şiddet eğiliminin nasıl ortaya çıktığı, bireyleri bu olguya sevk eden yapıların özellikleri ve sonu gelmeyen şiddet döngüsü, toplumları uzun vadede işlevsel olmayan çözümlere yöneltmiştir. Erkeklerde şiddet eğilimini araştırarak olursak öz-sefkat düzeylerine, demografik bilgilerine, sosyal medya kullanım sürelerine, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına göre şiddet eğilim düzeyleri de farklılık göstermektedir. Yapılan çalışma ile bu durumların birbirini nasıl etkilediği incelenerek çalışmanın bu konuda yapılacak diğer çalışmalar için bilimsel veriler kazandıracağı düşünülmektedir.

Nazlı BAYRAM

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	i
ONAY SAYFASI	ii
İTHAF.....	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	viii
ÖN SÖZ	x
İÇİNDEKİLER	xi
KISALTMALAR.....	xvi
TABLolar LİSTESİ.....	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xx
EKLER LİSTESİ	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Arka Planı.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Problemi	2
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Hipotezi	3
1.6. Araştırmanın Sayıtları	5
1.7. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	5
1.8. Tanımlar	6
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Şiddet Kavramı.....	7
2.1.1. Şiddete İlişkin Yaklaşımlar	7
2.1.1.1. Psikanalitik Yaklaşımlar ve Şiddet.....	7
2.1.1.2. Biyolojik Yaklaşımlar ve Şiddet	9
2.1.1.3. Davranışçı Yaklaşımlar ile Sosyal ve Bilişsel Öğrenme Kuramları Açısından Şiddet	9
2.1.1.4. Engellenme-Saldırganlık Hipotezi ve Şiddet	11
2.1.1.5. Etolojik Kuram ve Şiddet.....	11
2.1.1.6. Kişilik Kuramları ve Şiddet.....	12

2.1.1.7. Varoluşçu Psikoterapi Kuramı ve Şiddet	12
2.1.1.8. Feminist Kuram ve Şiddet.....	13
2.1.1.9. Aile Sistemleri Kuramı ve Şiddet.....	13
2.1.1.10. Hümanistik Psikoterapi Kuramı ve Şiddet	13
2.1.1.11. Evrimsel Psikoloji Kuramı ve Şiddet	14
2.1.2. Şiddet Türleri.....	14
2.1.2.1. Fiziksel Şiddet	14
2.1.2.2. Psikolojik Şiddet.....	15
2.1.2.3. Cinsel Şiddet.....	15
2.1.2.4. Ekonomik Şiddet	16
2.1.3. Erkeklerde Şiddet	16
2.1.4. Şiddet ile İlgili Çalışmalar.....	17
2.1.4.1. Şiddet ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar:	17
2.1.4.2. Şiddet ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar:.....	17
2.2. Öz-Şefkat Kavramı.....	18
2.2.1. Öz-Şefkatin Bileşenleri	18
2.2.1.1. Öz Sevecenlik (Self Kindness).....	19
2.2.1.2. Paylaşımların Bilincinde Olma (Ortak Paydaşım)	19
2.2.1.3. Bilinçli Farkındalık (Mindfulness).....	19
2.2.2. Öz-Şefkat ile İlgili Kuramlar.....	20
2.2.2.1. Psikanalitik Kuram	20
2.2.2.2. İlişkisel Kuram	20
2.2.2.3. Bilişsel-Davranışçı Kuram	20
2.2.2.4. İnsancıl (Hümanistik) Kuram.....	21
2.2.3. Öz-Şefkati Etkileyen Faktörler.....	21
2.2.3.1. Aile Faktörü.....	21
2.2.3.2. Yaş Faktörü	21
2.2.3.3. Cinsiyet Faktörü	22
2.2.3.4. Kültür Faktörü	22
2.2.4. Öz-Şefkat ve Erkeklik	22
2.2.5. Öz-Şefkat ile İlgili Çalışmalar.....	23
2.2.5.1. Öz-Şefkat ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar:	23
2.2.5.2. Öz-Şefkat ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar:.....	24

3. YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	29
3.4. Verilerin Analizi.....	30
4. BULGULAR.....	31
4.1. Şiddet Eğilimi Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler	31
4.2. Araştırmanın Birinci Sorusuna Yönelik Bulgular	35
4.2.1. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	35
4.2.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	38
4.2.3. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	41
4.2.4. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Babalarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	45
4.2.5. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	47
4.2.6. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	50
4.2.7. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	54
4.2.8. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	57
4.2.9. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	60
4.2.10. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	63
4.2.11. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	65

4.2.12. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	69
4.2.13. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorunlarının Olup Olmamasına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular	73
4.2.14. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular.....	75
4.3. Araştırmanın İkinci Sorusuna Yönelik Bulgular.....	77
5. TARTIŞMA VE YORUM.....	79
5.1. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklarının Tartışılması ve Yorumlanması.....	79
5.1.1. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Farklılaşması.....	79
5.1.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Kardeş Sayısına Göre Farklılaşması	80
5.1.3. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması	81
5.1.4. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Anne Babalarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşması	82
5.1.5. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Anne Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması	83
5.1.6. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Baba Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması	83
5.1.7. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Farklılaşması.....	83
5.1.8. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Medeni Durumlarına Göre Farklılaşması	84
5.1.9. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Çocuk Durumuna Göre Farklılaşması.....	84
5.1.10. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Çocuk Sayısına Göre Farklılaşması.....	85

5.1.11. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Gelir Düzeyine Göre Farklılaşması	86
5.1.12. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Farklılaşması	87
5.1.13. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Psikolojik Sorunlarının Olup Olmamasına Göre Farklılaşması	88
5.1.14. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Psikolojik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşması	88
5.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasındaki İlişkiye Göre Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması.....	89
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	90
6.1. Sonuç	90
6.2. Öneriler.....	93
KAYNAKÇA.....	94
EKLER.....	106

KISALTMALAR

DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
PBO	: Paylaşımların bilincinde olma
ÖS	: Öz sevecenlik
F	: F testi sonucu
Ort.	: Ortalama puan
Ss	: Standart sapma
Sd	: Standart sapma
Sd	: Serbestlik derecesi
N	: Kişi sayısı
KT	: Kareler toplamı
KO	: Kareler ortalaması
p	: Anlamlılık düzeyi
T	: t testi puanı
U	: Mann Whitney U Testi sonucu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler (Kişisel)	27
Tablo 2.	Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler (Aile)	28
Tablo 3.	Betimsel İstatistikler	32
Tablo 4.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Dağılımı	36
Tablo 5.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Değişimi	37
Tablo 6.	PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Yaş Düzeylerine Göre Değişimi	38
Tablo 7.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Dağılımı	39
Tablo 8.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Değişimi	40
Tablo 9.	PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Kardeş Sayısına Göre Değişimi	41
Tablo 10.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	42
Tablo 11.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	43
Tablo 12.	PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	44
Tablo 13.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Baba Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	45
Tablo 14.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Baba Medeni Durumuna Göre Değişimi	46
Tablo 15.	PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Anne Baba Medeni Durumlarına Göre Değişimi.....	47
Tablo 16.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	48
Tablo 17.	Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	49

Tablo 18. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	50
Tablo 19. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	51
Tablo 20. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	53
Tablo 21. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi	54
Tablo 22. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Göre Dağılımı	55
Tablo 23. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Değişimi	56
Tablo 24. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Değişimi	57
Tablo 25. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Dağılımı	58
Tablo 26. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Durumlarına Göre Değişimi	59
Tablo 27. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Medeni Durumlarına Göre Değişimi	60
Tablo 28. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Durumuna Göre Dağılımı	61
Tablo 29. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Durumuna Göre Değişimi	62
Tablo 30. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Çocuk Durumlarına Göre Değişimi	62
Tablo 31. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	63
Tablo 32. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değişimi	64
Tablo 33. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değişimi.....	65
Tablo 34. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Dağılımı	66

Tablo 35. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Değişimi	67
Tablo 36. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Değişimi	68
Tablo 37. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı	70
Tablo 38. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Süresine Göre Değişimi	71
Tablo 39. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Süresine Göre Değişimi	72
Tablo 40. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorun Olma Durumuna Göre Dağılımı	73
Tablo 41. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorun Olma Durumuna Göre Değişimi	74
Tablo 42. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Psikolojik Sorun Durumuna Göre Değişimi	74
Tablo 43. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumuna Göre Dağılımı	75
Tablo 44. Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumuna Göre Değişimi	76
Tablo 45. PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Göre Değişimi	77
Tablo 46. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Arasındaki Korelasyon Katsayıları	77

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın Modeli	26
---	----

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Tez / Araştırma / Anket / Çalışma İzni / Etik Kurulu İzni Talep Formu ve Onay Tutanak Formu.....	106
Ek 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu	108
Ek 3. Gönüllü Onam Formu.....	109
Ek 4. Kişisel Bilgi Formu	110
Ek 5. Şiddet Eğilim Ölçeği.....	111
Ek 6. Öz-Duyarlık Ölçeği.....	112
Ek 7. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Etik İzin İstek Formu	114
Ek 8. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin İstek Formu	115
Ek 9. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Anket İzin Formu	116
Ek 10. Toroslar Kaymakamlığı Tez Anket İzin Yazısı	117

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Arka Planı

Şiddet, dünya genelinde yaşanan ve günden güne artış gösteren bir gerçekliktir. Tüm dünyada yaygın olarak yaşanması, şiddet uygulanan tarafta geri dönüşü mümkün olmayan sorunlara ve bildirildiği takdirde cezai yaptırımlara sebep olması gerek bireysel gerek toplumsal anlamda pek çok soruna yol açması sebebiyle çok yönlü değerlendirilmesi gereken bir sağlık sorunudur (Arabacı ve Uygun, 2022).

Dünya Sağlık Örgütü (2002, 2013) tarafından şiddet; bireyin kendisine, başka bir bireye ya da bir topluluğa karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan ya da sonuçlanma ihtimali yüksek olan, tehdit yoluyla ya da fiili bir şekilde kasıtlı olarak fiziksel güç kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da yola çıkarak bir bireyin veya grubun bedenine zarar veren eylemlerden olan vurma, yakma yaralama; psikolojik sağlamlığına zarar veren eylemlerden olan tehdit etme, hakaret etme, utandırma; ekonomik bütünlüğüne zarar veren eylemlerden olan mallarına el koyma ve cinsel boyutta düşünülecek olursa cinsel istismara sebep olan her türlü eylem şiddet davranışını oluşturmaktadır.

Yapılan çalışmalar (WHO, 2014), genel anlamda kadınların şiddet mağduru, erkeklerin ise şiddet uygulayan taraf olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu konudaki bazı araştırmalara ve gündemde yer alan haberlerin sıklığına bakılacak olursa günümüzde erkeklerde şiddet eğiliminin gün geçtikçe artış göstermekte olduğu bilinmektedir.

Günümüz toplumlarına bakılacak olursa bireyler, geçirdikleri olumsuz bir süreç karşısında ya da acı çektiklerinde suçluluk, utanç ve öfke duymaktadırlar. Birey, erken çocukluk çağına bakım veren kişi tarafından sakinleştirici yönü desteklenmediğinde kendisine karşı şefkat gösterme konusunda zorluk yaşamaktadır. Öz duyarlılık ve öz anlayış olarak da Türkçeye çevrilen öz-şefkat kavramı, bireyin acı verici olaylar karşısında kendisini eleştirmeden, yargılamadan kendisine şefkatle yaklaşmasıdır. Öz-şefkat düzeyi düşük olan bireyler, yaşadıkları olumsuz olaylar karşısında kendilerini sert bir şekilde eleştirerek suçlamaktadırlar. Kendini sürekli eleştiren ve yargılayan bireyler de bu durumdan psikolojik açıdan oldukça olumsuz etkilenmektedir. Acı verici duygulara öz-şefkat ile yaklaşabilmek bireyin kendisine karşı daha anlayışlı olabilmesini sağlamaktadır (Küçük, 2020).

Doğumdan itibaren şefkatli, anlayışlı ve destekleyici ilişkiler yaşayan ve psikolojik ihtiyaçları yeterli ölçüde karşılanmış bebekler, yetişkinlik dönemlerinde özellikle romantik ilişkilerinde partnerlerine karşı benzer davranışları sergileyebilmektedir. Yargılayıcı ve anlayışsız bir ailede yetişmiş, fiziksel, psikolojik veya cinsel olarak istismar edilmiş bir çocukta ise öz-şefkat düzeyi daha düşük olabilmektedir (Sümer, 2008).

Öz-şefkat ve şiddet eğiliminin ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar (Neff ve Vonk, 2009) mevcuttur. Flört şiddetine yönelik tutum bağlamında romantik ilişkilerinde olumsuz deneyimler yaşayan bireylerin yaşamayanlara göre öz-şefkat düzeylerinin daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Bayar, 2018).

Tüm bu bilgiler ışığında yapılan araştırmada erkeklerdeki öz-şefkat ve şiddet eğilimi arasındaki ilişki, çalışmaya katılan erkek bireylerin demografik özellikleri, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ve sosyal medya kullanım süreleri de göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Öz-şefkat ve şiddet eğilimi olgularının bireyin yaşamındaki önemi doğrultusunda bu çalışma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesini araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bu çalışma ile katılımcıların yaş, kardeş sayısı, eğitim durumu ve medeni durum gibi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ulaşılma amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın temel problemi, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının ve erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın temel problemine bağlı olarak aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-şefkat puanları yaşa, kardeş sayısına, eğitim düzeyine anne ve baba eğitim durumlarına, çocukluğun geçtiği yere, medeni duruma, çocuk sayısına, gelir düzeyine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, anne

ve babalarının medeni durumuna, çocuklarının olup olmamasına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve psikolojik yardım alıp almamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2. Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-şefkat puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Literatür taraması yapıldığında, genel olarak öz-şefkat ve şiddet eğilimi kavramları ile ilgili ayrı ayrı çalışmalara rastlanmıştır. Literatürde öz-şefkat ve şiddet eğilimi; yaşam doyumu, psikolojik sağlamlık, iletişim becerileri, otomatik düşünceler ve çocukluk çağı travmaları gibi birçok değişken ile incelenmiştir. Fakat bu araştırmada olduğu gibi 18 yaş üstü erkek örnekleme üzerinde öz-şefkat ve şiddet eğilimini inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu araştırma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesiyle elde edilecek verilerle, ilgili literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir. Buna ek olarak, bu alanda yapılan çalışmaların Türkiye’de sayıca az olmasından ötürü bu betimsel araştırmanın şiddete eğilim gösteren erkeklere engelleyici bir hizmet modeli ortaya çıkarabilmek bağlamında oldukça önemli bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında araştırma bulgularının literatürün zenginleştirilmesi yönünde fayda sağlaması beklenmektedir.

1.5. Araştırmanın Hipotezi

Araştırmanın problemi çerçevesinde aşağıdaki hipotezler sınanmıştır:

H.1. Katılımcıların şiddet eğilimi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve psikolojik yardım alıp almamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.a. Katılımcıların şiddet eğilimi yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.b. Katılımcıların şiddet eğilimi kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.c. Katılımcıların şiddet eğilimi eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.d. Katılımcıların şiddet eğilimi anne baba medeni durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.e. Katılımcıların şiddet eğilimi anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.f. Katılımcıların şiddet eğilimi baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.g. Katılımcıların şiddet eğilimi çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.h. Katılımcıların şiddet eğilimi medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.i. Katılımcıların şiddet eğilimi çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.j. Katılımcıların şiddet eğilimi çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.k. Katılımcıların şiddet eğilimi gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.l. Katılımcıların şiddet eğilimi sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.m. Katılımcıların şiddet eğilimi psikolojik sorun olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 1.n. Katılımcıların şiddet eğilimi psikolojik yardım alıp almama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H.2. Katılımcıların öz-şefkat puanları demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve psikolojik yardım alıp almamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.a. Katılımcıların öz-şefkat puanları yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.b. Katılımcıların öz-şefkat puanları kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.c. Katılımcıların öz-şefkat puanları eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.d. Katılımcıların öz-şefkat puanları anne baba medeni durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.e. Katılımcıların öz-şefkat puanları anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.f. Katılımcıların öz-şefkat puanları baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.g. Katılımcıların öz-şefkat puanları çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.h. Katılımcıların öz-şefkat puanları medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.ı. Katılımcıların öz-şefkat puanları çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.i. Katılımcıların öz-şefkat puanları çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.j. Katılımcıların öz-şefkat puanları gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.k. Katılımcıların öz-şefkat puanları sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.l. Katılımcıların öz-şefkat puanları psikolojik sorun olup olmama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Hipotez 2.m. Katılımcıların öz-şefkat puanları psikolojik yardım alıp almama durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H.3. Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-şefkat puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırmada kullanılacak olan ölçekleri ve kişisel bilgi formunu, katılımcıların doğru ve samimi bir şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.7. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

1. Araştırma, Toroslar ilçesindeki 18 yaş üzerindeki erkek bireyler ile sınırlıdır. Çalışmanın örneklem çeşitliliği yeteri kadar zengin olmamakla birlikte çalışma, bir ilçe ile sınırlı olarak yürütülmüştür.
2. Katılımcılardan alınan veriler, öz bildirim dayalı veri toplama araçları ile elde edilmiş olup araştırma bulguları, ölçeklerin ölçtüğü bilgilerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Şiddet: Bireyin kendisine, başka bir bireye ya da bir topluluğa karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan ya da sonuçlanma ihtimali yüksek olan, tehdit yoluyla ya da fiili bir şekilde kasıtlı olarak fiziksel güç kullanımınıdır (WHO, 2002).

Şiddet Eğilimi: Bireyin şiddete ilişkin duygu, düşünce ve davranışlarını kapsamaktadır. Ayrıca herhangi bir durumda şiddet kullanımının haklı olduğunu düşünmek de şiddet eğilimi anlamına gelebilmektedir (Haskan 2009).

Şiddet Türleri: Birçok kaynakta farklı şiddet türleri olsa da şiddet, temel olarak dört farklı türde birleşmektedir. Bunlar; fiziksel şiddet, psikolojik (duygusal) şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddettir.

Öz-Şefkat: Bireyin acı çektiği durumlar karşısında kendisini yargılamadan, eleştirmeden, bireyin kendisine şefkatle yaklaşımıdır (Neff, 2003a).

Öz-Şefkatin Temel Bileşenleri: Öz-şefkat kavramı; “öz sevecenlik (self kindness), paylaşımların bilincinde olma-ortak paydaşım ve farkındalık (mindfulness) olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır (Neff, 2003a).

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Şiddet Kavramı

Şiddet, Arapça bir kelime olarak dayanılması güç olan şey anlamında kullanılmaktadır. Türkçedeki kullanımında ise şiddetin, karşıt görüşte olanlara, ikna etme ve uzlaştırma yerine karşıt bir şekilde kaba kuvvet kullanma anlamına dikkat çekilmektedir. Buradaki anlamı, Arapçada “unf” kelimesiyle ve İngilizcede “violence” kelimesiyle eş anlamlıdır. Kişisel özgürlüğü zorlukla kısıtlama, sertlik, büyük güç gibi anlamları da kapsamaktadır (Güneş, 2005).

Her yıl bir milyonu aşkın insan hayatını şiddet sebebi ile kaybetmektedir ve çok daha fazla insan kendi kendine uygulanan, kişiler arası ya da toplu şiddet olayları sonucunda hayati olmayan yaralanmalarla karşılaşmaktadır. Genel olarak şiddet, 15-44 yaş aralığındaki insanlar için dünya çapında önde gelen ölüm sebepleri arasında gösterilmektedir (WHO, 2002). Çok boyutlu olan şiddet davranışı üzerine birçok yaklaşım bulunmaktadır.

2.1.1. Şiddete İlişkin Yaklaşımlar

2.1.1.1. Psikanalitik Yaklaşımlar ve Şiddet

Şiddet ve saldırganlık davranışlarını inceleyen psikoterapi kuramlarının bazıları; şiddetin içgüdüsel olduğunu savunurken bazıları ise bireyde içgüdüsel olarak bulunan şiddet eğiliminin bir takım olumsuz uyarıcılar nedeniyle şiddet davranışına dönüştüğünü savunmaktadır. Diğer bir taraftan bazı kuramcılar, şiddet ve saldırganlığın içgüdüsel olduğu fikrine karşı çıkmaktadır.

Freud’a göre, şiddete neden olan tutum ve davranışlar insan doğasında bulunmaktadır. Freud, saldırganlık içgüdüasını psikoseksüel gelişim evreleriyle ele almış, sonraki süreçte ise saldırganlığı bireyin kendini koruma içgüdüasına bağlayarak değerlendirmiştir. Bu açıdan bakılacak olursa, bireyin doyum sağlamasını engelleyen olay ve durumlara vermiş olduğu tepkileri şiddet veya saldırganlık davranışları olarak tanımlamıştır (Karr, 1971). Daha sonraki süreçlerde ise Freud, bu davranışları biyolojik bir temele dayandırarak açıklamıştır (Önal, 2011). Adler, bireyin üstünlük konusundaki isteğini koruyabilmek için insan doğasında olumlu şiddet olduğunu ileri sürerek öz saygının zarar görmesi sonucunda saldırganlığın oluştuğunu savunmaktadır. Aynı zamanda Adler, doğumundan itibaren çevresindekilerden nefret görmüş bireylerin

ileriki yaşamlarında suça yönelme potansiyellerinin olacağını, bazı bireylerin ise üstünlük kompleksi sonucu içindeki nefreti çevresindekilere yönelteceklerini savunmuştur (Adler, 2000; Feist ve Feist, 2006). Jung ise, şiddet davranışını gölge arketipi kavramıyla açıklamıştır. Jung'a göre birey, baş etmekte zorlandığı süreçlerde, bilinç dışındaki gölgenin kötü olan yönlerinin, egonun kontrolü dışına çıkması ve bunun sonucunda saldırgan tutum ve davranışlara sebep olabileceğini öne sürmüştür (Geçtan, 1998). Erich Fromm (2011) ise, saldırganlığı (şiddeti) “İyi Huylu (Benign) Saldırganlık” ve Yıkıcı (Malignant) Saldırganlık” olarak iki başlıkta ele almıştır. İyi Huylu Saldırganlık, algılanan bir tehdit sonrasında gösterilen genetik etkenli bir tepkidir, bütün insanlar ve hayvanlarda bulunur. Yıkıcı saldırganlık ise genetik etkenli değildir, savunma amacıyla gerçekleşmez ve insana özgüdür. Fromm, saldırganlığın içgüdüsel olduğunu kabul eden ve koşullanmayla ortaya çıktığını savunan davranışçı yaklaşımları doğru kabul etmemektedir. Çünkü ona göre bu yaklaşımlar, (2011) bireyi özgürce hareket edebilen bir varlık olarak görmemektedir. Winnicott da Freud gibi saldırganlığın içgüdüsel bakış açısıyla ortaya çıktığını öne sürmüş fakat saldırganlığın sosyal yönüne Freud'tan daha fazla ilgi çekmiştir. Aynı zamanda Winnicott, doğuştan gelen saldırganlık eğilimlerinin zamanla değişime uğradığını belirtmiştir (Ünsal, 2011). Horney (2003) ise ölüm ve saldırganlık içgüdülerini reddetmiş olup bireyin engellere karşı çaresizliğini kapsayan bir kaygı duygusuna bağlamıştır. Ona göre yalnız ve çaresiz olan çocuk, bu duygularla baş edebilmek için stratejiler geliştirerek bunları yaşamının ileriki yıllarında da kullanmaktadır. Kohut ise saldırganlığın doğuştan gelen bir içgüdü olmadığını, “narsisistik yaralanma” sonucunda ikincil olarak oluştuğunu savunmaktadır. O'na göre, yıkıcı saldırganlık, kendiliğe yönelik travmatik başarısızlıkların çözülmesi sonucunda gelişmektedir. Birey, çocukluk çağında annesi tarafından değerli olduğu hissettirilmediğinde, gelişimsel olarak duraklama yaşayarak saldırganlık duygusu tetiklenir (Pulat ve Sarıkaya, 2019). Gruen (2015), saldırganlık tutumunu ebeveyn ile çocuk ilişkisine bağlayarak ele almıştır. Ona göre çocuk, kendisine acı çektiren ebeveynlerine bu konuda hesap sormadığı için bunu, nefret beslediği başka bir insana yönelterek yaşamaktadır. Ego Psikolojisi Kuramcıları, öfkenin doğal olduğunu ve neden olduğu davranışların içgüdüsel değil bireyin tercihlerine göre değişebileceğine dikkat çekmişlerdir. Onlara göre insan davranışlarını, saldırganlık ve şiddet eğilimi gibi dürtülerle açıklamanın yanlış bir yaklaşım olduğu görüşünü belirtmişlerdir (Schultz ve Schultz, 2007).

2.1.1.2. Biyolojik Yaklaşımlar ve Şiddet

Biyolojik yaklaşımlara göre saldırganlık ve şiddet, merkezi sinir ve endokrin sistemindeki bozukluklar sebebiyle ortaya çıkmaktadır (Vatandaş, 2003). Davidson ve arkadaşları (2000) şiddete başvuran bireylerin prefrontal kortekslerinde metabolik glikoz işlevselliğinin normal olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Coccaro ve arkadaşları (1997) ise şiddete başvuran bireylerde serotonin hormonunun daha az salgılandığını bulmuşlardır. ABD deniz piyadelerinde aşırı şiddet nedeniyle ihraç edilenlerde ve Finlandiya’da çok şiddetli cinayetler işleyenlerde serotonin seviyesinin daha düşük olduğu belirtilmiştir (Erten ve Ardalı, 2007). Booth ve Dabbs (1993), cinsiyet hormonları ile şiddet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarında, yüksek testosteron seviyeli erkeklerin düşük testosteron seviyeli erkeklere göre daha fazla şiddete eğilimli olduklarını bulmuşlardır.

2.1.1.3. Davranışçı Yaklaşımlar ile Sosyal ve Bilişsel Öğrenme Kuramları Açısından Şiddet

Davranışçı yaklaşımlara göre, saldırganlık tepkileri, ortaya çıkarıcı nedene ikincil olarak oluşmaktadır. Saldırganlık tepkileri, diğer insanları incitebilecek her türlü davranışı kapsamaktadır. Şiddet davranışının cinsi, dozajı, tekrarlanabilirliği ve kendi aralarındaki ilişki vurgulanmıştır (Eron, 1989). Şiddetin saldırganlık özelliğinin açıklanmasında antropoloji temel faktörlerden biri olarak görülmektedir. Ayrıca insan doğasının şiddetle olan etkileşimi, bu bağlamda esas alınmaktadır. Şiddet olgusunun kolektifliği ve toplumsallığına dikkat çekilmektedir (Emiroğlu, 2003). Şiddet, pek çok kültürde kutsallığın vazgeçilmez ögesi olmaktadır. Günlük hayattaki şiddet, oyunlaştırılarak yıkıcı tarafıyla baş edildiği, böylelikle yararlı bir şiddet kavramı olduğu da görülmektedir. Diğer bir boyuttan ele alındığında uluslararası savaşlar, silahlar, sokak çatışmaları düşünülerek çağımızın batı dünyasındaki “ölçsüz şiddet” terörüne karşı batılı olmayan toplumlarda kan davası veya ritüeller boyutunda gerçekleşen şiddetin “ölçülü şiddet” olduğuna dikkat çekilmektedir.

Kültürlerarası veya aynı kültürün farklı dönemlerinde şiddet kavramının tanımı, amacı ve yönelimi de değişmektedir (Somersan, 1996). Davranışçı veya yeni davranışçı türden mekanik yaklaşımlar, saldırganlık tepkilerine sebep olan etkilerden söz etmektedirler. Hareket imkanlarından, yiyecekten ya da içecekten mahrum bırakılan, genel anlamda sınırlamalara maruz kalan çocuklarda saldırganlık belirtileri

görülmektedir. Bu kurama göre büyük kentlerde ara sıra meydana gelen (gürültücülere karşı ölümcül öfke patlamaları gibi) yaz faciaları genellikle bu tür sebeplerden ötürü ortaya çıkmaktadır. Psikolojik yaklaşımlardan bazıları saldırganlık ve şiddetin duygusal yükü olan yaşam deneyimleri ile öğrenildiğini ve çocuklukların da yakın çevrelerinde şiddet görenlerde suç işleme davranışına eğilim olduğunu belirtmektedir. Bu konuda önemli çalışmalar yürüten Bandura'ya göre; saldırganlık taklit yoluyla, saldırgan dürtülerin serbest kalmasıyla, geçmişte oluşmuş saldırgan davranış eğilimlerin gün yüzüne çıkmasıyla veya genel tahrik öğelerinin artmasıyla oluşmaktadır. Diğer bir deyişle saldırganlık, huzursuzluğun boşalma ve patlama biçimi olarak kabul edilebilmektedir (Bandura, 1977; Bandura, 1979).

Watson'un (1914) öncülüğünü yaptığı Davranışçı Psikoterapiyi savunanlar, bireyin içsel süreçlerini objektif bulmayıp kabul etmemişlerdir. Onlara göre bireyin tüm davranışları öğrenmeyle gerçekleşmiştir. Davranışçılara göre şiddet de tüm davranışlar gibi öğrenilir ve olumsuz geri dönüş alınmayan şiddet davranışları tekrar edilerek devam etmektedir (Fromm, 2011; Eron, 1987; Nye, 1998). Skinner ise saldırganlığın, diğer davranışlar gibi çevresel faktörlerin sonucunda oluştuğunu belirterek, denetlenebilir olduğunu öne sürmüştür (Öğretir ve Özçelik, 2017).

Kant'a göre birey, kendi dürtülerinin tesiri altındadır fakat onlara uyum sağlamak zorunda değildir. Bu nedenle birey, kendisine koyduğu ve kendi başına değerlendirmesini yapabildiği kuralların muhatabı olarak, dürtülerini yönetmeyi ve kendini medenileştirmeyi bir görev olarak üstlenmelidir. Kant'a göre ahlaki açıdan olgunlaşmak, doğal eğilimlere göre değil, ahlak yasasına göre hareket etmeye çalışmak anlamına gelmektedir (Kant, 1999).

Skinner, davranışın en önemli belirleyicilerinin organizma dışı süreçler olduğunu ileri sürerek bu süreçleri değiştirmekle davranışlara istenen şekilde yön verilebileceğini öne sürmektedir. Thorndike ise davranışların ödül ve ceza yöntemiyle ortaya çıktığını kabul etmektedir (Yanbastı, 1990). Davranışçı yaklaşıma göre, şiddet içeren davranış, mağdur bireyin bu davranışa yönelik esneklik göstermesi ile güçlenmekte ve aile içi şiddet genellikle saklanmaktadır. Bu durum da şiddetin artmasına sebep olabilmektedir (Yazgan, 2008).

Dollard ve Miller, çocukluk çağında beslenme, tuvalet eğitimi, cinsel eğitim ve saldırganlığı denetleme eğitimi olmak üzere dört önemli stres verici durumdan bahsetmişlerdir. Örneğin çocuk yüksek sesle ağlamadığı ve çok fazla acıkmadığı sürece doyurulmuyorsa çocuğun vermiş olduğu aşırı tepkiler pekiştirilmektedir. Çünkü bu

tepkilerin sonrasında gerçekleşen doyurulmayla birlikte pekiştirme gerçekleşmektedir. Çocuk yaşadığı bu yoğun açlık hissini daha önceki normal açlık durumuna genelleyecektir. Anne tarafından çocuğun zamanında beslenmesi ve gösterilen şefkatli ilgi bu tür patolojik öğrenmelerin ortaya çıkmasını engellemeye katkı sağlayacaktır (Yazgan, 2008).

Sosyal Öğrenme Kuramı savunucularından Bandura'ya göre çocuklar, çevreden öğrenip model alarak gerçekleşmiştir. Bobo-Doll (hacıyatmaz) deneyiyle bu görüşünü desteklemiştir. Deneye göre, saldırgan davranışın sonuçlarını gözlemleyen çocuklar, bu davranışı öğrenip uygulamışlar ya da saldırgan davranıştan kaçınmışlardır (Bandura, 1977; Eron, 1994; Saul, 2015).

Bilişsel Kuram'a göre öfke ve şiddet, duygusal, bilişsel ve davranışsal süreçlerden oluşmaktadır. Başka bir deyişle düşmanca düşünceler, öfke duygusuna ve bu da şiddet davranışına zemin hazırlamaktadır (Beck, 1976; Signorielli, 2005; Deffenbacher, 2011).

2.1.1.4. Engellenme-Saldırganlık Hipotezi ve Şiddet

Psikanalitik ile davranışçı yaklaşımlar arasında köprü kurma amacıyla Dollard ve arkadaşları tarafından savunulan Engellenme-Saldırganlık Hipotezi'ne göre; birey saldırgan davranışa engellenmenin yol açtığı tepkisel bir dürtü tarafından güdülenmektedir (Dollard ve ark., 1939). Bu hipotezi öne sürenler, her engellenmenin mutlaka saldırganlığa neden olduğu ve saldırganlığın tek sebebinin de engellenme olduğunu savunmuşlardır. Fakat hipotezin savunucuları, bu düşüncelerini zamanla değişime uğratmış ve bazı ara değişkenler ekleyerek ve kişisel özelliklerin etkisini de göz önünde bulundurarak yaklaşımlarını yumuşatmışlardır (Berkowitz, 1989).

2.1.1.5. Etolojik Kuram ve Şiddet

Etolojik kuram; saldırganlığın enerji birikimi olduğunu ve yeterince enerji biriktiğinde bir uyarın olmasa da bir patlamanın meydana gelme olasılığı bulunduğunu öne sürmektedir. Ayrıca bu enerjinin düzenli olarak serbest bırakılmadığında bir buhar kazanının patlaması gibi saldırgan davranışlara yol açacağı ve enerji yeniden birikinceye kadar saldırgan davranış oluşmayacağı düşüncesini desteklemektedir. Kuramın öncülerinden Lorenz, saldırganlığın insan doğasının bir parçası olması nedeniyle, toplumsal nedenlerle ortaya çıkmayacağını ve önlenemeyeceğini ifade etmektedir (Lorenz, 2008).

2.1.1.6. Kişilik Kuramları ve Şiddet

Kişilik kuramlarına göre; erkeklerin şiddet davranışları ile kişilik özellikleri arasında ilişki vardır. Holtzworth-Munroe ve Stuart'ın (1994) bu konuda yaptıkları bir araştırmaya göre Borderline Kişilik Bozukluğu olan ve antisosyal kişilik özellikleri taşıyan erkekler, bu rahatsızlıkları olmayan erkeklere göre daha fazla eşlerine yönelik şiddete başvurmaktadır. Kişilik bozukluğuna sahip bireyler, genellikle eşlerine daha az empati gösterir, ilişkilerini ihmal eder, ihtiyaçlarını karşılamayla ilgilenir ve evlilik içinde veya dışında sosyal değerlere çok az değer verir. Bu nedenle ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak şiddet davranışı sergilemektedirler (Monson ve Langhinrichsen-Rohling, 1998).

Kişilik bozukluklarına sahip olmak, bireylerin ilişkilerini olumsuz yönde etkileyerek eşler arasında sağlıklı ilişkiler kurulmasına engel olmaktadır. Şiddet ile güvensiz bağlanma arasında ilişki vardır ve Borderline Kişilik Bozukluğu olan bireylerin çoğu güvensiz bağlanma stiline sahiptir (Monson ve Langhinrichsen-Rohling, 1998). Şiddet ile bağlanma modelleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma bulgularına göre eşlerine şiddet uygulayan erkeklerin güvensiz bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür (Dutton ve ark., 1996). Cinayet suçundan hüküm giymiş erkeklerle yapılan başka bir araştırmada ise erkeklerin uyguladığı şiddet suçu ile ilişkideki güvensiz bağlanma stili arasında ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Ayan, 2013). Borderline Kişilik Bozukluğuna sahip erkeklerin ilişkilerinde eşler arasındaki çatışmalardan dolayı korku dolu bir bağlanma stili ortaya çıkarak erkek, kaybetmeyi engellemek adına şiddet uygulamaktadır (Dutton, 2010).

2.1.1.7. Varoluşçu Psikoterapi Kuramı ve Şiddet

Varoluşçu Psikoterapi Kuramının öncülerinden May'e göre saldırganlık, insan doğasının bir parçasıdır ve kültür içinde şekil alır. May, her bireyin hayatında beş adet güç aşaması bulunduğunu öne sürmüştür. Bunlar; var olma, kendini onaylama, kendini ortaya koyma, saldırganlık ve şiddettir. Ona göre, aşamalarının ilk üçünün uzun bir süre bastırılması sonucu saldırganlık oluşmakta ve zamanla şiddete dönüşmektedir. Başka bir deyişle, şiddetin fazla güçten ziyade güçsüzlükten oluştuğunu ileri sürmektedir (May, 2019).

2.1.1.8. Feminist Kuram ve Şiddet

Feminist Kuram'a göre ataerkil toplumlardaki cinsiyet eşitsizliği ve eşe yönelik şiddet davranışını, kadın ile erkek arasındaki güç eşitsizliği ortaya çıkarmaktadır (Lenton, 1995). Feminist kuramcılar, kadın ve erkek arasındaki ilişki dengesinin toplum tarafından belirlendiğini savunmakta ve bu doğrultuda erkeğe saldırgan bir tutum sergilemesi yönünde mesajlar verilmesi sebebiyle erkeğin, kadına şiddet uyguladığını belirtmişlerdir (Pence ve Paymar, 1993). Yaptıkları bir araştırmada Bell ve Naugle (2008), kadınlar üzerinde erkeklerin kontrol sağlayabilmek adına fiziksel şiddet uyguladıkları sonucunu bulmuşlardır. Bu konuda yapılan başka bir araştırmaya göre ise geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen erkeklerin eşlerine karşı daha fazla şiddete başvurdukları bulunmuştur (Leonard ve Senchak, 1992).

2.1.1.9. Aile Sistemleri Kuramı ve Şiddet

Aile Sistemleri Kuramı'na göre şiddet, bireysel patoloji sonucunda ortaya çıkmaktan ziyade bir ataerkil sistemin ürünü olarak oluşmaktadır. Aile bireyleri karşılıklı olarak etkileşim içinde olup ataerkil sistemin parçalarını etkileyen faktörlerden aile yapısı etkilenmektedir (Whitchurch ve Constantine, 1998). Ataerkil sistemde parçalar birbirine bağlıdır ve şiddet, aile sisteminin dengesini koruma işlevindedir. Eşine karşı şiddete başvuran erkekler, kapalı sistemlerde yer almakta ve aile içinde katı sınırlar bulunmaktadır. Şiddet uygulayanlar, genel olarak şiddet eğilimli ilişkilerini gizlemektedir. Diğer bir yandan maddi yetersizlik, göç, eğitimsizlik, etnik eşitsizlik, aile mahremiyeti ile ilgili kültürel görüşler, gelenekler ve aile içindeki şiddete ilişkin yasal düzenlemeler kadın ve erkek için şiddet olasılığını artırmaktadır (Umberson ve ark., 2003). Gelir düzeyi düşük ailelere mensup erkeklerin şiddete daha fazla başvurmaları, erkeklerin aile içinde azalan gücüne tekrar sahip olmak istemeleri sebebiyle oluşmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre kadının erkekten daha fazla gelir düzeyine sahip olması, erkeğin kadına şiddet uygulamasına yol açmaktadır (Millan ve Gartner, 1999).

2.1.1.10. Hümanistik Psikoterapi Kuramı ve Şiddet

Hümanistik psikoterapinin öncülerinden Maslow ve Rogers, bireye koşulsuz bir şekilde sevgi gösterilmediği takdirde benlik duygusunun olumlu bir gelişim göstermeyeceğini öne sürmüşlerdir. Ayrıca bu durumun anormal davranışlara sebep

olabileceğine değinmişlerdir (Jones, 1982). Rogers'a göre insanın yıkıcılığı, temel insani potansiyellerin gerçekleştirilmesine izin veren şartların oluşturulmamasından kaynaklanmaktadır (Sharf, 2017; Nye, 1998).

2.1.1.11. Evrimsel Psikoloji Kuramı ve Şiddet

Evrimsel Yaklaşım, saldırganlığı insanın hayatta kalma, eş bulma ve üremeyle ilgili kaynakları için savaşıma zorunluluğunun bir devamı niteliğinde ele almaktadır. Bu bakış açısı erkeklerin şiddet eğilimini, doğurganlık seviyesi yüksek kadınlarla eşleşme imkanlarını artırmak amacıyla girdikleri yarışın meydana getirdiği uyumsal bir gereklilik olarak kabul etmektedir (Buss ve Shackelford, 1997). Evrimsel psikoloji, erkeklerin kadınlara göre daha saldırgan olmalarının, karşılaştıkları daha yoğun üreme rekabetinden kaynaklandığını savunmuştur. Kuramın savunucuları, erkeklerin üreme başarılarını artırmak amacıyla saldırgan davranışlar sergilemesinin onlara evrimsel olarak avantaj sunabileceğini öne sürmektedir (Başegmez ve Özerk, 2021).

2.1.2. Şiddet Türleri

Birçok kaynakta farklı şiddet türleri olsa da şiddet, temel olarak dört farklı türde birleşmektedir. Bunlar; fiziksel şiddet, psikolojik (duygusal) şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddettir.

2.1.2.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, kişinin bedenine yöneltilen, ona acı veren saldırılardan oluşur. Tekme atmak, yumruk atmak, itmek, yakmak gibi kaba kuvvet içeren eylemler, fiziksel şiddet içerisindedir. Fiziksel şiddet, somut bir şekilde gerçekleştiğinden fark edilmesi en kolay şiddet türüdür. Fiziksel şiddet, genellikle psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetle birlikte uygulanmaktadır. Saldırıları genellikle küçük hareketlerle ile başlayıp zamanla şiddetin dozajı artmaktadır. Fiziksel şiddet, kişinin bütünsel yapısını tehdit eden ve yaşamının sonlanmasına kadar uzanan bir boyut alabilmektedir (Çetiner, 2006).

Fiziksel şiddet, yalnızca başkalarına yönelik ortaya çıkan bir şiddet davranışı olmayıp kişinin kendisine de uygulayabileceği bir şiddet türüdür. İntihar davranışı, kişinin kendisine bilerek ve isteyerek yönelttiği fiziksel bir şiddettir. Fiziksel şiddette, kişinin canının yanması ya da bedeninde iz kalması gerekmez.

Araştırmalara göre şiddete maruz kalan bireyler, yaşadıkları şiddet olaylarını gizlemeye çalışmaktadır. Bu durumun temel sebebi ise tekrar bir şiddet ortamı oluşabileceği düşüncesi ya da insanların gözünde aşağılanma korkusudur (Kalyoncu, 2014).

2.1.2.2. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet, tehdit, korkutma, küçük düşürme gibi duygusal baskıları birey ya da bir grup üzerinde onların zihinsel, psikolojik, sosyal ya da fiziksel ve ahlaki olarak gelişimini olumsuz etkilemeye yönelik gerçekleştirmektir (WHO, 2002). Psikolojik şiddetin yöntemleri, kişinin darp edilme amacıyla tehdit edilmesi, aşağılanması, terk edilmesi, kişiyle bireysel ilişkilerin azaltılması şeklinde görülebilmektedir. Bireyin, karşısındaki kişinin psikolojisini olumsuz yönde etkileyecek eylemler sergilemesi, davranışlarıyla onu etkisi altına alarak kötü hissetmesine sebep olması ve bu tutumların birleşmesiyle kişiyi psikolojik olarak baskı altına alması psikolojik şiddeti oluşturmaktadır (Dağ ve Baysal, 2017).

Psikolojik şiddette bulunan kişinin amacı, kişinin benlik duygusuna zarar vererek güçsüz kalmasını sağlamak, kişiye baskı kurmak ve üstün olduğunu kabullendirmeye çalışmaktır. Psikolojik şiddet, aynı zamanda kişinin değerlerinin aşağılanması, işe yaramadığının hissettirilmesi ve kişiye karşı küçük düşürücü hareketlerde bulunmasıyla oluşmaktadır (Meral, 2007). Bu şiddet, en fazla karşılaşılan şiddet türü olmakta ve fiziksel şiddete doğru yönlendirilerek bireyde yalnızca manevi zarar değil maddi zarara da yol açmaktadır (Yalçın, 2012).

2.1.2.3. Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, bir kişi tarafından herhangi bir cinsel eylem, cinsel eylemde bulunma girişimi, istenmeyen cinsel içerikli yorum ya da cinselliği zorlama yoluyla elde etmeye yönelik girişimler olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2014). Tanımda yer alan eylemlerin mağdura kimin tarafından uygulandığı veya nerede uygulandığı önemli değildir. Kadına yönelik şiddetin tarihine bakıldığında, kadın ve erkek arasındaki güç eşitsizliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bazı kültürlerde, kız çocukları okula gitme konusunda ailevi sorunları aşmış olsalar bile cinsel şiddete okullarda maruz kalmaktadır. Bu konuda yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre okuldaki öğretmen ve öğrencilerin %30'u kız öğrencilere cinsel şiddet

uygulandığı gerçeğini doğrulamaktadırlar. Eğitim hayatında cinsel şiddete maruz kalan bir bireyin psikolojik sorunlar yaşaması kaçınılmazdır (Debarbieux, 2009). Dünyadaki kadınların yaklaşık %30'u yakın bir erkek tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete uğramıştır (WHO, 2017).

2.1.2.4. Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, bireyin parayı tehdit, yaptırım ve kontrol aracı olarak görüp kullanmasıdır (Meral, 2007). Başka bir deyişle kadınların kazançlarına el koyarak onlardan yoksun bırakma olarak tanımlanabilmektedir. Ekonomik şiddet, daha geniş anlamıyla değerlendirildiğinde evde kadının üretmiş olduğu ürünleri alarak onlardan kazanç sağlamak, evlilik yapısı içerisinde kadına ait eşyaları almak, nafaka ve miras gibi olanaklarından kadını mahrum bırakmak, erkeğin aile gelirinden kısarak parayı kendi ihtiyaçları adına kullanması sonucunda çatışma ortamı oluşması (Işık, 2007), evinin ihtiyaçlarını yok sayarak yaşaması, kadının malını ve mülkünü kendi ihtiyaçları için kullanması, kadının ayrı banka hesabı açmasına engel olması ve kadının harcamalarını kontrol etmesi, baskı kurarak kadının çalışmasını engellemesi ya da çalışan kadının değerli eşyalarını ve parasını elinden alması gibi eylemlerin tümünü kapsamaktadır (Meral, 2007). Kişiler yoksulluk sebebiyle de şiddete eğilimli olabilmektedirler. Kişinin maddi açıdan gelecek korkusu yaşaması ekonomik şiddeti artırma eğilimindedir (Yalçın, 2012).

2.1.3. Erkeklerde Şiddet

Tüm dünyada erkeklerin kadınlara kıyasla daha saldırgan bir yapıda olduğu kabul görmüştür (Richardson ve Hammock, 2007). Şiddet konusunu cinsiyet farklılıkları açısından değerlendiren birçok farklı araştırma bulunmaktadır. Şiddet eğilimini temel alan araştırmalara bakıldığında şiddetin cinsiyetle olan ilişkisine göre yordayarak araştıran çalışmalar mevcuttur (Marcus, 2017). Yapılan birçok araştırma (örn., Bettencourt ve Miller, 1996; Harris, 1996; Richardson, Vandenberg ve Humphries, 1986) sonucunda fiziksel saldırganlık ve şiddet bağlamında yer alan suçlara karışma düzeyleri açısından erkeklerin kadınlara göre sayıca fazla olduğu sonucuna varılmaktadır.

2.1.4. Şiddet ile İlgili Çalışmalar

Bu bölümde, şiddet ve şiddet eğilimi ile ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

2.1.4.1. Şiddet ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar:

Dalenberg ve Palesh (2004), Moskova Üniversitesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada şiddete maruz kalan gençlerde mental sorunların daha fazla yaşandığını bulmuşlardır. Kaura ve Lohman (2007), üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada; şiddet ile depresyon, anksiyete ve somatizasyon semptomları arasında ilişki olduğunu bulmuşlardır. Gomez (2011) araştırmasında anksiyetenin şiddet üzerinde önemli rol oynadığını belirtmiştir. Romito ve Grassi (2007), şiddet gören üniversite öğrencilerinde depresyon ve panik atak semptomlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Johnson, Cohen, Smailes ve diğerleri (2002) tarafından yapılan bir çalışmada ise, örneklem grubun saldırgan davranışları ve televizyon izleme süreleri 17 yıl aralığıyla gözlemlenmiştir. Ergenlik ve genç yetişkinlik çağında gösterilen saldırgan davranışların olasılığı ile televizyon izlemede geçen zaman arasında bir ilişki bulunmuştur.

2.1.4.2. Şiddet ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar:

Haskan'ın (2009) 14-18 yaş grubuyla yürüttüğü bir çalışmada şiddet eğilimi ile yaş düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma görülemezken, Özgür ve arkadaşlarının (2011) ergenlik dönemindeki bireylerle yürüttüğü çalışmasında artan yaşla birlikte şiddet eğiliminde de artış gözlemlenmiştir. Babacan ve arkadaşlarının (2015) 18-28 yaş aralığı üzerindeki araştırmasında şiddet eğilimlerinin genel olarak yüksek çıktığı görülmüştür. Bu sonuçlardan farklı olarak Çetinöz'ün (2022) 18-65 yaş grubu örnekleminde yaptığı araştırma sonucunda artan yaşla birlikte azalan bir şiddet eğilimi tablosu ortaya çıkmıştır. Aylık gelir ile şiddet eğilimi ilişkisini inceleyen bir çalışmada (Eroğlu, 2009; Özgür ve diğerleri, 2011), aylık gelir arttıkça şiddet eğiliminin de arttığı gözlemlenmiştir. Gelir dengesizliğinin yarattığı olumsuz duygularla baş etmekte zorluk yaşayan birey, şiddete daha eğilimli olabilmektedir. Yapılan bir araştırma (Akman, 2013) bulgularına göre, iki kardeş olan öğrencilerin dört ve üstü kardeş olanlara göre daha fazla şiddet yanlısı tutum sergilediklerini ortaya çıkarmıştır. Yapılan başka bir çalışmada (Çetin ve Erdoğan, 2017), eğitim düzeyi düşük gençlerin saldırganlık düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Kılıçarslan (2009), annenin öğrenim durumunun şiddet

eğilimi üzerinde etkili olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Kendisinde veya ailesinde psikolojik rahatsızlık öyküsü bulunan, aile için şiddet görmüş veya şiddete tanık olmuş bireylerde şiddet eğiliminin daha yüksek olduğu görülmektedir (Avcı ve Güçray, 2010). İçli ve ark (1995), yürüttükleri çalışmada şiddet davranışının ailede öğrenme yoluyla başlayıp devam ettiğini bulmuşlardır. Evren, Tokuç ve Ekuklu (2011) çalışmalarında şiddet davranışı gösteren ya da şiddete maruz kalmış bireylerin sağlığını olumsuz yönde algılama ihtimalinin şiddet davranışı göstermeyen ya da şiddete maruz kalmamış bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Başka bir araştırmaya göre televizyon, internet vb. kanallardan şiddet görsellerini izlemek, bireyin şiddet eğiliminde önemli bir yer edinmektedir (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005). Öztürk'ün (2011) çalışma sonuçlarına göre şiddet eğilimi evli ya da boşanmış bireylerde daha fazla görülmektedir. Genç yetişkin erkeklerde şiddet eğilimi, psikolojik ve sosyodemografik özellikler ile ilişkisini ve bunları etkileyen faktörleri incelemek için yaptığı bir araştırmada ise Çetin (2016), kardeş sayısı, psikolojik rahatsızlık durumu, şiddete maruz kalma, sağlık algısı faktörlerinin şiddet eğilimi açısından önemine dikkat çekmiştir.

2.2.Öz-Şefkat Kavramı

Öz-şefkat kavramı, literatüre son yıllarda girmiş olsa da şefkat kavramı üzerine inşa edildiği için aslında temeli çok daha öncelere dayanmaktadır. Öz-şefkat kavramının doğru anlaşılabilmesi için öncelikle şefkat kavramının anlamının bilinmesi gerekmektedir. Neff'e (2003a) göre şefkat, başkalarının acılarına karşı duyarlı davranmaktır. Barad'a (2007) göre şefkat ise başkalarının acılarını anlamaya çalışıp bu durumu onlarla hissedebilmektir.

Öz-şefkatin temeli Budist felsefesine dayanır. İlk olarak Kristin Neff (2003a) tarafından literatüre girmiştir. Öz-şefkat, bireyin geçirdiği zor süreçler karşısında kendisine karşı anlayışlı olmasıdır (Neff, 2003a). Öz-şefkatli bireyler, yaşanan sorunları kişiselleştirmez, acıların sadece onlara özgü olmadığını, tüm insanların benzer sorunlarla karşı karşıya kalabileceğini düşünmektedir.

2.2.1. Öz-Şefkatin Bileşenleri

Öz-şefkat, her biri birbiriyle etkileşim içerisinde olan “öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma (ortak paydaşım) ve bilinçli farkındalık olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır. Fakat bir süre sonra Neff, bu kavramları karşıt anlamlarıyla birleştirerek açıklamıştır (Neff, 2003b).

2.2.1.1. Öz Sevecenlik (Self Kindness)

Öz sevecenlik, kişinin yaşamış olduğu olumsuz durumlar karşısında kendisine karşı yargılayıcı olmak yerine anlayış göstermesidir. Kısaca kişinin çevresine göstermiş olduğu sevecenliği kendisine de gösterebilmesidir (Neff, 2011b). Öz sevecenlik, kişinin olumsuz duygu, düşünce ve davranışlarına karşı şefkatli ve anlayışlı bir yaklaşım sunmaktadır (Gilbert ve Irons, 2005). Öz sevecen olma konusunda zorlanan kişi, yaşanan olumsuzluklar karşısında kendisini suçlamakta, bu da çoğu zaman ona normal gelmekte ve yaşadığı acının gerçek nedeni olmaktadır. Öz yargılamaya karşı öz sevecenlik, kişinin yaşadığı zorlu süreçler karşısında kendisini yargılayıcı bir tutumla eleştirmesi yerine kendisine karşı sevecen bir tarzda yaklaşımıdır.

2.2.1.2. Paylaşımların Bilincinde Olma (Ortak Paydaşım)

Paylaşımların bilincinde olma, yaşanan olumsuz durumun tüm insanların başına gelebileceğini ifade etmektedir. Ortak paydaşıma göre tüm insanlar hatalar yapabilmekte, başarısız olabilmektedir. Paylaşımların bilincinde olan birey, karşılaştığı sorunlar karşısında kendini toplumdan izole etmek ve yalnızlaşmak yerine tüm insanların benzer durumlarla karşılaşabileceğinin bilincindedir (Neff, 2004). İzolasyona karşı paylaşımların bilincinde olma, kişinin herhangi bir durum karşısında kendisini diğerlerinden izole etmek yerine bu deneyimler yaşarken yalnız olmadığını, diğer insanların da benzer süreçlerden geçebileceğinin bilincinde olmasıdır.

2.2.1.3. Bilinçli Farkındalık (Mindfulness)

Öz-şefkatin son bileşeni olan bilinçli farkındalık ise, kişinin ona acı veren duygulardan kaçmadan onların kabulünü yaşayarak kişiye bir farkındalık sunmaktadır (Neff, 2004). Bilinçli farkındalığı yüksek bireyler olumsuz yaşantılarla karşılaştıklarında sorunların farkında olarak kendini yargılamadan anlamayı sağlamaktadır. Bu şekilde de bireyin öz-şefkatinde artış gözlemlenmektedir (Neff, 2003a). Aşırı özdeşleşmeye karşı bilinçli farkındalık, kişinin olumsuz yönde gelişen duygu ve düşüncelerle aşırı özdeşleşmeden bu duygu ve düşüncelerin kabulünü yaşayarak bu duygular ile daha büyük sorunlar yaşamasını engelleyen bir farkındalık olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2.2. Öz-Şefkat ile İlgili Kuramlar

2.2.2.1. Psikanalitik Kuram

Doğumun gerçekleşmesinden itibaren anne ile bebek özdeşleşmektedir. Bu aşamada, bebeğin, annenin bebeğine karşı ilgi ve sevgisini hissettirmesi, onu bu anlamda ihmal etmemesi gibi bir takım psikolojik ihtiyaçlarının anne tarafında yeteri kadar sağlanabilmesi, bebeğin gelişimi açısından önemlidir. Aksi takdirde, anneleri tarafından bu ihtiyaçları sağlanamayan bebeklerde güvensizlik duygusu oluşmakta ve bebeğin yaşamının ileri evrelerinde de bu güvensizlik duygusu devam edebilmektedir (Sümer, 2008). Bebek, zamanla anneden farklı bir birey olduğunun, ben ve ben değil kavramlarının ne anlama geldiğinin farkına varmakta böylelikle de bebeğin öz-şefkat duygusu gelişmeye başlamaktadır (Kirkpatrick, 2005).

2.2.2.2. İlişkisel Kuram

Kişisel Empati, bireyin kendisine karşı yargılamadan yaklaşabilmesidir (Sümer, 2008), diğer insanlara gösterilen empatiye benzemektedir. Kişisel empati düzeyi yüksek bireyler, hataları doğal karşılamakta, kolayca empati yapabilmektedir. Böylelikle birey, kendisine karşı daha anlayışlı ve kibar bir tutum gösterebilmektedir (Jordan, 2000). İlişkisel Kuram'a göre birey, empati yoluyla diğer kişilerle daha rahat bir iletişim içerisinde olup kendisine ve diğer insanlara karşı gösterdiği empati de öz-şefkat düzeyini doğrudan etkilemektedir (Jordan, 2000).

2.2.2.3. Bilişsel-Davranışçı Kuram

Bilişsel Davranışçı Yaklaşım, bireyin kendisine yönelik olumsuz otomatik düşüncelerinin yerine alternatif gerçekçi düşünceler getirmesini, duygu, düşünce ve davranışlarını öz yargılama olmadan kabul ederek, olumsuz yaşantıları insanlığın doğal bir süreci olarak değerlendirip yaşamasını desteklemektedir. Bilişsel Davranışçı Yaklaşım, bu yönüyle bireyin öz-şefkat gelişimine katkıda bulunmaktadır (Allen ve Leary, 2010).

2.2.2.4. İnsancıl (Hümanistik) Kuram

Hümanistik Kuram'a göre, insanların yaşamları boyunca fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sevgi ve ait olma ihtiyacı, saygı ihtiyacı ve son olarak kendini gerçekleştirme olmak üzere belirli ihtiyaçları vardır. (Topses, 2012). Bu ihtiyaçların sırayla karşılanması durumunda birey, kendini gerçekleştirebilmektedir. Doğumdan itibaren olumlu bir benlik saygısı kazanmış birey, kendini gerçekleştirme ihtiyacını daha kolay karşılayabilmektedir. Tüm bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda öz-şefkat ve insancıl kuram sıkı bir ilişki içerisinde olup, kurama göre kendini gerçekleştirmiş bireylerin öz-şefkat düzeyleri daha yüksektir (Atlı, 2019).

2.2.3. Öz-Şefkati Etkileyen Faktörler

Öz-şefkati etkileyen faktörler; aile, yaş, cinsiyet ve kültür faktörleri olmak üzere dört ana başlıkta incelenmektedir.

2.2.3.1. Aile Faktörü

Bireyin doğumundan itibaren yetiştiği aile yapısı, ebeveyn tutumu ve toplumsal çevre, öz-şefkat düzeyini etkilemektedir. Ebeveyn tutumlarının üniversite öğrencilerinin öz-şefkat düzeylerini ne ölçüde etkilediğini inceleyen bir araştırmaya göre öz-şefkat ile demokratik anne baba tutumları arasında pozitif bir ilişki bulunurken öz-şefkat ve otoriter anne baba tutumları arasında negatif bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (Yılmaz, 2019). Çocukluk çağında ebeveynlerinden şefkat gören çocuk, yetişkinlikte de şefkat ve öz-şefkat düzeyleri yüksek bireyler olurken çocukluk çağında ebeveynlerinden şefkat görmeyen, şiddet eğilimi gösteren, fiziksel ve psikolojik şiddet gören çocukların da yetişkinlik döneminde öz-şefkat düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir (Neff, 2003).

2.2.3.2. Yaş Faktörü

Ergenlik, yaşam boyunca öz-şefkat düzeyinin en düşük olduğu dönemdir (Neff, 2003). Ergenlik, çocukluktan yetişkinliğe geçiş evresini oluşturmakta ve psikolojik anlamda bireyi doğrudan etkilemektedir. Bu dönemde ergen benmerkezciliği adı verilen bir kavram ortaya çıkmaktadır. Ergen benmerkezciliğinde birey, insanlar tarafından gözetleniyormuş hissine kapılmaktadır (Bacanlı, 2000). Bu his, zamanla bireyin

başkalarının kendisi hakkındaki düşüncelerini fazlasıyla önemsemesine ve kendisini sıkça eleştirmesine sebep olmaktadır. Sonuç olarak ergenlikte bireylerin öz-şefkat düzeyleri daha düşük olmaktadır (Neff, 2003).

2.2.3.3. Cinsiyet Faktörü

Araştırmalara göre kadınların olumsuz yaşam olaylarında, erkeklere göre daha fazla öz eleştiri yaptığı görülmüştür (Sümer, 2008). Diğer bir araştırmaya göre kadınlar erkeklere göre olumsuz yaşam olaylarında, kendilerini yargılayarak yalnızlaşmaya daha fazla meyillidirler. Bu durum da öz-şefkat düzeyinin erkeklere göre kadınlarda daha düşük olduğu sonucuna varmaktadır (Kirkpatrick, 2007).

2.2.3.4. Kültür Faktörü

Öz-şefkat, doğu ve batı kültürlerinde farklı düzeylerde bulunmaktadır. Batıda daha çok bireyselleşme, doğuda ise gruplaşmaya teşvik olduğundan bireylerin öz-şefkat anlayışları da bu durumdan etkilenmektedir. Doğu kültüründeki grupsallaşmadan ötürü kendisini bir gruba ait hissedenden birey, yaşadığı acıların ona özgü duygular uyandırmadığının bilincinde olup gruptaki bireylerle iletişim içindedir. Bu durum da bireylerin öz-şefkat düzeylerinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Batı kültüründeki bireyselleşmeden ötürü ise bireyler, toplumdaki izole bir yaşam içinde olduğundan yalnızlaşmaya meyilli olabilmekte ve bu durum sonucunda da bireylerin öz-şefkat düzeylerinde azalma görülebilmektedir (Atlı, 2019).

Neff (2003), Öz-Duyarlık Ölçeği'nin geçerliliğini ölçmek için yaptığı bir çalışmada, Budizm kültürüne mensup olan ve mensup olmayan bireyleri karşılaştırmıştır. Çalışma sonucunda, Budizm kültürüne mensup olanların öz-şefkat düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

2.2.4. Öz-Şefkat ve Erkeklik

Başkalarına karşı şefkat, erkeklerde kadınlara göre daha düşük bulunurken (Lopez ve ark., 2018), öz-şefkat düzeyi erkeklerde daha yüksektir (örn., Brenner ve ark., 2018). Bu durum kadınların toplumdaki genel cinsiyetçiliği içselleştirmeleri (Brenner ve ark., 2018) ve bunun sonucunda kendilerini sıkça eleştirmeleri (Bearman ve ark., 2009) ile ilgili bulunmuştur. Öte yandan hegemonik erkekliğe göre, herhangi bir zorluk durumunda erkeklerin öz-eleştiriyle duygularını en az seviyeye indirgemesi

gerektiğinden (Mahalik ve ark., 2003), yargılayıcı olmayan öz-şefkat tutumu erkeklik normlarıyla uyumsuz görünmektedir (Ramon ve ark., 2020). Heath ve arkadaşları (2017), yüksek düzeyde öz-şefkatin erkeklerin yardım arayışında, daha düşük düzeyde kendini damgalamayla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir yandan, yardım arayışında erkeklik normlarına bağlılık ile damgalanma arasındaki ilişkiyi öz-şefkatin dengelediği saptanmıştır. Bu yüzden öz-şefkat, erkekleri erkeklik normlarının gerekliliği düşünceleriyle yaşama fikrinden kurtarmaktadır. (Heath ve ark., 2017).

2.2.5. Öz-Şefkat ile İlgili Çalışmalar

Öz-şefkat kavramı ile ilgili ilk çalışmalar, Kristin Neff tarafından yapılmıştır. Bu bölümde, öz-şefkat ve öz-şefkatin bileşenleri ile ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

2.2.5.1. Öz-Şefkat ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar:

Lise ve üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde yapılan bir çalışma sonucunda, çalışmanın erkek katılımcılarında öz-şefkat ve yaş düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Bluth, Campo, Futch ve Gaylord, 2017). Neff ve Vonk (2009) tarafından yürütülen bir araştırma sonucuna göre öz-şefkat ve yaş düzeyi arasında düşük bir pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmadan kısa bir süre sonra lise ve üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde Neff ve arkadaşlarının yürüttüğü başka bir çalışma sonucuna göre öz-şefkat ve yaş düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır (Neff & McGehee, 2010). Öz-şefkatin toplumlar arasındaki düzeylerini incelemek amacıyla yapılan bir araştırma (Neff ve arkadaşları, 2008) sonuçlarına göre öz-şefkat düzeyi Tayland'da en yüksek, Amerika'da orta düzeyde, Tayvan'da ise en düşük düzeyde çıkmıştır. Bulgular, bu durumun doğu-batı farklılıklarından daha çok kültürel faktörlerle ilişkili olduğunu saptamaktadır. Neff ve diğerleri (2007), yaptıkları çalışmada öz-şefkatin anksiyeteyi önleyici bir faktör olduğunu bulmuşlardır. Öz-şefkatin psikolojik sağlık ile beş faktörlü kişilik modeli arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla 2007 yılında, Neff ve diğerlerinin yaptıkları bir çalışmada öz-şefkatin mutluluk, iyimserlik, girişkenlik, merak, pozitif etki ve dışa dönüklük arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki fakat olumsuz duygulanım ve nevrotiliklik ile negatif bir ilişkisi olduğunu bulmuşlardır (Neff, 2007). Öz-şefkatin ergen bireyler üzerinde duygusal sağlık ile ilişkisini incelemek amacıyla Bluth ve Blanton, 2014 yılında yürüttükleri bir çalışmada öz-şefkatin duygusal sağlıkla pozitif; olumsuz

duygulanım ve algılanan stres düzeyi ile ise negatif yönde bir ilişkisi olduğu sonucuna varmışlardır (Bluth ve Blanton, 2014). Neff ve Vonk (2009) yapmış oldukları araştırmada öz-şefkat ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamamışlardır. Öz-şefkat ile Travma Sonrası Stres Bozukluğu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Thompson ve Waltz (2008) psikoloji bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde uyguladıkları bir çalışmada öz-şefkat gösteren öğrencilerin maruz kaldıkları travma sonrasında daha az kaçınma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür. Öz-şefkat ile çatışma durumlarında denge ihtiyacı arasındaki ilişkiyi inceleyen Yarnel ve Neff, 2013 yılında üniversite öğrencilerine uyguladıkları bir çalışmada öz-şefkat düzeyinin yüksek olması ile uzlaşma olasılığının yüksek olmasının ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır (Yarnel ve Neff, 2013). Kanada’da 2011 yılında ergen bireyler üzerinde yapılan bir çalışmada, çocukluk çağına fiziksel ve psikolojik istismar ve duygusal ihmalin öz-şefkat düzeyinin düşük olmasıyla ilişkili olduğu görülmüştür. Öz-şefkat düzeyi düşük olan bireylerin psikolojik sorunlar yaşamaları, alkol bağımlılığına yatkınlıkları ayrıca öz-şefkat düzeyi daha yüksek katılımcılara göre intihar girişimlerini bildirme ihtimallerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tanaka, Wekerle, Schmuck ve Paglia-Boak, 2011). Başka bir çalışmaya göre (Fresnics ve Borders, 2017), yüksek öz-şefkat düzeyinin birine karşı daha az öfke ve saldırganlık gösterme ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

2.2.5.2. Öz-Şefkat ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar:

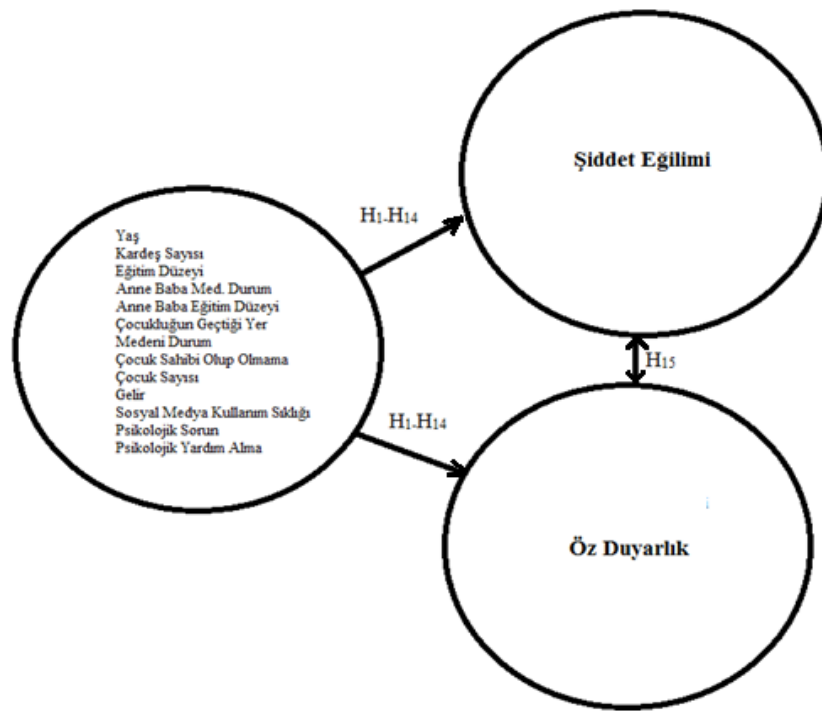
Üniversite öğrencilerinin öz-şefkat, anksiyete, depresyon ve stres seviyeleri arasındaki ilişkiyi araştıran Öveç’in (2007) çalışmasında, öz-şefkatin anksiyete, depresyon ve stresi azalttığı sonucuna varılmıştır. Öz-şefkat ile otomatik düşünceler arasındaki ilişkiyi araştıran Akın (2012), üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada, öz-şefkatin öz-yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşme boyutları ile otomatik düşüncelerle pozitif yönde ilişkili olduğu; öz-şefkatin bileşenlerinden ortak paydaşım, öz sevecenlik ve bilinçli farkındalık ile negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna varmıştır. Bayramoğlu (2011), yaptığı bir çalışmada öz-şefkatin anksiyete ve depresyonla negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu görülmüştür. Kıvrak (2021), yaptığı çalışmada psikiyatrik tanı almış bireylerin öz-şefkat düzeylerinin, psikiyatrik tanı almayanlara göre daha düşük olduğunu bulmuştur. Yapılan çalışmalarda (Özyeşil, 2011), (İme, 2018) öz-şefkat ve kardeş sayısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık

bulunmamıştır. Öz-Duyarlık ölçeğiyle yapılan bir çalışmada (Bilgin, 2022), öz sevecenlik alt boyutuyla ilgili benzer araştırma bulgularına rastlanmıştır. Yapılan diğer bir çalışmada (Bibi ve arkadaşları, 2017), lisansüstü eğitim düzeyindeki bireylerin, daha düşük eğitim düzeyindekilere göre izolasyon düzeylerinin daha yüksek çıktığı sonucu bulunmuştur. Bu bulgulardan farklı olarak bazı araştırma sonuçlarına göre ise eğitim düzeyi ve öz-şefkat arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Peker, 2017; Yu ve ark. 2019). Öz-şefkatin mizah biçimleri ve iletişim becerilerine etkisini araştıran Akyol (2011), lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada öz-şefkatin bileşenlerinden öz sevecenlik, ortak paydaşım ve bilinçli farkındalığın bilişsel, duygusal ve davranışsal iletişim becerileri ile pozitif; öz-yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşme boyutları ile bilişsel, duygusal ve davranışsal iletişim becerileri arasında negatif bir ilişki bulunduğu sonucuna varmıştır. Öztürk (2017), öz-şefkatin medeni duruma göre farklılaşmadığı sonucunu bulurken Peker'in (2017) araştırma sonuçlarına göre evli katılımcıların öz-şefkat düzeyleri yüksek bulunmuştur. Öz-şefkatin psikopatoloji ile olan ilişkisinin yaşantısal kaçınma ve üst bilişin aracı etkisiyle Türk üniversite öğrencileri örnekleminde yürüttüğü çalışmasında Bayramoğlu (2011), öz-şefkat, depresyon ve kaygı ile anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu sonucuna varılmış, aynı zamanda öz-şefkat ve psikopatoloji arasındaki ilişkiye yaşantısal kaçınma ve üst bilişin aracılık ettiği saptanmıştır. Üniversite öğrencileri örnekleminde yaptıkları çalışmada Tel ve arkadaşları (2011) öz-şefkat ve alt boyutları ile yaşam doyumu arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Yapılan birçok araştırma sonucunda yaşam doyumu, kendini kabul, kişisel gelişim, iyimserlik, mutluluk, sosyal ilgi gibi olumlu kavramlarla öz-şefkat arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Öte yandan depresyon, anksiyete, öz-yargılama ve nörotizm gibi olumsuz kavramlarla ise negatif ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Neff, 2003a, 2003b; Neff, Hseih ve Dejitthirat, 2005).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma katılımcıların öz-şefkat ile şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi ve söz konusu değişkenlerin bazı demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemekte, bu incelemede de var olan durumu ortaya koymayı amaçlamakta olup Karasar'ın (2016) belirtmiş olduğu üzere bu tür araştırmalar ilişkisel tarama modelinde betimsel çalışmalar olarak yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini Mersin ili Toroslar ilçesinde bulunan erkek bireylerden oluşmakta olup örnekleme ise bu evrenden alınan 364 erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada yer alan 364 katılımcıya ulaşmada rastlantısal örnekleme yöntemi (Erkuş, 2013) kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel ve ailelerine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1 ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler (Kişisel)

Değişken	Düzy	F	%	Yığılmalı %
Yaş	18-30	97	26,6	26,6
	31-45	159	43,7	70,3
	46-65	77	21,2	91,5
	Belirtilmemiş	31	8,5	100,0
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	55	15,1	15,1
	Lise	97	26,6	41,8
	Ön Lisans	43	11,8	53,6
	Lisans	141	38,7	92,3
	Lisansüstü	28	7,7	100,0
Sosyal Medya Kullanım Süresi	Hiç	29	8,0	8,0
	1 Saatten az	141	38,7	46,7
	1-4 saate kadar	156	42,9	89,6
Aylık Gelir	4 saat ve üstü	38	10,4	100,0
	6000 tl altı	49	13,5	13,5
	6001-10000 tl arası	111	30,5	44,0
	10001-15000 arası	98	26,9	70,9
	15001 ve üst	104	28,6	99,5
Psikolojik Sorunu Olup Olmadığı	Belirtilmemiş	2	,5	100,0
	Evet	43	11,8	11,8
	Hayır	320	87,9	99,7
Psikolojik Yardım Alıp Almadığı	Belirtilmemiş	1	,3	100,0
	Evet	51	14,0	14,0
	Hayır	313	86,0	100,0

Tablo 1 incelendiğinde 31-45 yaş aralığında (%43.7), lisans düzeyinde (%38.7) ve aylık geliri 6001 ile 10000 tl olan katılımcıların yoğunlukta olduğu, psikolojik sorunu olanların olmayanlara, psikolojik yardım alanların ise almayanlara göre oranının oldukça düşük olduğu ve sosyal medya kullanım sürelerinin yoğunlukla 1-4 saat arasında (%42.9) olduğu görülmektedir. Katılımcıların aile durumlarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler (Aile)

Değişken	Düzyey	F	%	Yığılmalı %
Anne Babanın Medeni Durumu	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	63,5	63,5
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	36,5	100,0
Kardeş Sayısı	Tek Çocuk	80	22,0	22,0
	2 Kardeş	88	24,2	46,2
	3 Kardeş	61	16,8	62,9
	4 ve Üstü Kardeş	133	36,5	99,5
	Belirtilmemiş	2	,5	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	79	21,7	21,7
	İlkokul	162	44,5	66,2
	Ortaokul	64	17,6	83,8
	Lise	39	10,7	94,5
	Ön Lisans/Lisans	18	4,9	99,5
	Belirtilmemiş	2	,5	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	45	12,4	12,4
	İlkokul	146	40,1	52,5
	Ortaokul	75	20,6	73,1
	Lise	58	15,9	89,0
	Ön Lisans/Lisans	33	9,1	98,1
	Belirtilmemiş	7	1,9	100,0
Çocukluğun Geçtiği Yer	İl Merkezi	256	70,3	70,3
	İlçe Merkezi	37	10,2	80,5
	Köy/Kasaba	40	11,0	91,5
	Belirtilmemiş	31	8,5	100,0
Medeni Durum	Evli	223	61,3	61,3
	Bekar	112	30,8	92,0
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	7,4	99,5
	Belirtilmemiş	2	,5	100,0
Çocuğu Olup Olmadığı	Var	238	65,4	65,4
	Yok	126	34,6	100,0
Çocuk Sayısı	Hiç	126	34,6	34,6
	Tek Çocuk	52	14,3	48,9
	İki Çocuk	116	31,9	80,8
	Üç ve Üstü	70	19,2	100,0

Katılımcıların ailelerine yönelik demografik bilgiler incelendiğinde çoğunlukla anne ve babanın sağ ve birlikte olduğu (%63.5), 4 ve üstü kardeşe sahip olduğu (%36.5) çocukluğunu il merkezinde geçirdiği (%70.3), ve anne babalarının ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlasının evli (%61.3) ve çocuk sahibi (%65.4) oldukları görülmekte olup çocuk sahibi olanlar içerisinde iki çocuğa sahip katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Bu formda; bireyin sosyodemografik, sosyoekonomik özellikleri, sosyal medya kullanım sıklığı, psikolojik sorun olup olmama durumu ve psikolojik destek alıp almama durumları sorulmuştur.

Şiddet Eğilim Ölçeği: Göka, Bayat ve Türkçapar (1995) tarafından geliştirilen ölçeğin amacı, ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin saldırganlık ve şiddet eğilimlerini belirlemektir. Ölçek, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun "Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet" (1998) konulu araştırmasında temel yapısı bozulmadan yeniden desenlenmiş ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Ölçekteki 20 soru dördümlü Likert tipi (1) "hiç uygun değil" den (4) "çok uygun"a değişen puanlama uygulanarak yapılmaktadır. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan "80", en düşük puan "1"dir. Yüksek puan, öğrencilerin saldırganlık ve şiddet eğilimlerinin fazla olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlara göre, 1-20 arası puan "çok az", 21-40 arası puan "az", 41-60 arası puan "fazla" ve 61-80 arası puan "çok fazla" şiddet eğilimi olarak değerlendirilmiştir.

Öz-Duyarlık Ölçeği: Orijinal formu Neff (2003) tarafından geliştirilen Öz-duyarlık Ölçeği'nin Türkçe versiyonuna dair geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Akın, Akın ve Abacı tarafından (2007) yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunda da orijinal formda olduğu gibi 26 madde bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçe versiyonuna dair geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına 633 üniversite öğrencisi katılmıştır. Ölçme aracının Türkçe formu ile yapılan ölçümlerin yapı geçerliği koşullarını sağladığı, iç tutarlık anlamındaki güvenilirlik katsayılarının .48 ile .71 arasında değiştiği, test tekrar test güvenilirliğinin ise .72 ile .80 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçme aracında genel toplamın ve her bir alt ölçekten alınan puanların yüksek olması bireyin ilgili alt ölçeğin değerlendirdiği özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin puanlanması her bir alt boyut için ayrı yapılmaktadır. Ayrıca ölçek toplam bir öz-duyarlılık puanı da vermektedir. Bu

işlem üç aşamada gerçekleştirilmektedir: Negatif alt ölçekler olan; öz-yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşmenin ortalamaları 6'dan çıkarılır. Altı alt ölçeğin (Öz-sevecenlik, Öz-yargılama, Paylaşımların bilincinde olma, İzolasyon, Bilinçlilik, Aşırı özdeşleşme) ortalamaları toplanarak toplam öz-duyarlılık ortalaması elde edilir (Toplam ortalama 6'ya bölünerek). Toplam puan için ikinci yöntem ise şu şekildedir: Negatif alt ölçekler olan Öz-yargılama, İzolasyon ve Aşırı özdeşleşme maddeleri ters kodlanır ve altı alt ölçeğin ortalamaları toplanarak toplam öz-duyarlılık ortalaması elde edilir. Sonuç olarak toplam puan, 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 arası puanlar orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek düzeyde öz-duyarlılığı gösterecek şekilde yorumlanmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi gerçekleştirilmeden önce katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlılık ölçeklerinden almış oldukları puanların normal dağılım gösterip göstermediği doğrultusunda karar verilmiştir. Bu bağlamda araştırmada katılımcıların öz-şefkat ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi için Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlılık ölçeklerinden almış oldukları puanların yaşa, kardeş sayısına, eğitim düzeyine anne ve baba eğitim durumlarına, çocukluğun geçtiği yere, medeni duruma, çocuk sayısına, gelir düzeyine ve sosyal medya kullanım sıklıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde normal dağılım gösteren boyutlarda tek yönlü varyans analizi, normal dağılım göstermeyen boyutlarda ise Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Benzer şekilde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlılık ölçeklerinden almış oldukları puanların anne ve babalarının medeni durumuna, çocuklarının olup olmamasına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve psikolojik yardım alıp almamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde normal dağılım gösteren puanlar için t testinden, normal dağılım göstermeyen durumlar içinse Mann Whitney U Testi'nden faydalanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden almış oldukları puanlara dair betimsel istatistikler ile araştırmada sınan hipotezler için yapılmış analizlerden elde edilen bulgular verilmiştir.

4.1. Şiddet Eğilimi Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler

Tablo 3'te katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden almış oldukları puanlara dair betimsel istatistikler sunulmuştur.

Tablo 3.

Betimsel İstatistikler

	Şiddet Eğilimi	Öz-Duyarlık	Paylaşım Bilincinde Olma	Öz Sevecenlik	Bilinçlilik	Aşırı Özdeşleşme	Öz Yargılama	İzolasyon
N	364	364	364	364	364	364	364	364
Ortalama	37,62	3,46	2,89	3,04	3,11	2,30	2,29	2,39
Ortanca	37,00	3,34	3,00	3,00	3,00	2,25	2,20	2,25
Tepe Değer	30	3,08	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Std. Sapma	9,28	,545	,875	,878	1,052	,808	,814	,805
Varyans	86,29	,298	,766	,772	1,109	,654	,664	,648
Çarpıklık	,599	,642	,194	,179	,226	,570	,530	,447
Çarpıklığın std. Hatası	,128	,128	,128	,128	,128	,128	,128	,128
Basıklık	,301	,174	-,237	-,337	-,198	,132	,015	-,045
Basıklığın std. Hatası	,255	,255	,255	,255	,255	,255	,255	,255
Değişim Aralığı	53,00	3,27	4,50	4,00	6,50	4,00	4,00	4,00
Minimum	20,00	1,85	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maksimum	73,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Kolmogorov Smirnov	0,069	0,108	0,078	0,060	0,088	0,117	0,110	0,105
p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Cronbach alfa	.838	.800	.582	.707	.732	.562	.663	.555

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ölçeğinden almış oldukları minimum puanın 20, maksimum puanın ise 73 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 37.67 olduğu, ortalama ve ortanca değer birbirine yakın, tepe değerin ise daha aşağıda olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .838 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün iyi düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçların dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<.001$) göstermekte olup çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığından fazla olması da dağılımın normal dağılıma uygun olmadığını göstermektedir.

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinden aldıkları minimum puanın 1.85, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 3.46 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değerin ise birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .80 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün iyi düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar, dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<.001$) göstermekte olup çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığından fazla olması da normal dağılıma uygun olmadığını göstermektedir.

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan paylaşım bilincinde olma alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 2.89 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değerin ise birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .58 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün düşük düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<.001$) göstermekle birlikte çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığında olduğu bu nedenle normal dağılıma uygun olduğu söylenebilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz sevecenlik alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 3.04 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değerin ise birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının

.707 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün orta düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<,001$) göstermekle birlikte çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığında olduğu bu nedenle normal dağılıma uygun olduğu söylenebilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan bilinçlilik alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 3.11 olduğu, ortalama, ortanca değer birbirine yakın, tepe değer ise daha düşük olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .732 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün orta düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<,001$) göstermekle birlikte çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığında olduğu bu nedenle normal dağılıma uygun olduğu söylenebilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan aşırı özdeşleşme alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 2.30 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değer birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .562 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün düşük düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar, dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<,001$) göstermekte olup çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığından fazla olması da normal dağılıma uygun olmadığını göstermektedir.

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan öz yargılama alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 2.29 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değer birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .663 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün düşük düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar, dağılımın normal

dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<,001$) göstermekte olup çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığından fazla olması da normal dağılıma uygun olmadığını göstermektedir.

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin alt boyutu olan izolasyon alt boyutundan almış oldukları minimum puanın 1, maksimum puanın ise 5 olduğu, bu aralıkta yer alan puanların ortalamasının 2.39 olduğu, ortanca, ortalama ve tepe değerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ölçme aracının güvenilirliğine dair hesaplanan Cronbach alfa katsayısının .56 olduğu ve dolayısıyla yapılan ölçümün düşük düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi'nden elde edilen sonuçlar, dağılımın normal dağılımdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu ($p<,001$) göstermekte olup çarpıklık ve basıklık değerlerinin standart hatalarına oranlarının ± 2 aralığından fazla olması da dağılımın normal dağılıma uygun olmadığını göstermektedir.

4.2. Araştırmanın Birinci Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmada katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının yaşa, kardeş sayısına, eğitim düzeyine anne ve baba eğitim durumlarına, çocukluğun geçtiği yere, medeni duruma, çocuk sayısına, gelir düzeyine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, anne ve babalarının medeni durumuna, çocuklarının olup olmamasına, psikolojik sorunlarının olup olmamasına ve psikolojik yardım alıp almamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesine dair yapılan analizlerden elde edilen bulgular başlıklar halinde verilmiştir.

4.2.1. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların yaşa göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Yaş	n	X _{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	18-30	97	38,00	38,3349	8,65039	,87831
	31-45	159	37,00	37,5616	10,16279	,80596
	46-65	77	35,00	36,7202	8,40267	,95757
Öz-Duyarlık	18-30	97	3,23	3,3446	,48292	,04903
	31-45	159	3,38	3,4832	,57509	,04561
	46-65	77	3,38	3,5121	,52196	,05948
Paylaşım Bilincinde Olma	18-30	97	2,75	2,7566	,86666	,08800
	31-45	159	3,00	2,9575	,87294	,06923
	46-65	77	3,00	2,8992	,84418	,09620
Öz Sevecenlik	18-30	97	2,80	2,9303	,84405	,08570
	31-45	159	3,00	3,0692	,91596	,07264
	46-65	77	3,00	3,0800	,78087	,08899
Bilinçlilik	18-30	97	2,75	2,9151	1,07095	,10874
	31-45	159	3,25	3,1621	1,04715	,08304
	46-65	77	3,25	3,1701	,98767	,11256
Aşırı Özdeşleşme	18-30	97	2,25	2,4077	,76869	,07805
	31-45	159	2,00	2,2895	,86952	,06896
	46-65	77	2,25	2,2792	,69298	,07897
Öz Yargılama	18-30	97	2,40	2,3938	,76018	,07718
	31-45	159	2,20	2,2595	,86643	,06871
	46-65	77	2,00	2,2518	,77656	,08850
İzolasyon	18-30	97	2,25	2,4519	,78039	,07924
	31-45	159	2,50	2,4423	,86988	,06899
	46-65	77	2,25	2,2857	,71832	,08186

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların yaş düzeylerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₁: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında yaş düzeylerine göre görülen

farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 5 ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Yaş	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	18-30	38,00	38,33	177,70	2,016	2	0,364
	31-45	37,00	37,56	165,081			
	46-65	35,00	36,72	157,480			
Öz-Duyarlık	18-30	3,23	3,34	148,82	5,102	2	0,077
	31-45	3,38	3,48	172,42			
	46-65	3,38	3,51	178,69			
Aşırı Özdeşleşme	18-30	2,25	2,40	178,97	2,402	2	0,300
	31-45	2,00	2,28	159,84			
	46-65	2,25	2,27	166,68			
Öz Yargılama	18-30	2,40	2,39	180,80	2,860	2	0,239
	31-45	2,20	2,25	160,60			
	46-65	2,00	2,25	162,81			
İzolasyon	18-30	2,25	2,4519	172,30	1,821	2	0,402
	31-45	2,50	2,44	169,95			
	46-65	2,25	2,28	154,20			

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 6.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Yaş Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	2,45	2	1,225		
	Gruplar Arası	246,67	330	0,747	1,639	0,195
	Toplam	249,12	332			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	1,39	2	0,699		
	Gruplar Arası	247,29	330	0,749	0,933	0,394
	Toplam	248,69	332			
Bilinçlilik	Grup İçi	4,28	2	2,142		
	Gruplar Arası	357,49	330	1,083	1,977	0,140
	Toplam	361,78	332			

Paylaşım Bilincinde Olma Levene F= 0,753 p>0,05

Öz Sevecenlik Levene F= 1,943 p>0,05

Bilinçlilik Levene F= 0,857 p>0,05

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (p>,05).

4.2.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların kardeş sayısına göre dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Kardeş Sayısı	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Tek Çocuk	80	38	38,76	9,14	1,02
	2 Kardeş	88	37	38,49	8,71	0,93
	3 Kardeş	61	37	37,65	9,39	1,20
	4 ve Üstü Kardeş	133	35	36,40	9,69	0,84
Öz-Duyarlık	Tek Çocuk	80	3	3,37	0,54	0,06
	2 Kardeş	88	3	3,39	0,47	0,05
	3 Kardeş	61	3	3,41	0,47	0,06
	4 ve Üstü Kardeş	133	3	3,58	0,61	0,05
Paylaşım Bilincinde Olma	Tek Çocuk	80	3	2,86	0,84	0,09
	2 Kardeş	88	3	2,94	0,87	0,09
	3 Kardeş	61	3	2,74	0,82	0,10
	4 ve Üstü Kardeş	133	3	2,94	0,93	0,08
Öz Sevecenlik	Tek Çocuk	80	3	2,91	0,86	0,10
	2 Kardeş	88	3	3,08	0,78	0,08
	3 Kardeş	61	3	2,99	0,90	0,12
	4 ve Üstü Kardeş	133	3	3,11	0,94	0,08
Bilinçlilik	Tek Çocuk	80	3	3,05	1,13	0,13
	2 Kardeş	88	3	2,98	0,99	0,11
	3 Kardeş	61	3	3,09	0,99	0,13
	4 ve Üstü Kardeş	133	3	3,24	1,08	0,09
Aşırı Özdeşleşme	Tek Çocuk	80	2	2,34	0,88	0,10
	2 Kardeş	88	3	2,52	0,81	0,09
	3 Kardeş	61	2	2,29	0,75	0,10
	4 ve Üstü Kardeş	133	2	2,15	0,75	0,07
Öz Yargılama	Tek Çocuk	80	2	2,44	0,81	0,09
	2 Kardeş	88	2	2,39	0,76	0,08
	3 Kardeş	61	2	2,39	0,85	0,11
	4 ve Üstü Kardeş	133	2	2,10	0,81	0,07
İzolasyon	Tek Çocuk	80	2	2,47	0,80	0,09
	2 Kardeş	88	3	2,56	0,91	0,10
	3 Kardeş	61	3	2,37	0,65	0,08
	4 ve Üstü Kardeş	133	2	2,25	0,78	0,07

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden almış oldukları puanların kardeş sayılarına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını ve araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₂: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında kardeş sayısına göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 8 ve Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 8.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Kardeş Sayısı	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	Tek Çocuk	38	38,76	197,81	6,24	3	0,101
	2 Kardeş	37	38,49	190,90			
	3 Kardeş	37	37,65	183,83			
	4 ve Üstü Kardeş	35	36,40	164,41			
Öz-Duyarlık	Tek Çocuk	3	3,37	167,72	7,40	3	0,060
	2 Kardeş	3	3,39	169,99			
	3 Kardeş	3	3,41	173,74			
	4 ve Üstü Kardeş	3	3,58	200,97			
Aşırı Özdeşleşme	Tek Çocuk	2	2,34	180,39	11,71	3	0,008
	2 Kardeş	3	2,52	211,32			
	3 Kardeş	2	2,29	181,61			
	4 ve Üstü Kardeş	2	2,15	162,39			
Öz Yargılama	Tek Çocuk	2	2,44	199,21	12,50	3	0,006
	2 Kardeş	2	2,39	196,95			
	3 Kardeş	2	2,39	190,95			
	4 ve Üstü Kardeş	2	2,10	156,29			
İzolasyon	Tek Çocuk	2	2,47	190,50	8,33	3	0,040
	2 Kardeş	3	2,56	200,30			
	3 Kardeş	3	2,37	185,58			
	4 ve Üstü Kardeş	2	2,25	161,77			

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık sıra ortalamalarının kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin aşırı özdeşleşme ($X^2=11,71$, $p<,05$), öz yargılama ($X^2=12,50$, $p<,05$) ve izolasyon ($X^2=8,33$, $p<,05$) alt boyutu sıra ortalamalarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Söz konusu bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U Testi aracılığı ile ikişerli karşılaştırmalar yapılmış, birinci tip hata yapılmasının önüne geçmek için manidarlık düzeyleri karşılaştırma sayılarına oranlanarak ($p<,05/6=,008$) Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır (Armstrong, 2014). İkişerli karşılaştırmalardan elde edilen bulgulara göre 2 kardeşe sahip katılımcıların aşırı özdeşleşme düzeylerinin 4 ve üstü kardeşi olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek ($U=4286,6$, $p<,008$) olduğu görülmüştür.

Tablo 9.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Kardeş Sayısına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	1,96	3	0,65		
	Gruplar Arası	275,35	358	0,77	0,85	0,47
	Toplam	277,31	361			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	2,36	3	0,79		
	Gruplar Arası	277,66	358	0,78	1,01	0,39
	Toplam	280,02	361			
Bilinçlilik	Grup İçi	3,86	3	1,29		
	Gruplar Arası	398,16	358	1,11	1,16	0,33
	Toplam	402,01	361			

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

4.2.3. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların eğitim düzeyine göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Eğitim Düzeyi	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	İlköğretim	55	39	39,12	9,98	1,35
	Lise	97	39	39,12	9,25	0,94
	Ön Lisans	43	36	37,04	9,82	1,50
	Lisans	141	35	36,24	8,44	0,71
	Lisansüstü	28	34	37,41	10,68	2,02
Öz-Duyarlık	İlköğretim	55	3	3,31	0,35	0,05
	Lise	97	3	3,29	0,45	0,05
	Ön Lisans	43	3	3,42	0,53	0,08
	Lisans	141	4	3,58	0,60	0,05
	Lisansüstü	28	4	3,81	0,61	0,12
Paylaşım Bilincinde Olma	İlköğretim	55	3	2,65	0,84	0,11
	Lise	97	3	2,67	0,84	0,09
	Ön Lisans	43	3	3,01	1,01	0,15
	Lisans	141	3	3,02	0,82	0,07
	Lisansüstü	28	3	3,31	0,86	0,16
Öz Sevecenlik	İlköğretim	55	3	2,71	0,83	0,11
	Lise	97	3	2,75	0,85	0,09
	Ön Lisans	43	3	3,07	0,93	0,14
	Lisans	141	3	3,28	0,81	0,07
	Lisansüstü	28	4	3,44	0,86	0,16
Bilinçlilik	İlköğretim	55	3	2,98	0,89	0,12
	Lise	97	3	2,78	0,96	0,10
	Ön Lisans	43	3	3,08	1,18	0,18
	Lisans	141	3	3,32	1,09	0,09
	Lisansüstü	28	4	3,53	0,95	0,18
Aşırı Özdeşleşme	İlköğretim	55	2	2,29	0,73	0,10
	Lise	97	2	2,32	0,76	0,08
	Ön Lisans	43	2	2,42	0,99	0,15
	Lisans	141	2	2,32	0,80	0,07
	Lisansüstü	28	2	2,06	0,87	0,16
Öz Yargılama	İlköğretim	55	2	2,42	0,85	0,11
	Lise	97	2	2,40	0,80	0,08
	Ön Lisans	43	2	2,39	0,89	0,14
	Lisans	141	2	2,20	0,79	0,07
	Lisansüstü	28	2	2,00	0,75	0,14
İzolasyon	İlköğretim	55	2	2,35	0,82	0,11
	Lise	97	3	2,43	0,77	0,08
	Ön Lisans	43	2	2,58	1,00	0,15
	Lisans	141	2	2,38	0,75	0,06
	Lisansüstü	28	2	2,17	0,81	0,15

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların eğitim düzeylerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını ve araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₃: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında eğitim düzeylerine göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 11 ve Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 11.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Eğitim Düzeyi	X _{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	İlköğretim	39	39,1182	198,90000	8,79591	4,00000	0,06641
	Lise	39	39,1217	203,02062			
	Ön Lisans	36	37,0442	173,61628			
	Lisans	35	36,2412	166,58865			
	Lisansüstü	34	37,4135	172,96429			
Öz-Duyarlık	İlköğretim	3	3,3111	160,07273	31,75938	4,00000	,00000
	Lise	3	3,2850	148,42268			
	Ön Lisans	3	3,4162	170,34884			
	Lisans	4	3,5831	204,54965			
	Lisansüstü	4	3,8059	252,23214			
Aşırı Özdeşleşme	İlköğretim	2	2,2864	183,47273	4,19737	4,00000	,37995
	Lise	2	2,3182	185,55155			
	Ön Lisans	2	2,4224	189,25581			
	Lisans	2	2,3195	185,62766			
	Lisansüstü	2	2,0625	143,89286			
Öz Yargılama	İlköğretim	2	2,4218	197,78182	9,03923	4,00000	,06013
	Lise	2	2,3979	197,62371			
	Ön Lisans	2	2,3907	190,22093			
	Lisans	2	2,2003	171,80851			
	Lisansüstü	2	2,0000	142,07143			
İzolasyon	İlköğretim	2	2,3528	176,70000	4,54035	4,00000	,33779
	Lise	3	2,4253	187,86082			
	Ön Lisans	2	2,5814	196,81395			
	Lisans	2	2,3777	183,83688			
	Lisansüstü	2	2,1721	146,60714			

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin toplam sıra ortalamalarının eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($X^2=31.75$, $p<,001$). Söz konusu bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U Testi aracılığı ile ikişerli karşılaştırmalar yapılmış, birinci tip hata yapılmasının önüne geçmek için manidarlık düzeyleri karşılaştırma sayılarına oranlanarak ($p<,05/10=,005$) Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır (Armstrong, 2014).

İkişerli karşılaştırmalardan elde edilen bulgulara göre lisans mezunu katılımcıların ilköğretim ($U= 2857,5$, $p<,005$) ve lise ($U= 4791$, $p<,005$) mezunu katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde lisansüstü katılımcıların öz-duyarlık sıra ortalamalarının ilköğretim ($U= 324$, $p<,005$), lise ($U= 605$, $p<,005$) ve ön lisans mezunlarından ($U= 303$, $p<,005$) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 12.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Farklılığın Kaynağı
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	16,02	4,00	4,01	5,49	0,000	Lisansüstü>İlköğretim ve Lise
	Gruplar Arası	262,15	359,00	0,73			Lisans>İlköğretim ve Lise
	Toplam	278,17	363,00				
Öz Sevecenlik	Grup İçi	26,37	4,00	6,59	9,32	0,000	Lisansüstü>İlköğretim ve Lise
	Gruplar Arası	253,99	359,00	0,71			Lisans>İlköğretim ve Lise
	Toplam	280,36	363,00				
Bilinçlilik	Grup İçi	22,92	4,00	5,73	5,42	0,000	Lisansüstü>İlköğretim ve Lise
	Gruplar Arası	379,52	359,00	1,06			Lisans>İlköğretim ve Lise
	Toplam	402,44	363,00				

Paylaşım Bilincinde Olma Levene $F= ,896$, $p>0,05$

Öz Sevecenlik Levene $F= ,367$, $p>0,05$

Bilinçlilik Levene $F= 2,361$, $p>0,05$

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma ($F=5.49$, $p<,001$), öz sevecenlik ($F=9.32$, $p<,001$) ve bilinçlilik alt boyutu ($F=5.42$, $p<,001$) puanlarının eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bu farklılıkların kaynağına yönelik yapılan Tukey HSD Testi bulgularına göre ise lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde olan katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik puanlarının ilköğretim ve lise düzeyinde olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<,05$).

4.2.4. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Babalarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların anne babalarının medeni durumlarına göre dağılımı Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Baba Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Anne Baba Medeni Durumu	n	Xort	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	37	38,18	9,43	0,62
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	35	36,68	8,99	0,78
Öz-Duyarlık	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	3	3,40	0,52	0,03
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	3	3,56	0,57	0,05
Paylaşım Bilincinde Olma	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	3	2,85	0,85	0,06
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	3	2,97	0,91	0,08
Öz Sevecenlik	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	3	2,99	0,88	0,06
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	3	3,12	0,87	0,08
Bilinçlilik	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	3	3,03	1,05	0,07
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	3	3,25	1,04	0,09
Aşırı Özdeşleşme	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	2	2,37	0,83	0,05
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	2	2,20	0,76	0,07
Öz Yargılama	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	2	2,35	0,81	0,05
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	2	2,20	0,82	0,07
İzolasyon	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	2	2,45	0,81	0,05
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	2	2,31	0,79	0,07

Tablo 13 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden almış oldukları puanların anne baba medeni durumlarına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H4: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında anne babalarının medeni durumlarına göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan t testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 14 ve Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 14.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Baba Medeni Durumuna Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Anne Baba Medeni Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıraların Toplamı	U	P
Şiddet Eğilimi	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	189	43600,50	13918,50	0,135
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	172	22829,50		
Öz-Duyarlık	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	173	39995,50	13199,50	0,025
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	199	26434,50		
Aşırı Özdeşleşme	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	189	43741,00	13778,00	0,100
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	171	22689,00		
Öz Yargılama	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	189	43680,00	13839,00	0,114
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	171	22750,00		
İzolasyon	Anne Baba Sağ ve Birlikte	231	188	43519,50	13999,50	0,157
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş	133	172	22910,50		

Tablo 14 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının anne baba medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 15.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Anne Baba Medeni Durumlarına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Anne Baba Medeni Durumu		N	\bar{x}	ss	t	Sd	p
Paylaşım Bilincinde Olma	Anne Baba Sağ ve Birlikte		231	2,85	0,85			
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş		133	2,97	0,91	-1,31	362,00	0,190
Öz Sevecenlik	Anne Baba Sağ ve Birlikte		231	2,99	0,88			
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş		133	3,12	0,87	-1,34	362,00	0,183
Bilinçlilik	Anne Baba Sağ ve Birlikte		231	3,03	1,05			
	Anne Baba Ayrı/vefat etmiş		133	3,25	1,04	-1,96	362,00	0,050

Tablo 15 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının anne baba medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

4.2.5. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların anne eğitim düzeylerine göre dağılımı Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Anne Eğitimi Düzeyi	n	Xort	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Okur Yazar Değil	79	36	36,73	8,33	0,94
	İlkokul	162	36	37,12	8,77	0,69
	Ortaokul	64	36	37,74	10,08	1,26
	Lise	39	38	39,35	9,80	1,57
	Ön Lisans/Lisans	18	40	42,67	12,07	2,85
Öz-Duyarlık	Okur Yazar Değil	79	3	3,55	0,61	0,07
	İlkokul	162	3	3,51	0,53	0,04
	Ortaokul	64	3	3,41	0,52	0,06
	Lise	39	3	3,24	0,46	0,07
	Ön Lisans/Lisans	18	3	3,35	0,52	0,12
Paylaşım Bilincinde Olma	Okur Yazar Değil	79	3	2,94	0,92	0,10
	İlkokul	162	3	2,95	0,89	0,07
	Ortaokul	64	3	2,86	0,87	0,11
	Lise	39	3	2,69	0,85	0,14
	Ön Lisans/Lisans	18	3	2,82	0,65	0,15
Öz Sevecenlik	Okur Yazar Değil	79	3	3,15	0,92	0,10
	İlkokul	162	3	3,01	0,88	0,07
	Ortaokul	64	3	3,03	0,92	0,11
	Lise	39	3	3,02	0,80	0,13
	Ön Lisans/Lisans	18	3	2,92	0,76	0,18
Bilinçlilik	Okur Yazar Değil	79	3	3,31	1,00	0,11
	İlkokul	162	3	3,16	1,09	0,09
	Ortaokul	64	3	2,96	1,07	0,13
	Lise	39	3	2,88	0,95	0,15
	Ön Lisans/Lisans	18	3	2,89	0,99	0,23
Aşırı Özdeşleşme	Okur Yazar Değil	79	2	2,23	0,83	0,09
	İlkokul	162	2	2,28	0,79	0,06
	Ortaokul	64	2	2,30	0,87	0,11
	Lise	39	3	2,55	0,77	0,12
	Ön Lisans/Lisans	18	2	2,42	0,71	0,17
Öz Yargılama	Okur Yazar Değil	79	2	2,26	0,89	0,10
	İlkokul	162	2	2,19	0,74	0,06
	Ortaokul	64	2	2,32	0,85	0,11
	Lise	39	3	2,71	0,89	0,14
	Ön Lisans/Lisans	18	2	2,38	0,59	0,14
İzolasyon	Okur Yazar Değil	79	2	2,35	0,86	0,10
	İlkokul	162	2	2,30	0,76	0,06
	Ortaokul	64	3	2,54	0,86	0,11
	Lise	39	3	2,63	0,79	0,13
	Ön Lisans/Lisans	18	2	2,40	0,76	0,18

Tablo 16 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların anne eğitim düzeylerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₅: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında anne eğitim düzeylerine göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 17 ve Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 17.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Anne Eğitim Düzeyi	Xort	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	Okur Yazar Değil	36	36,73	170,66	6,22	4,00	0,184
	İlkokul	36	37,12	176,94			
	Ortaokul	36	37,74	181,23			
	Lise	38	39,35	200,96			
	Ön Lisans/Lisans	40	42,67	228,97			
Öz-Duyarlık	Okur Yazar Değil	3	3,55	192,73	9,68	4,00	0,046
	İlkokul	3	3,51	192,48			
	Ortaokul	3	3,41	170,38			
	Lise	3	3,24	143,69			
	Ön Lisans/Lisans	3	3,35	154,89			
Aşırı Özdeşleşme	Okur Yazar Değil	2	2,23	171,99	5,57	4,00	0,234
	İlkokul	2	2,28	177,24			
	Ortaokul	2	2,30	178,43			
	Lise	3	2,55	214,83			
	Ön Lisans/Lisans	2	2,42	200,28			
Öz Yargılama	Okur Yazar Değil	2	2,26	174,44	11,03	4,00	0,026
	İlkokul	2	2,19	170,41			
	Ortaokul	2	2,32	183,84			
	Lise	3	2,71	229,44			
	Ön Lisans/Lisans	2	2,38	200,11			
İzolasyon	Okur Yazar Değil	2	2,35	175,84	7,38	4,00	0,117
	İlkokul	2	2,30	170,01			
	Ortaokul	3	2,54	198,92			
	Lise	3	2,63	212,14			
	Ön Lisans/Lisans	2	2,40	181,47			

Tablo 17 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 18.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım	Grup İçi	2,46	4,00	0,62		
	Gruplar Arası	274,75	357,00	0,77	0,80	0,526
	Toplam	277,21	361,00			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	1,32	4,00	0,33		
	Gruplar Arası	278,84	357,00	0,78	0,42	0,793
	Toplam	280,16	361,00			
Bilinçlilik	Grup İçi	8,11	4,00	2,03		
	Gruplar Arası	393,45	357,00	1,10	1,84	0,121
	Toplam	401,56	361,00			

Tablo 18 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

4.2.6. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların baba eğitim düzeylerine göre dağılımı Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Baba Eğitim Düzeyi	n	Xort	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Okur Yazar Değil	45	39	39,45	8,36	1,25
	İlkokul	146	35	36,18	8,71	0,72
	Ortaokul	75	38	38,70	10,12	1,17
	Lise	58	36	37,43	8,06	1,06
	Ön Lisans/Lisans	33	38	39,56	12,18	2,12
Öz-Duyarlık	Okur Yazar Değil	45	3	3,48	0,54	0,08
	İlkokul	146	3	3,53	0,58	0,05
	Ortaokul	75	3	3,32	0,46	0,05
	Lise	58	3	3,46	0,52	0,07
	Ön Lisans/Lisans	33	3	3,42	0,59	0,10
Paylaşım Bilincinde Olma	Okur Yazar Değil	45	3	2,80	0,79	0,12
	İlkokul	146	3	2,93	0,91	0,08
	Ortaokul	75	3	2,79	0,73	0,08
	Lise	58	3	2,96	0,99	0,13
	Ön Lisans/Lisans	33	3	2,93	0,78	0,14
Öz Sevecenlik	Okur Yazar Değil	45	3	3,00	0,94	0,14
	İlkokul	146	3	3,07	0,93	0,08
	Ortaokul	75	3	2,86	0,77	0,09
	Lise	58	3	3,19	0,88	0,12
	Ön Lisans/Lisans	33	3	3,12	0,86	0,15
Bilinçlilik	Okur Yazar Değil	45	3	3,16	1,02	0,15
	İlkokul	146	3	3,25	1,10	0,09
	Ortaokul	75	3	2,91	1,02	0,12
	Lise	58	3	3,09	0,96	0,13
	Ön Lisans/Lisans	33	3	2,92	1,07	0,19
Aşırı Özdeşleşme	Okur Yazar Değil	45	2	2,22	0,67	0,10
	İlkokul	146	2	2,26	0,86	0,07
	Ortaokul	75	2	2,33	0,75	0,09
	Lise	58	2	2,43	0,79	0,10
	Ön Lisans/Lisans	33	3	2,37	0,94	0,16
Öz Yargılama	Okur Yazar Değil	45	2	2,28	0,80	0,12
	İlkokul	146	2	2,22	0,81	0,07
	Ortaokul	75	2	2,40	0,84	0,10
	Lise	58	2	2,37	0,79	0,10
	Ön Lisans/Lisans	33	2	2,29	0,87	0,15
İzolasyon	Okur Yazar Değil	45	2	2,30	0,74	0,11
	İlkokul	146	2	2,31	0,80	0,07
	Ortaokul	75	3	2,54	0,81	0,09
	Lise	58	2	2,43	0,79	0,10
	Ön Lisans/Lisans	33	3	2,53	0,89	0,15

Tablo 19 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların baba eğitim düzeylerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₆: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında baba eğitim düzeylerine göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 20 ve Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 20.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Baba Eğitim Düzeyi	Xort	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X ²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	Okur Yazar	39	39,45	202,77	7,20	4,00	0,13
	Değil						
	İlkokul	35	36,18	163,19			
	Ortaokul	38	38,70	191,17			
	Lise	36	37,43	178,72			
Ön Lisans/Lisans	38	39,56	189,38				
Öz-Duyarlık	Okur Yazar	3	3,48	183,96	7,08	4,00	0,13
	Değil						
	İlkokul	3	3,53	189,72			
	Ortaokul	3	3,32	151,68			
	Lise	3	3,46	184,07			
Ön Lisans/Lisans	3	3,42	178,02				
Aşırı Özdeşleşme	Okur Yazar	2	2,22	173,36	2,43	4,00	0,66
	Değil						
	İlkokul	2	2,26	171,46			
	Ortaokul	2	2,33	183,01			
	Lise	2	2,43	194,49			
Ön Lisans/Lisans	3	2,37	183,73				
Öz Yargılama	Okur Yazar	2	2,28	180,29	2,96	4,00	0,56
	Değil						
	İlkokul	2	2,22	169,06			
	Ortaokul	2	2,40	192,05			
	Lise	2	2,37	187,22			
Ön Lisans/Lisans	2	2,29	177,11				
İzolasyon	Okur Yazar	2	2,30	170,68	4,50	4,00	0,34
	Değil						
	İlkokul	2	2,31	168,80			
	Ortaokul	3	2,54	196,22			
	Lise	2	2,43	180,73			
Ön Lisans/Lisans	3	2,53	193,30				

Tablo 20 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 21.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	1,79	4,00	0,45		
	Gruplar Arası	263,34	352,00	0,75	0,60	0,665
	Toplam	265,12	356,00			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	4,15	4,00	1,04		
	Gruplar Arası	275,36	352,00	0,78	1,32	0,260
	Toplam	279,51	356,00			
Bilinçlilik	Grup İçi	7,17	4,00	1,79		
	Gruplar Arası	388,23	352,00	1,10	1,63	0,167
	Toplam	395,41	356,00			

Tablo 21 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

4.2.7. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların çocukluğun geçtiği yere göre dağılımı Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Çocukluğun Geçtiği Yer	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	İl Merkezi	256	37	37,99	9,46	0,59
	İlçe Merkezi	37	31	34,35	9,29	1,53
	Köy/Kasaba	40	37	37,35	6,83	1,08
Öz-Duyarlık	İl Merkezi	256	3	3,47	0,55	0,03
	İlçe Merkezi	37	4	3,61	0,55	0,09
	Köy/Kasaba	40	3	3,41	0,53	0,08
Paylaşım Bilincinde Olma	İl Merkezi	256	3	2,96	0,88	0,05
	İlçe Merkezi	37	3	2,67	0,93	0,15
	Köy/Kasaba	40	3	2,91	0,79	0,13
Öz Sevecenlik	İl Merkezi	256	3	3,08	0,89	0,06
	İlçe Merkezi	37	3	2,98	0,99	0,16
	Köy/Kasaba	40	3	3,03	0,63	0,10
Bilinçlilik	İl Merkezi	256	3	3,15	1,06	0,07
	İlçe Merkezi	37	4	3,27	1,15	0,19
	Köy/Kasaba	40	3	3,13	0,91	0,14
Aşırı Özdeşleşme	İl Merkezi	256	2	2,32	0,81	0,05
	İlçe Merkezi	37	2	2,01	0,78	0,13
	Köy/Kasaba	40	2	2,38	0,75	0,12
Öz Yargılama	İl Merkezi	256	2	2,31	0,83	0,05
	İlçe Merkezi	37	2	1,94	0,69	0,11
	Köy/Kasaba	40	2	2,46	0,82	0,13
İzolasyon	İl Merkezi	256	2	2,43	0,82	0,05
	İlçe Merkezi	37	2	2,07	0,71	0,12
	Köy/Kasaba	40	3	2,52	0,73	0,12

Tablo 22 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların çocukluğun geçtiği göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını ve araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₇: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında çocukluğun geçtiği yere göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 23 ve Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 23.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Çocukluğun Geçtiği Yer	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X²	Sd	P
Şiddet Eğilimi	İl Merkezi	37	37,99	172,23			
	İlçe Merkezi	31	34,35	126,27	7,46	2,00	0,024
	Köy/Kasaba	37	37,35	171,23			
Öz-Duyarlık	İl Merkezi	3	3,47	165,22			
	İlçe Merkezi	4	3,61	189,86	2,59	2,00	0,274
	Köy/Kasaba	3	3,41	157,23			
Aşırı Özdeşleşme	İl Merkezi	2	2,32	169,75			
	İlçe Merkezi	2	2,01	133,61	5,47	2,00	0,065
	Köy/Kasaba	2	2,38	180,31			
Öz Yargılama	İl Merkezi	2	2,31	169,65			
	İlçe Merkezi	2	1,94	124,36	9,69	2,00	0,008
	Köy/Kasaba	2	2,46	189,49			
İzolasyon	İl Merkezi	2	2,43	170,21			
	İlçe Merkezi	2	2,07	129,61	6,79	2,00	0,034
	Köy/Kasaba	3	2,52	181,08			

Tablo 23 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ve öz-duyarlığın alt boyutları olan aşırı özdeşleşme ve öz yargılama alt boyutları sıra ortalamalarının çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların şiddet eğilimi ($X^2=7.46$, $p<,05$) ve öz-duyarlık ölçeğinin öz yargılama ($X^2=9,69$, $p<,05$) ve izolasyon ($X^2=6.79$, $p<,05$) alt boyutu sıra ortalamalarının çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Söz konusu bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U Testi aracılığı ile ikişerli karşılaştırmalar yapılmış ve birinci tip hata yapılmasının önüne geçmek için manidarlık düzeyleri karşılaştırma sayılarına oranlanarak ($p<,05/6=,008$) Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır (Armstrong, 2014).

İkişerli karşılaştırmalardan elde edilen bulgulara göre şehirde büyüyen katılımcıların şiddet eğilimi ($U= 3458,5$ $p<,016$), öz yargılama ($U= 3447$, $p<,016$) ve izolasyon ($U= 3586$, $p<,016$) sıra ortalamalarının ilçe merkezinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 24.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	2,73	2,00	1,36		
	Gruplar Arası	253,04	330,00	0,77	1,78	0,171
	Toplam	255,77	332,00			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	0,42	2,00	0,21		
	Gruplar Arası	254,14	330,00	0,77	0,27	0,762
	Toplam	254,56	332,00			
Bilinçlilik	Grup İçi	0,56	2,00	0,28		
	Gruplar Arası	366,97	330,00	1,11	0,25	0,778
	Toplam	367,53	332,00			

Paylaşım Bilincinde Olma Levene $F= ,374$ $p>,05$

Öz Sevecenlik Levene $F= 4,099$ $p<,05$

Bilinçlilik Levene $F= 1,469$ $p>,05$

Tablo 24 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

4.2.8. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların medeni duruma göre dağılımı Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Medeni Durum	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Evli	223	36	37,09	9,10	0,61
	Bekar	112	37	38,50	9,15	0,86
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	38	38,44	11,06	2,13
Öz-Duyarlık	Evli	223	3	3,51	0,58	0,04
	Bekar	112	3	3,38	0,48	0,05
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	3	3,42	0,50	0,10
Paylaşım Bilincinde Olma	Evli	223	3	2,92	0,88	0,06
	Bekar	112	3	2,83	0,88	0,08
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	3	2,89	0,87	0,17
Öz Sevecenlik	Evli	223	3	3,10	0,86	0,06
	Bekar	112	3	2,98	0,89	0,08
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	3	2,73	0,91	0,17
Bilinçlilik	Evli	223	3	3,19	1,04	0,07
	Bekar	112	3	2,92	1,02	0,10
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	3	3,16	1,26	0,24
Aşırı Özdeşleşme	Evli	223	2	2,25	0,78	0,05
	Bekar	112	2	2,38	0,87	0,08
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	2	2,35	0,75	0,14
Öz Yargılama	Evli	223	2	2,24	0,82	0,05
	Bekar	112	2	2,37	0,82	0,08
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	2	2,30	0,76	0,15
İzolasyon	Evli	223	2	2,38	0,79	0,05
	Bekar	112	3	2,45	0,84	0,08
	Ayrı/Eşi vefat etmiş	27	2	2,21	0,73	0,14

Tablo 25 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden aldıkları puanların medeni durumlarına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₈: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında medeni durumlarına göre

görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA sonuçları Tablo 26 ve Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 26.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Medeni Durumlarına Göre Değişimi

Medeni Durum	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X²	Sd	P
Evli	36	37,09	174,79			
Bekar	37	38,50	193,18	2,43	2,00	0,296
Ayrı/Eşi vefat etmiş	38	38,44	188,44			
Evli	3	3,51	190,80			
Bekar	3	3,38	165,21	4,69	2,00	0,096
Ayrı/Eşi vefat etmiş	3	3,42	172,22			
Evli	2	2,25	176,00			
Bekar	2	2,38	189,58	1,65	2,00	0,439
Ayrı/Eşi vefat etmiş	2	2,35	193,37			
Evli	2	2,24	175,61			
Bekar	2	2,37	192,30	1,95	2,00	0,377
Ayrı/Eşi vefat etmiş	2	2,30	185,37			
Evli	2	2,38	179,78			
Bekar	3	2,45	189,26	1,48	2,00	0,476
Ayrı/Eşi vefat etmiş	2	2,21	163,56			

Tablo 26 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 27.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Medeni Durumlarına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	0,57	2,00	0,28		
	Gruplar Arası	277,10	359,00	0,77	0,37	0,692
	Toplam	277,67	361,00			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	3,68	2,00	1,84		
	Gruplar Arası	274,82	359,00	0,77	2,41	0,092
	Toplam	278,50	361,00			
Bilinçlilik	Grup İçi	5,51	2,00	2,76		
	Gruplar Arası	394,20	359,00	1,10	2,51	0,083
	Toplam	399,71	361,00			

Paylaşım Bilincinde Olma Levene F= ,145 p>0,05

Öz Sevecenlik Levene F= ,110 p>0,05

Bilinçlilik Levene F= ,488 p>0,05

Tablo 27 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (p>,05).

4.2.9. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların çocuk durumuna durumlarına göre dağılımı Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Durumuna Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Çocuk	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Var	238	36,00	37,01	9,14	0,59
	Yok	126	38,00	38,79	9,50	0,85
Öz-Duyarlık	Var	238	3,38	3,50	0,56	0,04
	Yok	126	3,27	3,39	0,52	0,05
Paylaşım	Var	238	3,00	2,90	0,86	0,06
Bilincinde Olma	Yok	126	3,00	2,88	0,91	0,08
Öz Sevecenlik	Var	238	3,00	3,05	0,87	0,06
	Yok	126	3,00	3,03	0,90	0,08
Bilinçlilik	Var	238	3,25	3,20	1,07	0,07
	Yok	126	2,88	2,94	1,01	0,09
Aşırı Özdeşleşme	Var	238	2,25	2,25	0,75	0,05
	Yok	126	2,25	2,41	0,90	0,08
Öz Yargılama	Var	238	2,20	2,24	0,79	0,05
	Yok	126	2,20	2,39	0,85	0,08
İzolasyon	Var	238	2,25	2,35	0,76	0,05
	Yok	126	2,38	2,47	0,88	0,08

Tablo 28 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeklerinden almış oldukları puanların çocuklarının olup olmasına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla araştırmanın birinci sorusuna dair kurulan “H₉: Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarında çocuk durumuna göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla yapılan t testi ve Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 29 ve Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 29.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Durumuna Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Çocuk	N	Sıra Sıraların		U	P																																									
			Ortalaması	Toplamı																																											
Şiddet Eğilimi	Var	238	175,22	41703,50	13262,50	0,070																																									
	Yok	126	196,24	24726,50			Öz-Duyarlık	Var	238	190,37	45309,00	13120,00	0,049	Yok	126	167,63	21121,00	Aşırı Özdeşleşme	Var	238	177,13	42158,00	13717,00	0,179	Yok	126	192,63	24272,00	Öz Yargılama	Var	238	176,45	41995,50	13554,50	0,131	Yok	126	193,92	24434,50	İzolasyon	Var	238	178,25	42423,00	13982,00	0,287	Yok
Öz-Duyarlık	Var	238	190,37	45309,00	13120,00	0,049																																									
	Yok	126	167,63	21121,00			Aşırı Özdeşleşme	Var	238	177,13	42158,00	13717,00	0,179	Yok	126	192,63	24272,00	Öz Yargılama	Var	238	176,45	41995,50	13554,50	0,131	Yok	126	193,92	24434,50	İzolasyon	Var	238	178,25	42423,00	13982,00	0,287	Yok	126	190,53	24007,00								
Aşırı Özdeşleşme	Var	238	177,13	42158,00	13717,00	0,179																																									
	Yok	126	192,63	24272,00			Öz Yargılama	Var	238	176,45	41995,50	13554,50	0,131	Yok	126	193,92	24434,50	İzolasyon	Var	238	178,25	42423,00	13982,00	0,287	Yok	126	190,53	24007,00																			
Öz Yargılama	Var	238	176,45	41995,50	13554,50	0,131																																									
	Yok	126	193,92	24434,50			İzolasyon	Var	238	178,25	42423,00	13982,00	0,287	Yok	126	190,53	24007,00																														
İzolasyon	Var	238	178,25	42423,00	13982,00	0,287																																									
	Yok	126	190,53	24007,00																																											

Tablo 29 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının çocuk durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık sıra ortalamalarının çocuklarının olup olmamasına göre ($U=13120$, $p<,05$) anlamlı düzeyde farklılaştığı ve çocukları olan katılımcıların anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 30.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Alt Boyutlarının Çocuk Durumlarına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Çocuk	N	\bar{x}	ss	t	Sd	p
Paylaşım	Var	238	2,90	0,86	0,16	362,00	0,874
Bilincinde Olma	Yok	126	2,88	0,91			
Öz Sevecenlik	Var	238	3,05	0,87	0,21	362,00	0,834
	Yok	126	3,03	0,90			
Bilinçlilik	Var	238	3,20	1,07	2,23	362,00	0,027
	Yok	126	2,94	1,01			

Tablo 30 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma ve öz sevecenlik alt boyutu puanlarının çocuk durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların bilinçlilik puanlarının çocuklarının olup olmamasına göre ($t=2.94$, $p<,05$) anlamlı düzeyde farklılaştığı ve çocuğu olan katılımcıların anlamlı düzeyde daha yüksek bilinçlilik puanlarına sahip olduğu görülmektedir.

4.2.10. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilim ölçeği ve öz-duyarlık ölçeğinden aldıkları puanların çocuk sayısına göre dağılımı Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Çocuk	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Tek Çocuk	52	35	36,80	9,61	1,33
	İki Çocuk	116	35	35,97	8,10	,75
	Üç ve Üstü	70	39	38,88	10,17	1,21
Öz-Duyarlık	Tek Çocuk	52	3	3,50	,61	,08
	İki Çocuk	116	3	3,55	,57	,05
	Üç ve Üstü	70	3	3,40	,47	,05
Paylaşım Bilincinde Olma	Tek Çocuk	52	3	2,76	,93	,13
	İki Çocuk	116	3	2,99	,88	,08
	Üç ve Üstü	70	3	2,84	,75	,08
Öz Sevecenlik	Tek Çocuk	52	3	2,88	,93	,12
	İki Çocuk	116	3	3,15	,86	,08
	Üç ve Üstü	70	3	2,98	,80	,09
Bilinçlilik	Tek Çocuk	52	3	3,18	1,22	,17
	İki Çocuk	116	4	3,27	1,06	,09
	Üç ve Üstü	70	3	3,08	,94	,11
Aşırı Özdeşleşme	Tek Çocuk	52	2	2,03	,79	,11
	İki Çocuk	116	2	2,29	,77	,07
	Üç ve Üstü	70	2	2,33	,66	,07
Öz Yargılama	Tek Çocuk	52	2	2,12	,85	,11
	İki Çocuk	116	2	2,19	,79	,07
	Üç ve Üstü	70	2	2,40	,72	,08
İzolasyon	Tek Çocuk	51	2	2,26	,82	,11
	İki Çocuk	116	2	2,34	,72	,06
	Üç ve Üstü	70	2	2,43	,77	,09

Tablo 31 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının çocuk sayılarına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci sorusuna yönelik oluşturulan “ H_{10} =Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasında çocuk sayısına göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA testinden elde edilen sonuçlar Tablo 32 ve Tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 32.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Çocuk	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X^2	Sd	P
Şiddet Eğilimi	Tek Çocuk	35	36,80	116,69	3,97	2,00	0,137
	İki Çocuk	35	35,98	112,58			
	Üç ve Üstü	39	38,89	133,05			
Öz-Duyarlık	Tek Çocuk	3	3,50	117,54	2,94	2,00	0,230
	İki Çocuk	3	3,56	126,71			
	Üç ve Üstü	3	3,40	109,01			
Aşırı Özdeşleşme	Tek Çocuk	2	2,04	96,54	7,80	2,00	0,020
	İki Çocuk	2	2,30	123,75			
	Üç ve Üstü	2	2,33	129,51			
Öz Yargılama	Tek Çocuk	2	2,12	105,91	5,89	2,00	0,053
	İki Çocuk	2	2,20	116,22			
	Üç ve Üstü	2	2,41	135,04			
İzolasyon	Tek Çocuk	2	2,26	110,99	1,50	2,00	0,472
	İki Çocuk	2	2,34	119,19			
	Üç ve Üstü	2	2,43	126,33			

Tablo 32 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p<,05$). Bununla birlikte katılımcıların aşırı özdeşleşme sıra ortalamalarının çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ($X^2=7.80$, $p<,05$) görülmektedir. Söz konusu bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikişerli karşılaştırmalar yapılmış olup birinci tip hatayı önlemek için anlamlılık düzeyi karşılaştırma sayısına bölünerek ($p<,05/3$) Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır

(Armstrong, 2014). Elde edilen bulgulara göre üç ve üstü çocuk sayısına sahip olanların aşırı özdeşleşme sıra ortalamalarının tek çocuğa sahip olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($U= 1300,5$, $p<,016$).

Tablo 33.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	2,09	2,00	1,04		
	Gruplar Arası	173,31	235,00	0,74	1,41	0,245
	Toplam	175,40	237,00			
Öz Sevecenlik	Grup İçi	3,00	2,00	1,50		
	Gruplar Arası	175,28	235,00	0,75	2,01	0,136
	Toplam	178,28	237,00			
Bilinçlilik	Grup İçi	1,64	2,00	0,82		
	Gruplar Arası	268,63	235,00	1,14	0,72	0,489
	Toplam	270,27	237,00			

Paylaşım Bilincinde Olma Levene $F= ,953$ $p>,05$

Öz Sevecenlik Levene $F= 1,048$ $p>,05$

Bilinçlilik Levene $F= 2,591$ $p>,05$

Tablo 33 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir ($p>,05$).

4.2.11. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Farklaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilim ölçeği ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların gelir düzeyine göre dağılımı Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Gelir Düzeyi	n	X_{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	6000 tl altı	49	37	37,70	10,61	1,52
	6001-10000 tl arası	111	38	38,19	9,45	0,90
	10001-15000 arası	98	37	37,43	8,30	0,84
	15001 ve üst	104	35	36,97	9,33	0,92
Öz-Duyarlık	6000 tl altı	49	3	3,40	0,44	0,06
	6001-10000 tl arası	111	3	3,36	0,49	0,05
	10001-15000 arası	98	3	3,42	0,56	0,06
	15001 ve üst	104	4	3,63	0,60	0,06
Paylaşım Bilincinde Olma	6000 tl altı	49	3	2,56	0,81	0,12
	6001-10000 tl arası	111	3	2,85	0,86	0,08
	10001-15000 arası	98	3	2,86	0,91	0,09
	15001 ve üst	104	3	3,13	0,84	0,08
Öz Sevecenlik	6000 tl altı	49	3	2,73	0,97	0,14
	6001-10000 tl arası	111	3	2,96	0,87	0,08
	10001-15000 arası	98	3	2,98	0,85	0,09
	15001 ve üst	104	3	3,34	0,79	0,08
Bilinçlilik	6000 tl altı	49	3	2,85	1,05	0,15
	6001-10000 tl arası	111	3	3,07	1,06	0,10
	10001-15000 arası	98	3	3,05	1,05	0,11
	15001 ve üst	104	4	3,34	1,03	0,10
Aşırı Özdeşleşme	6000 tl altı	49	2	2,15	0,77	0,11
	6001-10000 tl arası	111	2	2,41	0,82	0,08
	10001-15000 arası	98	2	2,30	0,75	0,08
	15001 ve üst	104	2	2,27	0,85	0,08
Öz Yargılama	6000 tl altı	49	2	2,12	0,75	0,11
	6001-10000 tl arası	111	2	2,44	0,85	0,08
	10001-15000 arası	98	2	2,35	0,77	0,08
	15001 ve üst	104	2	2,17	0,83	0,08
İzolasyon	6000 tl altı	49	2	2,14	0,74	0,11
	6001-10000 tl arası	111	3	2,55	0,82	0,08
	10001-15000 arası	98	2	2,37	0,81	0,08
	15001 ve üst	104	2	2,36	0,80	0,08

Tablo 34 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının gelir düzeylerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci sorusuna yönelik oluşturulan “ H_{11} =Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasında gelir düzeyine göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA’dan elde edilen sonuçlar Tablo 35 ve Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 35.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Gelir Düzeyi	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X^2	Sd	P
Şiddet Eğilimi	6000 tl altı	37	37,70	181,02	1,54	3,00	0,673
	6001-10000 tl arası	38	38,19	189,29			
	10001-15000 arası	37	37,43	183,23			
	15001 ve üstü	35	36,97	171,78			
Öz-Duyarlık	6000 tl altı	3	3,40	174,53	15,39	3,00	0,002
	6001-10000 tl arası	3	3,36	161,48			
	10001-15000 arası	3	3,42	172,57			
	15001 ve üst	4	3,63	214,56			
Aşırı Özdeşleşme	6000 tl altı	2	2,15	159,24	4,43	3,00	0,219
	6001-10000 tl arası	2	2,41	194,80			
	10001-15000 arası	2	2,30	183,82			
	15001 ve üstü	2	2,27	175,60			
Öz Yargılama	6000 tl altı	2	2,12	159,90	8,15	3,00	0,043
	6001-10000 tl arası	2	2,44	197,66			
	10001-15000 arası	2	2,35	191,26			
	15001 ve üstü	2	2,17	165,24			
İzolasyon	6000 tl altı	2	2,14	147,22	9,88	3,00	0,020
	6001-10000 tl arası	3	2,55	202,21			
	10001-15000 arası	2	2,37	178,87			
	15001 ve üstü	2	2,36	178,02			

Tablo 35 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve aşırı özdeşleşme alt boyutu sıra ortalamalarının gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p<,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ($X^2=15.39$, $p<,05$), öz yargılama ($X^2=8.15$, $p<,05$) ve izolasyon ($X^2=9.88$, $p<,05$) sıra ortalamalarının gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Söz konusu bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikişerli karşılaştırmalar yapılmış olup birinci tip hatayı önlemek için anlamlılık düzeyi karşılaştırma sayısına bölünerek ($p<,05/6$) Bonferroni düzeltilmesi yapılmıştır (Armstrong, 2014).

Elde edilen bulgulara göre 15.001 ve üstü gelir düzeyine sahip katılımcıların 6001-10.000 tl arası ($U= 4099$, $p<,008$) ve 10.001-15.000 tl arası ($U= 3966$, $p<,008$) gelir düzeyine sahip katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. İzolasyon alt boyutu için ise gelir düzeyi 6000 tl altında olan katılımcıların gelir düzeyi 6001-10.000 tl arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek izolasyon ($U=1900$, $p<,008$) sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 36.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Farklılığın Kaynağı
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	11,53	3,00	3,84	5,16	0,002	15.001 ve üstü > 6000 ve altı
	Gruplar Arası	266,49	358,00	0,74			
	Toplam	278,02	361,00				
Öz Sevecenlik	Grup İçi	15,22	3,00	5,07	6,90	0,000	15.001 ve üstü > 6000 ve altı 15.001 ve üstü > 6000-10.000 tl arası
	Gruplar Arası	263,34	358,00	0,74			
	Toplam	278,56	361,00				
Bilinçlilik	Grup İçi	9,42	3,00	3,14	2,86	0,037	15.001 ve üstü > 6000 ve altı
	Gruplar Arası	392,50	358,00	1,10			
	Toplam	401,92	361,00				

Paylaşım Bilincinde Olma Levene $F= ,392$ $p>0,05$

Öz Sevecenlik Levene $F= 1,354$ $p>0,05$

Bilinçlilik Levene $F= ,494$ $p>0,05$

Tablo 36 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma ($F=5.16$, $p<.05$), öz sevecenlik ($F=6.90$, $p<.001$) ve bilinçlilik ($F=2.86$, $p<.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p>.05$). Söz konusu bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna dair yapılan Tukey HSD Testi'nden elde edilen sonuçlara göre 15.001 ve üstü gelir düzeyindeki katılımcıların 6000 tl ve altı gelir düzeyindeki katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek paylaşım bilincinde olma ve bilinçlilik puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 15.001 ve üstü gelir düzeyindeki katılımcıların öz sevecenlik puanlarının diğer tüm gelir düzeylerindeki katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.2.12. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilim ölçeği ve öz-duyarlık ölçeğinden aldıkları puanların sosyal medya kullanım sürelerine göre dağılımı Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Sosyal Medya					
	Kullanım Süresi	n	X _{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Hiç	29	42	40,18	11,02	2,05
	1 Saatten az	141	35	36,45	8,71	0,73
	1-4 saate kadar	156	37	37,93	9,23	0,74
	4 saat ve üstü	38	40	38,82	9,92	1,61
Öz-Duyarlık	Hiç	29	3	3,32	0,27	0,05
	1 Saatten az	141	3	3,51	0,60	0,05
	1-4 saate kadar	156	3	3,48	0,56	0,04
	4 saat ve üstü	38	3	3,33	0,41	0,07
Paylaşım Bilincinde Olma	Hiç	29	3	2,63	0,83	0,15
	1 Saatten az	141	3	2,96	0,85	0,07
	1-4 saate kadar	156	3	2,94	0,87	0,07
	4 saat ve üstü	38	3	2,66	1,00	0,16
Öz Sevecenlik	Hiç	29	3	2,68	0,71	0,13
	1 Saatten az	141	3	3,10	0,90	0,08
	1-4 saate kadar	156	3	3,14	0,87	0,07
	4 saat ve üstü	38	3	2,69	0,83	0,13
Bilinçlilik	Hiç	29	3	2,97	1,04	0,19
	1 Saatten az	141	3	3,15	1,14	0,10
	1-4 saate kadar	156	3	3,18	0,92	0,07
	4 saat ve üstü	38	3	2,80	1,20	0,19
Aşırı Özdeşleşme	Hiç	29	2	2,32	0,78	0,14
	1 Saatten az	141	2	2,26	0,82	0,07
	1-4 saate kadar	156	2	2,37	0,82	0,07
	4 saat ve üstü	38	2	2,24	0,74	0,12
Öz Yargılama	Hiç	29	2	2,24	0,80	0,15
	1 Saatten az	141	2	2,26	0,89	0,08
	1-4 saate kadar	156	2	2,34	0,76	0,06
	4 saat ve üstü	38	2	2,26	0,77	0,12
İzolasyon	Hiç	29	2	2,37	0,79	0,15
	1 Saatten az	141	2	2,40	0,82	0,07
	1-4 saate kadar	156	2	2,42	0,80	0,06
	4 saat ve üstü	38	2	2,30	0,77	0,13

Tablo 37 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının sosyal medya kullanım sürelerine göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci sorusuna yönelik oluşturulan “ H_{12} =Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasında sosyal medya kullanım sürelerine göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis Testi ve tek yönlü ANOVA testinden elde edilen sonuçlar Tablo 38 ve Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 38.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Süresine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Sosyal Medya Kullanım Süresi	X_{ort}	\bar{x}	Sıra Ortalaması	X^2	Sd	P
Şiddet Eğilimi	Hiç	42	40,18	214,05	5,55	3,00	0,136
	1 Saatten az	35	36,45	169,71			
	1-4 saate kadar	37	37,93	184,49			
	4 saat ve üstü	40	38,82	197,74			
Öz-Duyarlık	Hiç	3	3,32	166,90	3,41	3,00	0,333
	1 Saatten az	3	3,51	189,17			
	1-4 saate kadar	3	3,48	185,37			
	4 saat ve üstü	3	3,33	157,86			
Aşırı Özdeşleşme	Hiç	2	2,32	189,69	1,67	3,00	0,644
	1 Saatten az	2	2,26	175,07			
	1-4 saate kadar	2	2,37	189,43			
	4 saat ve üstü	2	2,24	176,13			
Öz Yargılama	Hiç	2	2,24	174,88	1,64	3,00	0,651
	1 Saatten az	2	2,26	175,60			
	1-4 saate kadar	2	2,34	190,34			
	4 saat ve üstü	2	2,26	181,75			
İzolasyon	Hiç	2	2,37	179,98	1,36	3,00	0,716
	1 Saatten az	2	2,40	182,58			
	1-4 saate kadar	2	2,42	187,11			
	4 saat ve üstü	2	2,30	165,20			

Tablo 38 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p<,05$).

Tablo 39.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Süresine Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	Farklılığın Kaynağı
Paylaşım Bilincinde Olma	Grup İçi	4,95	3,00	1,65			
	Gruplar Arası	273,22	360,00	0,76	2,18	0,091	
	Toplam	278,17	363,00				
Öz Sevecenlik	Grup İçi	10,48	3,00	3,49			1<3
	Gruplar Arası	269,87	360,00	0,75	4,66	0,003	4<2
	Toplam	280,36	363,00				4<3
Bilinçlilik	Grup İçi	5,12	3,00	1,71			
	Gruplar Arası	397,32	360,00	1,10	1,55	0,202	
	Toplam	402,44	363,00				

Paylaşım Bilincinde Olma Levene F= 1,239 $p>,05$

Öz Sevecenlik Levene F= ,967 $p>,05$

Bilinçlilik Levene F= 3,310 $p>,05$

Tablo 39 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz sevecenlik alt boyutundan aldıkları puanların sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ($F=4.66$, $p<,05$) görülmektedir. Farklılığın kaynağına ilişkin yapılan Tukey HSD Testi sonuçlarına göre sosyal medyayı hiç kullanmayan katılımcıların 1-4 saate kadar kullanan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşük öz sevecenlik puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Sosyal medya kullanım süresi 4 saat ve üstünde olan katılımcıların ise 1 saate kadar ve 1-4 saate kadar kullanan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşük öz sevecenlik puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

4.2.13. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorunlarının Olup Olmamasına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilim ölçeği ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların psikolojik sorunlarının olup olmamasına göre dağılımı Tablo 40'ta verilmiştir.

Tablo 40.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorun Olma Durumuna Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Psikolojik Sorun	n	X _{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Evet	43	41	41,17	9,56	1,46
	Hayır	320	36	37,18	9,17	0,51
Öz-Duyarlık	Evet	43	3	3,37	0,51	0,08
	Hayır	320	3	3,47	0,55	0,03
Paylaşım	Evet	43	3	3,19	0,87	0,13
Bilincinde Olma	Hayır	320	3	2,86	0,87	0,05
Öz Sevecenlik	Evet	43	3	3,08	0,91	0,14
	Hayır	320	3	3,03	0,88	0,05
Bilinçlilik	Evet	43	3	3,09	0,99	0,15
	Hayır	320	3	3,12	1,06	0,06
Aşırı Özdeşleşme	Evet	43	3	2,65	0,78	0,12
	Hayır	320	2	2,25	0,80	0,04
Öz Yargılama	Evet	43	3	2,62	0,77	0,12
	Hayır	320	2	2,25	0,81	0,05
İzolasyon	Evet	43	3	2,60	0,80	0,12
	Hayır	320	2	2,36	0,80	0,04

Tablo 40 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının psikolojik sorunlarının olup olmamasına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci sorusuna yönelik oluşturulan “H₁₃=Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasında psikolojik sorunlarının olup olmamasına göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla gerçekleştirilen t testi ve Mann Whitney U Testinden elde edilen sonuçlar Tablo 41 ve Tablo 42’de verilmiştir.

Tablo 41.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Sorun Olma Durumuna Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Psikolojik Sorun	N	Sıra Ortalaması	Sıraların Toplamı	U	P
Şiddet Eğilimi	Evet	43	224	9614,50	5091,50	0,006
	Hayır	320	176	56451,50		
Öz-Duyarlık	Evet	43	169	7247,00	6301,00	0,370
	Hayır	320	184	58819,00		
Aşırı Özdeşleşme	Evet	43	230	9876,00	4830,00	0,001
	Hayır	320	176	56190,00		
Öz Yargılama	Evet	43	228	9806,00	4900,00	0,002
	Hayır	320	176	56260,00		
İzolasyon	Evet	43	209	9001,50	5704,50	0,067
	Hayır	320	178	57064,50		

Tablo 41 incelendiğinde katılımcıların öz-duyarlık ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının psikolojik sorun olup olmama durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p < ,05$). Bununla birlikte katılımcıların şiddet eğilimi ($U=5091.5$, $p < ,05$), aşırı özdeşleşme ($U=4830$, $p < ,05$) ve öz yargılama ($U=5704.5$, $p < ,05$) sıra ortalamalarının psikolojik sorunun olup olmamasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve psikolojik sorunu olan katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 42.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Psikolojik Sorun Durumuna Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Psikolojik Sorun	N	\bar{x}	ss	t	Sd	p
Paylaşım Bilincinde Olma	Var	43	3,19	0,87	2,37	361,00	0,018
	Yok	320	2,86	0,87			
Öz Sevecenlik	Var	43	3,08	0,91	0,35	361,00	0,725
	Yok	320	3,03	0,88			
Bilinçlilik	Var	43	3,09	0,99	-0,17	361,00	0,869
	Yok	320	3,12	1,06			

Tablo 42 incelendiğinde katılımcıların öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların psikolojik sorun durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir ($p>,05$). Bununla birlikte katılımcıların paylaşım bilincinde olma alt boyutundan aldıkları puanların psikolojik sorun durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ($t=2.37$, $p<,05$) ve psikolojik sorunu olan katılımcıların daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

4.2.14. Katılımcıların Şiddet Eğilim Ölçeği ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bulgular

Katılımcıların şiddet eğilim ölçeği ve öz-duyarlık ölçeğinden almış oldukları puanların psikolojik yardım alma durumlarına göre dağılımı Tablo 43'te verilmiştir.

Tablo 43.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumuna Göre Dağılımı

Bağımlı Değişken	Psikolojik Yardım Alma					
		n	X _{ort}	\bar{x}	Std. Sapma	Std. Hata
Şiddet Eğilimi	Evet	51	37	38,41	10,27	1,44
	Hayır	313	37	37,50	9,13	0,52
Öz-Duyarlık	Evet	51	3	3,30	0,54	0,08
	Hayır	313	3	3,49	0,54	0,03
Paylaşım Bilincinde Olma	Evet	51	3	3,01	0,83	0,12
	Hayır	313	3	2,88	0,88	0,05
Öz Sevecenlik	Evet	51	3	2,98	0,82	0,12
	Hayır	313	3	3,05	0,89	0,05
Bilinçlilik	Evet	51	3	3,02	0,91	0,13
	Hayır	313	3	3,13	1,08	0,06
Aşırı Özdeşleşme	Evet	51	3	2,69	0,84	0,12
	Hayır	313	2	2,24	0,79	0,04
Öz Yargılama	Evet	51	3	2,61	0,85	0,12
	Hayır	313	2	2,24	0,80	0,05
İzolasyon	Evet	51	3	2,60	0,85	0,12
	Hayır	313	2	2,36	0,79	0,04

Tablo 43 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının psikolojik yardım alma durumlarına göre aynı olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci sorusuna yönelik oluşturulan “ H_{14} =Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasında psikolojik yardım alma durumlarına göre görülen farklılık anlamlıdır.” hipotezini sınamak amacıyla gerçekleştirilen t testi ve Mann Whitney U Testinden elde edilen sonuçlar Tablo 44 ve Tablo 45’te verilmiştir.

Tablo 44.

Şiddet Eğilim ve Öz-Duyarlık Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Durumuna Göre Değişimi

Bağımlı Değişken	Psikolojik Yardım Alma	N	Sıra Ortalaması	Sıraların Toplamı	U	P
Şiddet Eğilimi	Evet	51	188	9605,00	7684,00	0,66924
	Hayır	313	182	56825,00		
Öz-Duyarlık	Evet	51	155	7909,00	6583,00	0,045
	Hayır	313	187	58521,00		
Aşırı Özdeşleşme	Evet	51	228	11638,00	5651,00	0,001
	Hayır	313	175	54792,00		
Öz Yargılama	Evet	51	221	11257,00	6032,00	0,005
	Hayır	313	176	55173,00		
İzolasyon	Evet	51	207	10550,00	6739,00	0,073
	Hayır	313	179	55880,00		

Tablo 44 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimi ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının psikolojik yardım alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p<,05$). Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ($U=6583$, $p<,05$), aşırı özdeşleşme ($U=5651$, $p<,05$) ve öz yargılama ($U=6032$, $p<,05$) sıra ortalamalarının psikolojik yardım alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Psikolojik yardım alanların almayanlara göre daha yüksek aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamaları bulunmakla birlikte daha düşük düzeyde öz-duyarlık sıra ortalamaları bulunmaktadır.

Tablo 45.

PBO, ÖS ve Bilinçlilik Puanlarının Psikolojik Yardım Alma Göre Değişimi

Psikolojik							
Bağımlı Değişken	Yardım	N	\bar{x}	ss	t	Sd	p
Alma							
Paylaşım	Var	51	3,01	0,83	1,00	362,00	0,320
Bilincinde Olma	Yok	313	2,88	0,88			
Öz Sevecenlik	Var	51	2,98	0,82	-0,51	362,00	0,609
	Yok	313	3,05	0,89			
Bilinçlilik	Var	51	3,02	0,91	-0,64	362,00	0,521
	Yok	313	3,13	1,08			

Tablo 45 incelendiğinde katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların psikolojik yardım alma durumlarının göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir ($p>,05$).

4.3. Araştırmanın İkinci Sorusuna Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci sorusu bağlamında oluşturulan “ H_{15} = Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanları arasındaki ilişki anlamlıdır.” Hipotezini sınamak amacıyla hesaplanan Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısına ilişkin bulgular Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46.

Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	Öz-Duyarlık	Paylaşım Bilincinde Olma	Öz Sevecenlik	Bilinçlilik	Aşırı Özdeşleşme	Öz Yargılama	İzolasyon
Şiddet Eğilimi	-,231**	,049	-,073	-,027	,286**	,374**	,289**

** $P<,001$

Tablo 46 incelendiğinde katılımcıların şiddet eğilimleri ile öz-duyarlık ($\rho=-,231$, $p<,001$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Öz-duyarlığın alt boyutları açısından incelendiğinde ise katılımcıların şiddet eğilimleri ile aşırı özdeşleşme ($\rho=,286$, $p<,001$), öz yargılama ($\rho=,374$, $p<,001$) ve izolasyon ($\rho=,289$, $p<,001$) puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. İlişkilerin yönü ve düzeyi açısından değerlendirilecek olduğunda şiddet eğilimi arttıkça aşırı özdeşleşmenin, öz yargılamanın ve izolasyonun da arttığı, şiddet eğilimi azaldığında ise öz-duyarlığın arttığı, bu ilişkinin anlamlı fakat düşük düzeyde olduğu söylenebilmektedir (Büyüköztürk, 2015).

5. TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın hipotezleri doğrultusunda yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular literatür çerçevesinde tartışılarak yorumlanmıştır.

5.1. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklarının Tartışılması ve Yorumlanması

Bu çalışmanın alt problemlerinden birisi olan erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin yaş düzeyi, kardeş sayısı, eğitim düzeyi, anne baba medeni durumları, anne baba eğitim düzeyi, çocukluğun geçtiği yer, medeni durum, çocuk durumu, çocuk sayısı, gelir düzeyi, psikolojik sorun olma durumu, psikolojik yardım alma durumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Ayrıca erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin katılımcıların sosyal medya kullanım sıklığına göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı da bu bölümde belirlenecektir. Bu amaçla elde edilen analiz bulguları bu bölümde yorumlanmıştır.

5.1.1. Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre Farklılaşması

Erkeklerin *yaş düzeylerine göre* şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği analiz bulgularında; katılımcıların şiddet eğilimi, öz-şefkat, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Ayrıca katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının yaş düzeylerine göre yine anlamlı düzeyde farklılık görülmemiştir.

Katılımcıların yaşlarına bakıldığında 18-30 yaş aralığında 97 katılımcı, 31-45 yaş aralığında 159 katılımcı, 46-65 yaş aralığında 77 katılımcı ve yaşını belirtmemiş olan 31 katılımcı yer almaktadır. Katılımcıların yaş aralığının homojen dağılmadığı görülmektedir. Ayrıca araştırmanın evrenini oluşturan Mersin ili Toroslar ilçesindeki 31-45 yaş aralığındaki nüfusun fazlalığı, bu yaş aralığındaki yaş grubunda yığılmaya sebep olmuştur.

Literatür incelendiğinde, lise ve üniversite öğrencileri örnekleme üzerinde yapılan bir çalışma sonucunda, çalışmanın erkek katılımcılarında öz-şefkat ve yaş düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Bluth, Campo, Futch ve Gaylord, 2017). Neff ve Vonk (2009) tarafından yürütülen bir araştırma sonucuna göre öz-şefkat ve yaş düzeyi

arasında düşük bir pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmadan kısa bir süre sonra lise ve üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde Neff ve arkadaşlarının yürüttüğü başka bir çalışma sonucuna göre öz-şefkat ve yaş düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır (Neff & McGehee, 2010). Öz-şefkat düzeyinin yaş değişkeni üzerinde yapılan araştırmalar, tutarlılık sağlamadığı için yaş değişkeninin öz-şefkat düzeyi üzerinde etkisinin incelenmesi amacıyla daha fazla araştırma yapılması gerektiği söylenebilir.

Haskan'ın (2009) 14-18 yaş grubuyla yürüttüğü bir çalışmada şiddet eğilimi ile yaş düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma görülemezken, Özgür ve arkadaşlarının (2011) ergenlik dönemindeki bireylerle yürüttüğü çalışmasında artan yaşla birlikte şiddet eğiliminde de artış gözlemlenmiştir. Babacan ve arkadaşlarının (2015) 18-28 yaş aralığı üzerindeki araştırmasında şiddet eğilimlerinin genel olarak yüksek çıktığı görülmüştür. Bu sonuçlardan farklı olarak Çetinöz'ün (2022) 18-65 yaş grubu örnekleminde yaptığı araştırma sonucunda artan yaşla birlikte azalan bir şiddet eğilimi tablosu ortaya çıkmıştır. Genel anlamda çocukluktan yetişkinliğe geçişin bir evresine karşılık gelen ergenlik dönemine uyum sağlamaya çalışan üniversite öğrencileri örneklemini ile araştırma bulgularımızın farklılık göstermesi, katılımcılarımızı oluşturan bireylerin yaş aralığının belli bir gelişim dönemini kapsamayarak birden çok gelişim dönemini karşılaması ve bu durumun beraberinde birçok bireysel, ailesel, toplumsal; biyolojik, bilişsel, psikolojik veya sosyal farklılık getirmesi olarak açıklanabilir. Ayrıca araştırmamızın yaş aralığının geniş tutulması, birbirinden farklı yaşamsal tecrübeler ve öfkeyle farklı baş etme stratejilerini ortaya çıkararak şiddet eğilimi ve öz-duyarlık puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmasını engelleyici faktörler olarak sıralanabilir.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde yaş değişkeni açısından öz-şefkat ve şiddet eğiliminin bir arada yer aldığı güncel bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu çalışma alanında yapılacak diğer çalışmalar için yararlı olabilir.

5.1.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Kardeş Sayısına Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık sıra ortalamalarının *kardeş sayılarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde

edilen bulgulara göre iki kardeşe sahip katılımcıların aşırı özdeşleşme düzeylerinin dört ve üstü kardeşi olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir; aşırı özdeşleştirmede bulunan birey, hatalara çok fazla anlam yüklemektedir. Bu da bireyin olumsuz yaşam deneyimlerine tutumunu şiddet yanlısı bir duruma getirebilmektedir. Yapılan bir araştırma (Akman, 2013) bulgularına göre, iki kardeş olan öğrencilerin dört ve üstü kardeş olanlara göre daha fazla şiddet yanlısı tutum sergilediklerini ortaya koymuştur. Bu bağlamda araştırmamızın kardeş sayısı değişkeni bakımından değerlendirmede öz-şefkatin olumsuz alt boyutlarından aşırı özdeşleşme düzeyi ile şiddet eğilimi arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olması beklenmektedir fakat araştırma bulgularımız, bu beklentiyle tutarlı bir sonuç ortaya çıkarmamıştır.

Elde edilen diğer bulgulara göre kardeşi olmayan katılımcıların öz yargılama düzeyleri dört ve üstü kardeşi olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek, benzer şekilde iki kardeşe sahip katılımcıların izolasyon düzeyleri dört ve üstü kardeşi olan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda (Özyeşil, 2011), (İme, 2018) öz-şefkat ve kardeş sayısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır.

Literatür incelendiğinde kardeş sayısı ile şiddet eğilimi arasında ilişkinin bulunamadığı çalışmalar olsa da kardeş sayısı ve şiddet eğilimi arasında ilişkinin anlamlı düzeyde farklılaştığı bulgulara rastlanan çalışmalar da mevcuttur. Bu araştırma, kardeş sayısı ile şiddet eğilimi arasında ilişkinin bulunamadığı araştırmaları destekler niteliktedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde Haskan (2009), Kula (2008), Yılmaz (2008), ve Karataş (2002), çalışmalarında şiddet eğilimi ve kardeş sayısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık saptamamışlardır. Erkeklerde kardeş sayısının şiddet eğilim düzeyine olan etkisinin yeterince net bulgularla açıklanamadığı ve daha detaylı araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

5.1.3. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *eğitim düzeylerine göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık ölçeğinin toplam sıra ortalamalarının eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre lisans mezunu katılımcıların ilköğretim ve

lise mezunu katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde lisansüstü katılımcıların öz-duyarlık sıra ortalamalarının ilköğretim, lise ve ön lisans mezunlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre ise lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde olan katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik puanlarının ilköğretim ve lise düzeyinde olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Öz-Duyarlık ölçeğiyle yapılan bir çalışmada (Bilgin, 2022), öz sevecenlik alt boyutuyla ilgili benzer araştırma bulgularına rastlanmıştır. Yapılan diğer bir çalışmada (Bibi ve arkadaşları, 2017), lisansüstü eğitim düzeyindeki bireylerin, daha düşük eğitim düzeyindekilere göre izolasyon düzeylerinin daha yüksek çıktığı sonucu bulunmuştur. Bu bulgulardan farklı olarak bazı araştırma sonuçlarına göre ise eğitim düzeyi ve öz-şefkat arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Peker, 2017; Yu ve ark. 2019). Araştırmamızın katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında lisans eğitim düzeyinde 141 kişinin yer alması bu düzeyde yığılma yaşanmasına sebep olmuş ve bu durum, çalışma bulgularının homojen dağılımını etkilemiştir. Bu durum, öz-duyarlık puanlarındaki anlamlı farklılaşmaların engelleyici faktörü olabilir.

Yapılan bir çalışmada (Çetin ve Erdoğan, 2017), eğitim düzeyi düşük gençlerin saldırganlık düzeyini daha yüksek bulunmuştur. Araştırma bulgularımızda bu çalışmayla örtüşen ya da çelişen bir sonuç bulunmamıştır.

5.1.4. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Anne Babalarının Medeni Durumlarına Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *anne baba medeni durumlarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma alt boyutu, öz sevecenlik alt boyutu ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının anne baba medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Katılımcıların 231'inin anne babası sağ ve birlikte iken 133'ünün anne babası ayrı ya da vefat etmiştir. Araştırmada anne babası ayrı ya da vefat etmiş olan katılımcı sayısının anne baba sağ ve birlikte olan katılımcılara oranla çok daha az olması da bu sonuç

üzerine etki etmiş olabilmektedir. Literatürde bu iki değişken arasındaki farkı açıklamaya yönelik çalışmalara erişim sağlanamamıştır.

5.1.5. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Anne Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *anne eğitim düzeylerine göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma alt boyutu, öz sevecenlik alt boyutu ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların 162'sinin anne eğitim düzeyi ilkokul mezunu olup diğer eğitim düzeylerinden çok daha fazla olması, bu sonuç üzerine etki etmiş olabilir. Kılıçarslan (2009), annenin öğrenim durumunun şiddet eğilimi üzerinde etkili olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Literatür bakıldığında bu sonuçları destekleyen güncel çalışmalara rastlanamamıştır.

5.1.6. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Baba Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *baba eğitim düzeylerine göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların 146'sının baba eğitim düzeyi ilkokul mezunu olup diğer eğitim düzeylerinden çok daha fazla olması, bu sonuç üzerine etki etmiş olabilir. Literatüre bakıldığında bu sonuçları destekleyen çalışmalara rastlanamamıştır.

5.1.7. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Çocukluğun Geçtiği Yere Göre Farklılaşması

Katılımcıların öz-duyarlık ve öz-duyarlığın alt boyutlarından aşırı özdeşleşme ve öz yargılama alt boyutları sıra ortalamalarının *çocukluğun geçtiği yere* göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların şiddet eğilimi ve öz-duyarlık ölçeğinin öz yargılama ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre şehirde büyüyen katılımcıların şiddet eğilimi, öz yargılama ve izolasyon

sıra ortalamalarının ilçe merkezinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Şehir hayatının ilçe merkezine oranla yoğunluğu, rekabet ortamı, trafik sorunu insan psikolojisini kimi zaman olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Daha depresif ruh hali, düşük düzeyde öfke kontrolüyle sonuçlanabilmekte ve daha düşük yaşam doyumu sonuçlarını doğurabilmekte ve bu durum, araştırma sonucunun nedeni olabilir. Ayrıca şehir merkezi ile ilçe merkezi arasındaki kültürel farklar da bu sonucu etkilemiş olabilir. Öz-şefkatin toplumlar arasındaki düzeylerini incelemek amacıyla yapılan bir araştırma (Neff ve arkadaşları, 2008) sonuçlarına göre öz-şefkat düzeyi Tayland'da en yüksek, Amerika'da orta düzeyde, Tayvan'da ise en düşük düzeyde çıkmıştır. Bulgular, bu durumun doğu-batı farklılıklarından daha çok kültürel faktörlerle ilişkili olduğunu saptamaktadır. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

5.1.8. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Medeni Durumlarına Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *medeni durumlarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutu puanlarının medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Literatürde araştırma bulgularımızı destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar yer almaktadır. Öztürk (2017), öz-şefkatin medeni duruma göre farklılaşmadığı sonucunu bulurken Peker'in (2017) araştırma sonuçlarına göre evli katılımcıların öz-şefkat düzeyleri yüksek bulunmuştur. Öztürk'ün (2011) çalışma sonuçlarına göre şiddet eğilimi evli ya da boşanmış bireylerde daha fazla görülmektedir.

5.1.9. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanlarında Çocuk Durumuna Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *çocuk durumlarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık sıra ortalamalarının çocuklarının olup olmamasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve çocukları olan katılımcıların anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra

ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Araştırma katılımcılarının 238'inin çocuk sahibi olması, bu farklılığa sebep olmuş olabilir.

Katılımcıların paylaşım bilincinde olma ve öz sevecenlik alt boyutu puanlarının çocuk durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların bilinçlilik puanlarının çocuklarının olup olmasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve çocuğu olan katılımcıların anlamlı düzeyde daha yüksek bilinçlilik puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Babalık duygusuyla birlikte artan sorumluluklar erkek bireylerde bilinçlilik düzeyinin artmasına sebep olmuş olabilir.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer örneklem özelliklerini güncel çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu çalışma alanda yapılacak diğer çalışmalar için yararlı olabilir.

5.1.10. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Çocuk Sayısına Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *çocuk sayısına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların aşırı özdeşleşme sıra ortalamalarının çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre üç ve üstü çocuk sayısına sahip olanların aşırı özdeşleşme sıra ortalamalarının tek çocuğa sahip olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, babanın ilerleyen yaşla birlikte deneyimlerinin artmasına ve çocuğun beklentileri karşılması için ona daha baskıcı davranmalarıyla ilgili olabilir. Ayrıca çocuk sayısının artmasıyla babadaki sabır durumunun azalması ile de aşırı özdeşleşmede olduğu gibi hatalara olması gerekenden daha fazla anlam yükleyip daha kontrolcü bir yapı benimsenebilir. Yine bu bulgudan yola çıkarak çocuk sayısının artmasıyla birlikte babanın sorumluluğu artmakta ve bu durum ebeveyn tutumunu da etkilemektedir. Artan sorumluluk durumu, babanın daha koruyucu bir tutum sergilemesine neden olduğu söylenebilir. Bu durum da bilinçli farkındalığa karşı aşırı özdeşleşmeyi beraberinde getirebilmektedir. Çocuk sayısı artmasıyla babanın bakım sorumlulukları da artmakta ve bazı aileler için ekonomik sorunların yaşanma ve babanın şiddet eğiliminin oluşma ihtimalinin arttığı söylenebilir. Fakat araştırma sonuçları, bu düşünceyi desteklememektedir. Katılımcıların öz-duyarlık alt boyutlarından paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından almış oldukları puanların çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir.

5.1.11. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Gelir Düzeyine Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi ve aşırı özdeşleşme alt boyutu sıra ortalamalarının *gelir düzeyine göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık, öz yargılama ve izolasyon sıra ortalamalarının gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre 15.001 ve üstü gelir düzeyine sahip katılımcıların 6001-10.000 tl arası ve 10.001-15.000 tl arası gelir düzeyine sahip katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek öz-duyarlık sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. İzolasyon alt boyutu için ise gelir düzeyi 6000 tl altında olan katılımcıların gelir düzeyi 6001-10.000 tl arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek izolasyon sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde aylık gelir ile şiddet eğilimi ilişkisini inceleyen bir araştırmada (Eroğlu, 2009; Özgür ve diğerleri, 2011), aylık gelir arttıkça şiddet eğiliminin de arttığı gözlemlenmiştir.

Gelir düzeyinin yetersiz olmasının yarattığı olumsuz duygularla baş etmekte zorluk yaşayan birey, toplumdan daha izole bir yaşam tarzını benimseyebilmekte ve şiddete daha eğilimli olabilmektedir. Bu tutum, izolasyon düzeyi bakımından araştırma bulgularıyla tutarlı olsa da şiddet eğilimi bakımından araştırmayı destekler nitelikte değildir.

Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından almış oldukları puanların gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre 15.001 ve üstü gelir düzeyindeki katılımcıların 6000 tl ve altı gelir düzeyindeki katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek paylaşım bilincinde olma ve bilinçlilik puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 15.001 ve üstü gelir düzeyindeki katılımcıların öz sevecenlik puanlarının diğer tüm gelir düzeylerindeki katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Öz-Duyarlık Ölçeğinin 'öz-sevecenlik' alt boyutu değerlendirmesinde aynı ölçekle çalışan Bilgin'in (2022) araştırmasıyla benzer bulgulara rastlanmıştır. Neff ve Vonk (2009) yaptıkları araştırmada öz-şefkat ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamamışlardır.

Gelir düzeyi düşük olan kişilerin bir kısmının toplumun daha düşük bilgi, birikim ve kültür seviyesine sahip kesiminden oluştuğu düşünülürse, bu bireylerin olumsuz yaşam deneyimlerinin üstesinden gelebilmek için doğru bilişsel duygu düzenleme stratejilerini

kullanamadıkları söylenebilir. Fakat şiddet eğilimi bakımından araştırmada yer alan bulgular, bu düşünceyi destekleyici değildir.

Abraham Maslow, bireyin alt düzey ihtiyaçlarını karşıladıkça hiyerarşide yukarı çıkabileceğini belirtmiştir. Psikolojik açıdan sağlıklı bireyi, kendini gerçekleştiren birey olarak gören Maslow'a göre psikolojik açıdan sağlıklı birey, kendisini olduğu gibi kabul ederek zayıflıklarını bilir ve bunları gidermek için çaba gösterir. Bu birey, hatalarından dolayı kendisini suçlu hissetmekle uğraşmak yerine kendisini olduğu gibi kabul ederek sever (Burger, 2016). Bu durumdan yola çıkarak bireyin kendisini olduğu gibi kabul ederek kendisine şefkatle yaklaştığında psikolojik iyi oluşunun da olumlu yönde değişeceği düşünülebilir. Aksi takdirde temel ihtiyaçlar karşılanmadığında daha yüksek ihtiyaçları karşılama gerçekleşemez. Böylece mevcut araştırmanın, öz-şefkatin olumlu alt boyut düzeyleri arttıkça psikolojik iyi oluşun da artacağı yönünde olan hipotezinin literatür ile desteklendiği düşünülmektedir.

5.1.12. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Sosyal Medya Kullanım Sürelerine Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi, öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme alt boyutu, öz yargılama alt boyutu ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *sosyal medya kullanım sürelerine göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Katılımcıların öz-duyarlık alt boyutlarından paylaşım bilincinde olma ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz sevecenlik alt boyutundan aldıkları puanların sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre sosyal medya kullanım süresi 4 saat ve üstünde olan katılımcıların ise 1 saate kadar ve 1-4 saate kadar kullanan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşük öz sevecenlik puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Bireyler, sosyal medya aracılığıyla olumsuz içeriklere maruz kalabilmektedir. Günlük sosyal medya kullanımını sınırlamak bu problemle baş etmenin iyi bir yolu olabilir.

Medyanın etkisi altında kalan benzer çevrelerdeki bireyler, kendilerini kabul ettirmek amacıyla şiddeti bir baş etme stratejisi olarak görmektedir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 2005). Her ne kadar araştırma bulguları bu düşünceye katkı sağlamasa da yapılan araştırmalar da bunu desteklemekte, yanlış sosyal medya kullanımı ile şiddet eğilimi arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

5.1.13. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Psikolojik Sorunlarının Olup Olmamasına Göre Farklılaşması

Katılımcıların öz-duyarlık ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *psikolojik sorun olup olmama durumlarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının psikolojik sorunun olup olmamasına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve psikolojik sorunu olan katılımcıların şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Psikolojik sorunlar, bireyin deneyimlediği zorlu süreçler karşısında saldırgan tutumlar sergilemesine ve öfke duygusunu sağlıklı bir şekilde ifade edebilmesini çoğu kez engellediğinden bireyin şiddet eğilim düzeyini artırabilir.

Katılımcıların öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından aldıkları puanların psikolojik sorun durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların paylaşım bilincinde olma alt boyutundan almış oldukları puanların psikolojik sorun durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve psikolojik sorunu olan katılımcıların daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir.

Literatüre bakıldığında, Neff ve diğerleri (2007), yaptıkları çalışmada öz-şefkatin anksiyeteyi önleyici bir faktör olduğunu bulmuşlardır. Bayramoğlu (2011), yaptığı bir çalışmada öz-şefkatin anksiyete ve depresyonla negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu görülmüştür. Kıvrak (2021), yaptığı çalışmada psikiyatrik tanı alan bireylerin öz-şefkat düzeylerinin, psikiyatrik tanı almayanlara göre daha düşük olduğunu bulmuştur. Bu bağlamda, araştırmamızın sonucunun literatürdeki çalışmalarca desteklendiği görülmektedir.

5.1.14. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasında Psikolojik Yardım Alma Durumlarına Göre Farklılaşması

Katılımcıların şiddet eğilimi ve izolasyon alt boyutu sıra ortalamalarının *psikolojik yardım alma durumlarına göre* anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların öz-duyarlık, aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamalarının psikolojik yardım alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Psikolojik yardım alanların almayanlara göre daha yüksek aşırı özdeşleşme ve öz yargılama sıra ortalamaları bulunmakla birlikte daha düşük düzeyde öz-duyarlık sıra ortalamaları bulunmaktadır. Psikiyatrik destek alan katılımcıların aşırı özdeşleşme ve öz

yargılama düzeylerinin yüksek olmasının nedenleri arasında deneyimledikleri zorlu süreçlerle doğru baş etme yollarını bilmemeleri ve psikiyatrik rahatsızlıkların bireyin motivasyon, duygudurum, işlevselliklerinde olumsuz yönde değişim yaratması gibi faktörler gösterilebilir. Katılımcıların paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutlarından almış oldukları puanların psikolojik yardım alma durumlarının göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir.

5.2. Katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-Duyarlık Puanları Arasındaki İlişkiye Göre Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Katılımcıların şiddet eğilimleri ile öz-duyarlık düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Öz-duyarlığın alt boyutları açısından incelendiğinde ise katılımcıların şiddet eğilimleri ile aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. İlişkilerin yönü ve düzeyi açısından değerlendirilecek olduğunda şiddet eğilimi arttıkça aşırı özdeşleşmenin, öz yargılamanın ve izolasyonun da arttığı, şiddet eğilimi azaldığında ise öz-duyarlığın arttığı, bu ilişkinin anlamlı fakat düşük düzeyde olduğu söylenebilmektedir (Büyüköztürk, 2015). Şimdiye kadar yurt dışında ve yurt içinde sınırlı sayıda araştırma, öz-duyarlık ve şiddet eğiliminin ilişkisini incelemiştir. Bu araştırmalar, öz-şefkatin erkeklerde (Neff ve Vonk, 2009; Sommerfeld ve Bitton, 2020) şiddet eğilimleri ile negatif ilişkili olduğunu göstermiştir. Diğer bir araştırma (Fresnic ve Borders, 2017), sonucu ise yüksek öz-şefkat düzeylerinin daha düşük şiddet eğilimi ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

1. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve alt boyutları yaş düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
2. Erkeklerin şiddet eğilimi ve öz-şefkatleri kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz-şefkatin aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon alt boyutları kardeş sayılarına göre farklılaşmaktadır. İki kardeşe sahip erkeklerin aşırı özdeşleşme düzeyleri dört ve üstü kardeşi olanlara göre daha yüksektir. Kardeşi olmayan erkeklerin öz yargılama düzeyleri dört ve üstü kardeşi olanlara göre daha yüksek, benzer şekilde iki kardeşe sahip erkeklerin izolasyon düzeyleri dört ve üstü kardeşi olan erkeklere göre daha yüksektir.
3. Erkeklerin şiddet eğilimi ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama ve izolasyon alt boyutları eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz-şefkatleri eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Lisans mezunu erkeklerin öz-şefkatleri ilköğretim ve lise mezunu erkeklerden daha yüksektir. Benzer şekilde lisansüstü mezunu erkeklerin öz-şefkatleri ilköğretim, lise ve ön lisans mezunlarından daha yüksektir. Erkeklerin paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutları eğitim düzeylerine göre farklılaşmaktadır. Lisans ve lisansüstü mezunu olan erkeklerin paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutları ilköğretim ve lise mezunu erkeklerden daha yüksektir.
4. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları anne baba medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
5. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
6. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
7. Erkeklerin öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama alt boyutları çocukluğun geçtiği yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin şiddet eğilimi ve öz yargılama, izolasyon alt boyutları çocukluğun

geçtiği yere göre farklılaşmaktadır. Şehirde büyüyen erkeklerin şiddet eğilimi, öz yargılama ve izolasyon alt boyutları, ilçe merkezinde büyüyenlere göre daha yüksektir.

8. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
9. Erkeklerin şiddet eğilimi ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları çocuk durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz-şefkatlerinin çocuklarının olup olmamasına göre farklılaşmaktadır. Çocukları olan erkekler, anlamlı düzeyde daha yüksek öz-şefkate sahiptir. Bununla birlikte erkeklerin bilinçlilikleri çocuklarının olup olmamasına göre farklılaşmaktadır. Çocuğu olan erkekler, daha yüksek bilinçlilik düzeyine sahiptir.
10. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve öz yargılama, izolasyon alt boyutları çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin aşırı özdeşleşmeleri çocuk sayısına göre farklılaşmaktadır. Üç ve üstü çocuk sayısına sahip olanların aşırı özdeşleşmeleri, tek çocuğa sahip olanlara göre daha yüksektir.
11. Erkeklerin şiddet eğilimi ve aşırı özdeşleşme alt boyutları gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz-şefkat, öz yargılama ve izolasyonları gelir düzeyine göre farklılaşmaktadır. 15.001 TL ve üstü gelir düzeyine sahip erkekler, 6001-10.000 TL arası ve 10.001-15.000 TL arası gelir düzeyine sahip erkeklerden daha yüksek öz-şefkat düzeyine sahiptir. Gelir düzeyi 6000 TL altında olan erkeklerin gelir düzeyi 6001-10.000 TL arası olan erkeklerden daha yüksek izolasyon düzeyine sahiptir. Erkeklerin paylaşım bilincinde olma, öz sevecenlik ve bilinçlilik alt boyutları gelir düzeyine göre farklılaşmaktadır. 15.001 TL ve üstü gelir düzeyindeki erkekler, 6000 TL ve altı gelir düzeyindeki erkeklerden daha yüksek paylaşım bilincinde olma ve bilinçlilik düzeylerine sahiptir. Benzer şekilde 15.001 TL ve üstü gelir düzeyindeki erkeklerin öz sevecenlikleri diğer tüm gelir düzeylerindeki erkeklerden daha yüksektir.
12. Erkeklerin şiddet eğilimi, öz-şefkat ve aşırı özdeşleşme, öz yargılama, izolasyon alt boyutları sosyal medya kullanım sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz sevecenlik alt boyutları sosyal medya kullanım sürelerine göre farklılaşmaktadır. Sosyal medya kullanım

süresi 4 saat ve üstünde olan erkekler, 1 saate kadar ve 1-4 saate kadar kullanan erkeklerden daha düşük öz sevecenlik düzeyine sahiptir.

13. Erkeklerin öz-şefkat ve izolasyon alt boyutları psikolojik sorun olup olmama durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılamaları psikolojik sorunun olup olmamasına göre farklılaşmaktadır. Psikolojik sorunu olan erkeklerin şiddet eğilimi, aşırı özdeşleşme ve öz yargılamaları olmayanlara göre daha yüksektir. Erkeklerin paylaşım bilincinde olma alt boyutları psikolojik sorun olup olmama durumlarına göre farklılaşmaktadır. Psikolojik sorunu olan erkekler daha yüksek paylaşım bilincinde olma düzeyine sahiptir.
14. Erkeklerin şiddet eğilimi ve izolasyon alt boyutları psikolojik yardım alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bununla birlikte erkeklerin öz-şefkat, aşırı özdeşleşme ve öz yargılamaları psikolojik yardım alma durumlarına göre farklılaşmaktadır. Psikolojik yardım alanların almayanlara göre daha yüksek aşırı özdeşleşme ve öz yargılamaları bulunmakla birlikte öz-şefkat düzeyleri daha düşüktür.
15. Erkeklerin şiddet eğilimleri ile öz-şefkat düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öz-şefkatin alt boyutları açısından incelendiğinde ise erkeklerin şiddet eğilimleri ile aşırı özdeşleşme, izolasyon ve öz yargılama alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

6.2. Öneriler

1. Çalışmanın Mersin'in Toroslar ilçesinde yapılmış olması sonuçların genellenmesini önlemekte, genellenebilir olması açısından Türkiye genelinde çalışma yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
2. Türkiye'de bu konuda yapılmış çalışmaların az olduğu görülmüş olup öz-şefkat ve şiddet eğiliminin farklı değişkenlerle ve örneklem gruplarıyla incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
3. Bu çalışmadaki tüm katılımcıların erkek bireylerden oluşması, çalışmanın tüm bireylere genellenebilirliğini engellediğinden bir sonraki çalışmada cinsiyet değişkeninin ortadan kaldırılarak yürütülmesiyle literatüre daha büyük ölçüde katkılar sunacağı düşünülmektedir.
4. Öz-Duyarlık Ölçeği sorularını gören birçok katılımcının öz-şefkat kavramı üzerine pek fazla bilgisi olmadığı düşünüldüğünden konuyla ilgili eğitimler düzenlenebilir ve ek olarak kurum ve kuruluşlarda destekleyici psikososyal hizmet modelleri geliştirilebilir.
5. Şiddet eğilimi gösteren erkek bireylerle çalışan psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, emniyet çalışanları gibi meslek gruplarının şiddet döngüsü üzerine çalışma yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (2000). *Yaşama Sanatı*. İstanbul: Say Yayınları.
- Akan, Y. (2018). *Şiddeti azaltma psiko-eğitim programının (ŞAPP) eşine şiddet uygulayan erkeklerin saldırganlık, duygu yönetimi ve ilişki özyeterlik düzeylerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akın, A. (2012). Self-compassion and automatic thoughts. *Hacettepe University Journal of Education*, 42, 1-10.
- Akın, Ü., Akın, A., ve Abacı, R. (2007). *Öz-duyarlık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik*.
- Akman, S. (2013). *Lise öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları ile okula bağlılık duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akyol, Ü. (2011). *Ergenlerde iletişim becerilerinin yordayıcıları olarak öz-duyarlık ve mizah tarzlar*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Alpar, R. (2014). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenilirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Arabacı, L. B. & Uygun, T. (2022). *Şiddet uygulayan ve şiddet uygulanan bireylerin özellikleri*. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 5(1), 38-46.
- Armstrong, R. A. (2014). When to use the bonferroni correction. *Ophthalmic & Physiological Optics*, 34(5), 502-508.
- Atlı F, *Öğretmenlerin Öz-Anlayışları ile Mesleki Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s.11-15 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Avcı, R., Güçray, S. S. (2010). *Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi*. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1): 45-76.
- Ayan, S. (2013). *Kasten Adam Öldürme Suçu İşlemiş Hükümlü Erkeklerin Bağlanma Stilllerinin, Çocukluk Çağı Travmalarının ve Öfke İfade Biçimlerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Babacan-Gümüş, A., Şıpkın, S., Tuna, A., Keskin, G. (2015). *Üniversite öğrencilerinde problemlerli internet kullanımı, şiddet eğilimi ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişki*. TAF Preventive Medicine Bulletin, 14(6).
- Bacanlı, H. *Gelişim ve Öğrenme*, Nobel Yayınları, Ankara, 2000, s.86.
- Balkıs M, Duru E, Buluş, M. (2005) *Şiddete yönelik tutumların öz yeterlik, medya, şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi*. Ege Eğitim Dergisi, 2(6), 81-97.
- Bandura A. *Social Learning Theory*. London, Routledge, 1977.
- Bandura. A. *The social learning perspective: mechanisms of aggression*. In Psychology of Crime and Criminal Justice (Ed H Toch):193-236. Prospect Heights, IL., Waveland Press, 1979.
- Barad, J. A. (2007). *The understanding and experience of compassion: Aquinas and the Dalai Lama*. *Buddhist-Christian Studies*, 27(1), 11-29.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (2005). *Şiddeti önleme platformu eğitim ve şiddet alt çalışma grubu raporu*. Erişim: 01.05.2008, www.aile.gov.tr.
- Başgeçmez, A. C., & Özerk, H. (2021). İnsanın saldırgan ve şiddet içeren davranışlarını psikoterapi kuramlarının ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(44), 8475-8499.
- Bayar, Ö., Haskan Avcı, Ö. ve Koç, M. (2018). *Erkek Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fakülte Dergisi, 18(1), 57-76.
- Bayramoğlu, A. (2011). *Self – Compassion in Relation to Psychopathology*. (PhD). Middle East Technical University, Ankara.
- Bearman, S., Korobov, N., & Thorne, A. (2009). *The fabric of internalized sexism*. *Journal of Integrated Social Sciences*, 1(1), 10-47.
- Beck, A. T. (1976). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. New York: International Universities Press.
- Bell, M.K., Naugle, A.E. (2008). Intimate Partner Violence Theoretical Considerations: Moving Towards A Contextual Framework, *Clinical Psychology Review*, 28, 1096-1107.
- Berkowitz, L. (1989). Frustration-aggression hypothesis: Examination and reformulation. *Psychological Bulletin*, 106(1), 59–73.
- Bettencourt, B. A. ve Miller, N. (1996). *Gender differences in aggression as a function of provocation: A meta-analysis*. *Psychological Bulletin*, 119, 422–447.

- Bibi, S., Masood, S., Ahmad, M., & Bukhari, S. (2017). *Effect of self-compassion on the marital adjustment of Pakistani adults*. *Foundation University Journal of Psychology*, 1(2), 52-66.
- Bilgin, E. *Evli Bireylerde Öz Şefkat ve Kök Aile İlişkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2022.
- Bluth, K. and Blanton, P. “*Mindfulness and Self-Compassion: Exploring Pathways to Adolescent Emotional Well-Being*”, *Journal of Child and Family Studies*, 2014, 23(7), 1298-1309, p.1303.
- Bluth, K., Campo, R. A., Futch, W. S., & Gaylord, S. A. (2017). *Age and Gender Differences in the Associations of Self-Compassion and Emotional Well-being in a Large Adolescent Sample*. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(4), 840–853. <https://doi.org/10.1007/s10964-016-0567-2>
- Bolat Karataş, Z. (2002). *Anne baba saldırganlığı ile lise öğrencilerinin saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Booth, A., Dabbs, J.M. (1993). Testosterone And Men’s Marriages. *Social Forces*, 72, 463- 477.
- Brenner, R. E., Vogel, D. L., Lannin, D. G., Engel, K. E., Seidman, A. J., & Heath, P. J. (2018). *Do self-compassion and self-coldness distinctly relate to distress and well-being? A theoretical model of self-relating*. *Journal of Counseling Psychology*, 65, 346-357. <https://doi.org/10.1037/cou0000257>
- Burger, M. J. (2016). *Kişilik-Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri*. (İ. D. Erguvan Sarıoğlu, Çev.) Kaknüs Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 2004).
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 1-10.
- Coccaro, E., Kavoussi, R.J., Trestman, R., Gabriel, S.M. Cooper, T.B., Siever, L.J. (1997). Serotonin Function In Human Subjects: Intercorrelations Among Central 5-Ht Indices And Aggressiveness, *Psychiatry Research*, 73, 1-14.
- Çengel, D. & Yurdalan, F. (2022). *Erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinin öz şefkat üzerindeki etkisinin incelenmesi: Flört şiddeti ve bağlanma kaygısının aracılık etkisi*. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(9), 1293–1311. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.1077>

- Çetin, Ö. I. & Erdoğan, S. (2017). *Genç erişkin erkeklerde şiddet eğilimi ve psikolojik durum ile ilişkisi*. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 25(2), 77-84.
- Çetin, Ö.I. (2016). *Genç erişkin erkeklerde şiddet eğilimi ve psikolojik durum ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinöz, *Şiddet Eğilimi ve Ahlaki Olgunluğun Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2022.
- Dalenberg, C. ve Palesh, O. (2004). *Relationship between Child Abuse History, Trauma, and Dissociation in Russian College Students*. *Child Abuse & Neglect*, 28, 461–474.
- Davidson, R. J., Putnam, K. M., & Larson, C. L. (2000). Dysfunction in the neural circuitry of emotion regulation--a possible prelude to violence. *science*, 289(5479), 591-594.
- Debarbieux, E. (2009). *Okulda Şiddet Küresel Bir Tehdit*, İletişim yayınları. İstanbul.
- Deffenbacher, J. L. (2011). Cognitive-behavioral conceptualization and treatment of anger. *Cognitive and Behavioral Practice*, 18(2), 212–221.
- Dollard, J., Miller, N. E., Doob, L. W, Mowrer, O. H. ve Sears, R. R. (1939). *Frustration and aggression*. New Haven: Yale University Press.
- Dutton, D.G. (2010). *The Abusive Personality*, 2nd Ed. New York: Guilford Press, S. 178- 190.
- Dutton, D.G., Starzomski, A., Ryan, L. (1996). Antecedents Of Borderline Personality Organization İn Wife Assaulters, *Journal Of Family Violence*, 11(2), 113-132.
- Emiroğlu, K. Aydın S, *Antropoloji Sözlüğü*. Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2003.
- Erhan, D. A. Ğ., & Baysal, H. (2017). Hasta ve yakınlarını şiddete yönelten sebeplerin araştırılması-Burdur ili örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(11), 95-118.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin.
- Eroğlu, SE. (2009), “*Saldırganlık Davranışının Boyutları ve İlişkili Olduğu Faktörler: Lise ve Üniversite Öğrencileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21.
- Eron LD. *The development of aggressive behavior from the perspective of a developing behaviorism*. *Am Psychol* 1989; 42:435-442.

- Eron, L. D. (1987). *The development of aggressive behavior from the perspective of a developing behaviorism*. *American Psychologist*, 42(5), 435–442.
- Eron, L.D. (1994). *Theories of aggression: From Drives to cognitions, aggressive behaviour: Current perspectives*. New York: Plenum Press.
- Erten, Y., Adalı, C. (2007). Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psiko-Sosyal Yapıları“, *Cogito*, Sayı: 6-7.
- Evren, H., Tokuç, B.ve Ekuklu, G. (2011). *Trakya Üniversitesi Öğrencilerinde Şiddet Davranışları ve Algılanan Sağlık İlişkisi*. *Balkan Med J*, 28, 380-384.
- Feist, J. and Feist, G.J. (2006) *Theories of personality. 6th Edition. New York: McGraw Hill*.
- Fresnics, A., & Borders, A. (2017). Angry rumination mediates the unique associations between self-compassion and anger and aggression. *Mindfulness*, 8(3), 554–564. <https://doi.org/10.1007/s12671-016-0629-2>
- Fromm, E. (2011). *İnsandaki yıkıcılığın kökenleri*. Birinci Kitap. (Çev. Ş. Alpagut). İstanbul: Payel Yayınevi (Orijinal eser 1973 yılında basılmıştır).
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gilbert, P., ve Irons, C. (2005). *Focused therapies and compassionate mind training for shame and self-attacking. Compassion: Conceptualisations, research and use in psychotherapy*, 263-325.
- Gomez, M.A. (2011). *Testing the cycle of violence hypothesis: child abuse and adolescent dating violence as predictors of intimate partner violence in young adulthood. Youth & Society*. 43,171-192.
- Göka E, Bayat B, Turkcapar MH Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, (1998). *Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları. Bilim Serisi. Yayın No: 113
- Gökçen Çetiner, S. *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı*, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2006, s. 11 (Yüksek Lisans Tezi)
- Gruen, A. (2015). *Normalliğin deliliği* (Çev. İ. İgan). İstanbul: Çitlembik Yayınları.
- Güneş A. *Kur'an ışığında şiddet sorununa bir bakış*. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 2005; 3:7-28.
- Haskan, Ö. (2009). *Ergenlerde Şiddet Eğilimi, Yalnızlık ve Sosyal Destek*, Yayınlanmış Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana bilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı.

- Heath, P. J., Brenner, R. E., Vogel, D. L., Lannin, D. G., & Strass, H. A. (2017). *Masculinity and barriers to seeking counseling: The buffering role of selfcompassion*. *Journal of Counseling Psychology*, 64(1), 94–103. <https://doi.org/10.1037/cou0000185>
- Holtzworth-Munroe, A., Stuart, G.L. (1994) Typologies Of Male Batterers: Three Subtypes And The Differences Among Them. *Psychological Bulletin*, 116(3), 476-497.
- Horney, K. (2003). *Çağımızın nevrotik kişiliği* (Çev. B. Kıcıır). Ankara: Ege Matbaacılık (Orijinal eser 1937 yılında basılmıştır).
- İçli, T., Öğün, A. ve Özcan, N., (1995). *Ailede Kadına Karşı Şiddet ve Kadın Suçluluğu*, Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları.
- İme, Y. (2018). *Ergenlerin çocukluk örselenme yaşantıları ile öz-anlayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Johnson, J. G., Cohen, P., Smailes, E. M., Kasen, S., & Brook, J. S. (2002). *Television viewing and aggressive behavior during adolescence and adulthood*. *Science*, 295, 2468-2471.
- Jones, R., N. 1982. *Danışma Psikolojisi Kuramları*. (The Theory and Practice of Counseling Psychology). F. Akkoyun (Editör). Cassell Educational Limited.
- Judith Jordan, “*The Role of Mutual Empathy in Relational/Cultural Therapy. Psychotherapy in Practice*”, *JCLP/In Psychotherapy in Practice*, 2000, 56(8), 1005-1017, p.1006.
- K. Leclair Kirkpatrick vd., “*Self-Compassion and Adaptive Psychological Functioning*”, *Journal of Research in Personality*, 2007,41, 139-154, p.145.
- K. Leclair Kirkpatrick, *Enhancing Self-Compassion Using a Gestalt Two-Chair Intervention, University of Texas at Austin*, 2005, s.6 (Unpublished Doctoral Dissertation).
- Kalyoncu, H., (2014)). *Aile İçi Şiddet ve Şiddet Ortamında Çocuklar*. Yediveren Yayınları, İstanbul.
- Kant I. *Pratik Aklın Eleştirisi* (Çeviri Eds İ Kuçuradi, Ü Gökberk, F Akatlı). Ankara, TFK Yayınları, 1999.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel İrade Algı Çerçevesinde Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.

- Karataş, Z. (2008). *Lise Öğrencilerinde Öfke ve Saldırganlık*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3): 277- 294.
- Karr, B. (1971). *Freudian aggression theory: Two hypotheses*. *Psychotherapy: Theory, Research & Practice*, 8(4), 259–263.
- Kaura, S. ve Lohman, B. (2007). *Dating Violence Victimization, Relationship Satisfaction, Mental Health Problems, and Acceptability of Violence: A comparison of Men and Women*. *Journal of Family Violence*. 22, 367–381.
- Kılıçarslan, S. “*İkögretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Akılcı Olmayan İnançları ile Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Adana, 2009, s. 46 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Kıvrak, Z. (2021). *Yetişkinlerde Algılanan Ebeveyn Tutumu, Öz Şefkat, Öz Tikslenme İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Kula, E. (2008). *Endüstri meslek lisesi öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ve saldırganlık durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçük, M. (2020). *Yetişkinlerin öz şefkat, bağlanma stilleri ve psikolojik iyi oluş özelliklerinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Leary, M. R., Tate, E. B., Adams, C. E., Allen, A. B. ve Hancock, J. (2007). *Self-compassion and reactions to unpleasant self-relevant events: The implications of treating oneself kindly*. *Personality and Individual Differences*, 92 (5), 887 – 904.
- Lenton, R.L. (1995) Power Versus Feminist Theories Of Wife Abuse, *Canadian Journal Of Criminology*, 37, 305-330.
- Leonard, K. E., Senchak, M. (1992). Attachment Styles And Marital Adjustment Among Newlywed Couples. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 9(1), 51-64.
- Lopez, A., Sanderman, R., Ranchor, A. V., & Schroevers, M. J. (2018). *Compassion for others and self-compassion: Levels, correlates, and relationship with psychological well-being*. *Mindfulness*, 9(1), 325–331. <https://doi.org/10.1007/s12671-017-0777-z>

- Lorenz, K. (2008). *İşte insan. Saldırganlığın doğası üzerine* (Çev. E. T. Güney). İstanbul: Cumhuriyet Kitapları (Orijinal eser 1963 yılında basılmıştır).
- Mahalik, J. R., Locke, B. D., Ludlow, L. H., Diemer, M. A., Scott, R. P. J., Gottfried, M., & Freitas, G. (2003). *Development of the Conformity to Masculine Norms Inventory. Psychology of Men & Masculinity*, 4(1), 3–25. <https://doi.org/10.1037/1524-9220.4.1.3>
- Marcus, R. F. (2017). *The development of aggression and violence in adolescence*. NY: Palgrave Macmillan.
- May, R. (2019). *Güç ve masumiyet* (Çev. M. Doğan). İstanbul: Okyanus Yayınları (Orijinal eser 1972 yılında basılmıştır).
- Meral, S.P. (2007). *Televizyon Reklam ve Gerçeklik: Kozmetik Reklamlarında Kadına Yönelik Şiddet, Medya Eleştirileri*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Millan, R., Gartner, R. (1999). When She Brings Home The Bacon: Labor-Force Participation And The Risk Of Spousal Violence Against Women, *Journal Of Marriage And The Family*, 947-958.
- Monson, C.M., Langhinrichsen-Rohling, J. (1998). Sexual And Nonsexual Marital Aggression: Legal Considerations, Epidemiology, And An İntegrated Typology Of Perpetrators, *Aggression And Violent Behavior*, 3(4), 369-389.
- Neff, K. D. (2003). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
- Neff, K. D. (2003a). *Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. Self and Identity*, 2, 85-102.
- Neff, K. D. (2003b). *Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. Self and Identity*, 2, 85–101.
- Neff, K. D. (2011b). *Self-compassion: The proven power of being kind to yourself*. New York: Harper Collins Publishers.
- Neff, K. D., & McGehee, P. (2010). *Self-compassion and Psychological Resilience Among Adolescents and Young Adults. Self and Identity*, 9(3), 225–240. <https://doi.org/10.1080/15298860902979307>
- Neff, K. D., & Vonk, R. (2009). *Self-compassion versus Global Selfesteem: Two Different Ways of Relating to Oneself. Journal of Personality*, 77(1), 23–50. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00537.x>
- Neff, K. D., (2004). *Self-Compassion and Psychological Well-Being*, *Constructivism In the Human Sciences*, 9, 27-37, p.29.

- Neff, K. D., Hsieh, Y., & Dejitthirat, K. (2005). *Self-compassion, achievement goals, and coping with academic failure. Self and Identity, 4*, 263-287.
- Neff, K. D., Kirkpatrick, K. L. ve Rude, S. S. (2007). *Self – Compassion and Adaptive Psychological Functioning. Journal of Research in Personality, 41(1)*, 139 – 154.
- Neff, K. D., Kirkpatrick, K. L. ve Rude, S. S. (2007). *Self – Compassion and Adaptive Psychological Functioning. Journal of Research in Personality, 41(1)*, 139 – 154.
- Neff, K. D., Pisitsungkagarn, K., & Hsieh, Y. P. (2008). Self-compassion and self-construal in the United States, Thailand, and Taiwan. *Journal of cross-cultural psychology, 39(3)*, 267-285.
- Nye, R.D. (1998). *Three psychologies. Perspectives from Freud, Skinner and Rogers.* Belmont: Wadsworth/Thomson.
- Öğretir-Özçelik, A. D. (2017). Aggression theories revisited: Lorenz's Neoinstinctivism, Wilson's Socio-Biology and Skinner's Behavioral Theories. *Journal of Asian Scientific Research, 7(2)*, 38-45.
- Önal, E.E. (2011). *Saldırganlık ve saldırganlık nedenlerine ilişkin kuramlar.* https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_7195.htm Erişim tarihi: 24/12/2019.
- Öveç, Ü. (2007). *Öz-duyarlık ile öz-bilinç, depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeliyle incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G. ve Baysa Arabacı, L. (2011). *Lise Öğrencilerinin Şiddet Alguları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler.* *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2(2)*, 53-60.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., Baysan-Arabacı, L. (2011). *Lise öğrencilerinin şiddet alguları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler.* *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2(2)*.
- Öztürk Ö. (2011). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, Ş. *İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinde Öz-anlayış ile İşe Bağlı Gerginlik Düzeyleri arasındaki İlişki,* Toros Üniversitesi, Mersin, 2017, s. 48 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Özyeşil, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinin öz-anlayış düzeylerinin bilinçli farkındalık kişilik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Peker, E. (2017). *Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Pence, E., Paymar, M. (1993). *Education Groups For Men Who Batter: The Duluth Model*, New York: Springer.
- Pulat, F., Sarıkaya, M.E. (2019). *İnsanı anlamanın tarihi. Klasik eserlerin izinde psikoterapi pratiği*. İstanbul: Kanon Kitap.
- Püsküllüoğlu, A. (1977). *Osmanlıca Türkçe Sözlük*.
- Richardson, D. R., Vandenberg, R. J. ve Humphries, S. A. (1986). *Effect of power to harm on retaliative aggression among males and females*. Journal of Research in Personality, 20, 402-419.
- Romito, P. ve Grassi, M. (2007). *Does Violence Affect One Gender More than the other? The Mental Health Impact of Violence Among Male and Female University Students*. Social Science&Medicine, 65, 1222–1234.
- Schultz, D. P. ve Schult, S. E. (2007). *Modern psikoloji tarihi* (çev. Yasemin Aslay). İstanbul: Kaknüs Yayınları (Orijinal eser 2004 yılında basılmıştır).
- Signorielli, N. (2005). *Violence in the media: A reference handbook contemporary world issues*. California:Abc-Clio.
- Somersan S. *Şiddetin iki yüzü*. Cogito 1996; 6:41-50.
- Sommerfeld, E., & Shechory Bitton, M. (2020). Rejection sensitivity, selfcompassion, and aggressive behavior: The role of borderline features as a 72 mediator. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-8. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00044>
- Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 5(9): 1293-1311.
- Sümer, A. *Farklı Öz-Anlayış (Self-Compassion) Düzeylerine Sahip Üniversite Öğrencilerinde Depresyon Anksiyete ve Stresin Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya,2008, s. 51-52. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Sümer, A. S. (2008). *Farklı öz-anlayış (self-compassion) düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete ve stresin değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Şahan, M. (2007). *Lise öğrencilerinde saldırganlığı yordayan bazı değişkenlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics (Sixth edition)*. United States: Pearson Education.
- Tanaka, M., Wekerle, C., Schmuck, M. L., & Paglia-Boak, A. (2011). *The linkages among childhood maltreatment, adolescent mental health, and self-compassion in child welfare adolescents*. *Child Abuse and Neglect*, 35(10), 887-898. Scopus. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2011.07.003>
- Tel, F. D. (2011). *Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu ve öz-duyarlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Thompson, B. and Waltz J., “*Self-Compassion and PTSD Symptom Severity*”, *Journal of Traumatic Stress*, 2008, 21 (6), 556-558, p.557.
- Topses, G. “*Rehberlik ve Psikolojik Danışma Kuramlarının Felsefi Temelleri*”, *Folklor / Edebiyat*, 18(70), 2012, 93-105, s.102.
- Tremblay, R. E. ve ark. (2004). *Physical aggression during early childhood: Trajectories and predictors*. *Pediatrics*, 114(1): e43-e50.
- Türk Psikoloji Yazıları, Haziran 2020, 23(45), 97-11
- Umberson, D., Anderson, K. L., Williams, K., & Chen, M. D. (2003). Relationship dynamics, emotion state, and domestic violence: A stress and masculinities perspective. *Journal of Marriage and Family*, 65(1), 233-247.
- Uyanık, N. ve Çevik, Ö. (2020). *Öz-şefkat gelişiminde bilişsel formülasyonun rolü*. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 2(2), 660-674.
- Ünsal, Z. K. (2011). *Winnicott'un kuramında şiddet ve suçluluk*. *Psikanaliz Yazıları (Psychoanalytic Writings)*, 23, 71-78.
- Vatandaş, C. (2003). *Aile ve Şiddet: Türkiye'de Eşler Arası Şiddet*. Ankara: Uyum Ajans.
- Whitchurch, G. G., Constantine, L. L. (Ref. Umberson, D., Anderson, K., Glick, J., Shapiro, A. (1998) Domestic Violence, Personal Control And Gender, *Journal Of Marriage Of The Family*, 60, 442-452).
- WHO. (2002). *World report on violence and health*. *Journal Medical Libanais*, 51(2), 59–63.
- WHO. (2014), *Global Status Report on ViolencePrevention*. Erişim: http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/

- World Health Organization (WHO). *Violence against women: Intimate partner and sexual violence against women intimate partner and sexual violence have serious short- and long-term physical, mental and sexual and reproductive health problems for survivors: Fact sheet*; 2014. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/112325>.
- World Health Organization. (2002). *World Report On Violence and Health: Summary*. 01.10.2015.http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42512/1/9241545623_eng.pdf?ua=1, s. 4.
- World Health Organization. (2013). *Responding to Intimate Partner Violence and Sexual Violence Against Women- WHO Clinical and Policy Guidelines*. Italy: World Health Organization.
- World Health Organization. WHO; 2017. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.
- Yalçın, Fatih. (2012). “*Radyo Televizyon Üst Kurulu, Kararları Çerçevesinde Televizyon Yayınlarında Şiddet*”, Uzmanlık Tezi.
- Yanbasi G. *Kişilik Kuramları* s. 10-53, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir, 1990.
- Yarnel, L. M., & Neff, K. D. (2013). *Self-compassion, interpersonal conflict resolutions, and well-being*. *Self and Identity*, 12 (2), 146-159.
- Yazgan İ. B., Yerlikaya E. E., *Kişilik Kuramları* (I. Baskı). Pegem Yayınları, Ankara, 2008.
- Yılmaz, İ. (2008). *Endüstri meslek lisesi öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin çok boyutlu olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, M. *Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayışları ile Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2009, s.119 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yu, N. X., Chan J, S. M., Ji, X., Wan A, H. Y., Ng, S. M., Yuen, L. P., & Chan C, L. W. (2019). *Stress and psychosomatic symptoms in Chinese adults with sleep complaints: mediation effect of self-compassion*. *Psychology Health & Medicine*, 24(2), 242-252.

EKLER

EK 1. Tez / Araştırma / Anket / Çalışma İzni / Etik Kurulu İzni Talep Formu ve Onay Tutanak Formu

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	Nazlı BAYRAM
ÖĞRENCİ NO	2020011021
TEL. NO.	
E - MAİL ADRESLERİ	
ANA BİLİM DALI	Psikoloji
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez
ISTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	2022 / 2023 - GÜZ / BAHAR DÖNEMİ KAYDI YENİLENDİ.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	Erkeklerde Öz-şefkat ve Şiddet Eğiliminin İncelenmesi: Toroslar Örneği
TEZİN AMACI	Öz-şefkat ve şiddet eğilimi olgularının bireyin yaşamındaki önemi doğrultusunda bu çalışma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesini araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bu çalışma ile katılımcıların yaş, kardeş sayısı, eğitim durumu ve medeni durum gibi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ulaşılmak amaçlanmıştır.
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Bu çalışma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesini araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bu çalışma ile katılımcıların yaş, kardeş sayısı, eğitim düzeyi, medeni durum ve gelir düzeyi gibi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ulaşılmak amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını, Mersin ilinin Toroslar ilçesindeki 18 yaş ve üzeri erkek bireyler (364 katılımcı) oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında katılımcıların şiddet eğilim düzeylerini belirlemek amacıyla Şiddet Eğilim Ölçeği, öz-şefkat düzeylerini belirlemek amacıyla Öz-Duyarlık Ölçeği ve katılımcıların demografik bilgilerini, sosyal medya kullanım sürelerini, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarını belirlemek amacıyla Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi gerçekleştirilmeden önce katılımcıların Şiddet Eğilimi ve Öz-
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	Bu araştırma, Toroslar ilçesindeki 18 yaş ve üstü erkek bireylerin eğitim gördüğü, çalıştığı kurum ve kuruluşlarda yapılacaktır. (Örneğin; Toroslar Belediyesi, Toroslar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Toroslar Emniyet Müdürlüğü, Toroslar İlçe Jandarma Komutanlığı, Toroslar İlçe Emniyet Müdürlüğü veya Toroslar Kaymakamlığına bağlı diğer kurum ve kuruluşlar)
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	Toroslar Kaymakamlığı Toroslar/MERSİN
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAKI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	Bu çalışma, Toroslar ilçesindeki 18 yaş ve üstü erkek bireyler için uygulanacak olup Toroslar ilçesindeki 18 yaş üstü erkek bireylerin eğitim gördüğü, çalıştığı kurum ve kuruluşlarda yapılacaktır. (Örneğin; Toroslar Belediyesi, Toroslar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Toroslar Emniyet Müdürlüğü, Toroslar İlçe Jandarma Komutanlığı, Toroslar İlçe Emniyet Müdürlüğü veya Toroslar Kaymakamlığına bağlı diğer kurum ve kuruluşlar)
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇEKLERİN UYGULANACAKI	Kişisel Bilgi Formu Şiddet Eğilim Ölçeği Öz-Duyarlık Ölçeği
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) Kişisel Bilgi Formu (1) Sayfa 2) Gönüllü Onam Formu (1) Sayfa 3) Şiddet Eğilim Ölçeği (1) Sayfa 4) Öz-Duyarlık Ölçeği (2) Sayfa
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: Nazlı BAYRAM	ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır. TARİH: 03 / 11 / 2022
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU	
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.	
2. Anılan konu Psikoloji faaliyet alanı içerisine girmektedir.	

1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI			
Adı - Soyadı: Binnaz KIRAN	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Şükrü UĞUZ	Adı - Soyadı: Murat KOÇ			
Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı:	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.			
Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	İmzası: / / 20....	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.			
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.	Enstitü müdürlüğünde evrak aslı ıslak imzalıdır.
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE	☒					
OY ÇOKLUĞU İLE	☐	Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince İncelenmiş olup, 26 / 12 / 2022 - 16 / 01 / 2023 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.				
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.						

EK 2. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Tarih: 03.11.2022

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda "Erkeklerde Öz-Şefkat ve Şiddet Eğiliminin İncelenmesi: Toroslar Örneği" başlıklı araştırma "Nazlı BAYRAM" tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Öz-şefkat ve şiddet eğilimi olgularının bireyin yaşamındaki önemi doğrultusunda bu çalışma, erkeklerde öz-şefkat ve şiddet eğiliminin incelenmesini araştırmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bu çalışma ile katılımcıların yaş, kardeş sayısı, eğitim durumu ve medeni durum gibi demografik özelliklerine, sosyal medya kullanım sıklıklarına, psikolojik sorunlarının olup olmama ve psikolojik destek alıp almama durumlarına ulaşılmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Nedeni: Dünya çapında erkeklerde şiddet, oldukça sık karşılaşılan bir olgu haline gelmiştir. Bu olguyla ilgi gündemi sıkça meşgul eden problem örüntüleri değerlendirildiğinde hem bireysel hem toplumsal riskleri bilmek, bu çok boyutlu yapıyı ve onu etkileyen faktörleri anlamak, çözüm önerileri sunabilmek adına yapılan çalışmanın tüm insanlığa faydalı olacağı düşüncesiyle yola çıkılıp bu araştırmaya başlanmıştır.

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Toroslar Kaymakamlığına bağlı kurum ve kuruluşlar, Mersin İli, Toroslar İlçesi.

Çalışmaya Katılım Onayı:

Araştırmanın amacını, nedenini, yürütüleceği yer ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Araştırma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunuldu. Bu araştırma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile^{*})**

Adı-Soyadı:

İmzası^{***}:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Nazlı BAYRAM

e-posta:

İmzası:

EK 3. Gönüllü Onam Formu

Bu araştırmada sizlere üç form verilecektir. Bunlardan birisi, kişisel bilgi formudur. Diğer ikisi ise standart ölçek formlarıdır. Bu ölçekler; şiddet eğilimi ve öz duyarlılık sorularını kapsamaktadır. Yapılan bu çalışmada sizden kimliğiniz ile ilgili hiçbir bilgi istenmeyecektir ve tüm verilen cevaplar gizli tutulacaktır. Araştırma ile güvenilir ve objektif bir sonuca ulaşmak için tüm sorulara içtenlikle cevap vermeniz oldukça önemlidir.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Nazlı BAYRAM

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

EK 4. Kişisel Bilgi Formu

- 1- Yaşınız:
- 2- Kaç kardeşe sahipsiniz?
 Yok 1 2 3 4 veya daha fazla
- 3- Eğitim düzeyiniz nedir?
 Okuryazar değil İlkokul Ortaokul
 Lise Ön lisans Lisans Lisansüstü
- 4- Anne-baba durumları:
 Beraber yaşıyorlar
 Anne; sağ değil
 Baba; sağ değil
 Ayrı yaşıyorlar
- 5- Annenin eğitim düzeyi:
 Okuryazar değil İlkokul Ortaokul
 Lise Ön lisans Lisans Lisansüstü
- 6- Babanın eğitim düzeyi:
 Okuryazar değil İlkokul Ortaokul
 Lise Ön lisans Lisans Lisansüstü
- 7- Çocukluğunuzun geçtiği yer:
- 8- Medeni durum:
 Evli Bekar Boşanmış Eşinden ayrı Eşi vefat etmiş
- 9- Çocuğunuz var mı?
- 10- Varsa kaç çocuğunuz var?
 1 2 3 4 5 veya daha fazla
- 11- Ailenizin ortalama aylık geliri:
 6000 TL'nin altında 6000-10000 TL
 10000-15000 TL 15000 TL'nin üstünde
- 12- Günlük sosyal medyada geçirdiğiniz süre nedir?
 Hiç 1 saatten az 1-4 saat arası 4 saat veya daha fazla
- 13- Psikolojik sorunlarınız var mı?
 Evet Hayır
- 14- Hiç psikolojik destek aldınız mı?
 Evet Hayır

EK 5. Şiddet Eğilim Ölçeği

Aşağıda bir insanın yaşamındaki çeşitli tepkilerini ve düşüncelerini ifade eden cümleler yer almaktadır. Her cümlenin sizin tepki ve düşüncelerinize uygun olup olmadığını belirtiniz.

		Hiç Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Çok Uygun
1	Hoşuma gitmeyen bir olay karşısında hemen sinirlenirim	1	2	3	4
2	Doğru olduğuna inandığım konularda eleştirilmek beni sinirlendirir	1	2	3	4
3	Rahatsız olduğum durumlar karşısında sinirlendiğimde kendimi kontrol edemiyorum	1	2	3	4
4	Duygusal ya da fiziksel olarak rahatsız edildiğimde fiziksel olarak karşılık verme isteği duyarım	1	2	3	4
5	Sinirli olduğumda birşeyleri kırma isteği duyarım	1	2	3	4
6	Arkadaşlarım, annem, babam vb insanlarla çok sık tartışmaya girerim	1	2	3	4
7	Hak etmiş olanlara layık oldukları ceza verilmelidir	1	2	3	4
8	Eğer beğenmediğim bir şey olursa en yakınım ile bile tartışırım	1	2	3	4
9	Bence hayvanların av maksadı ile vurulmasında sakınca yoktur	1	2	3	4
10	Diğerlerinin saldırılarına karşı güçlü bir arkadaş grubu mutlaka olmalıdır	1	2	3	4
11	Eğer saldırıya uğramışsam aradan geçen zamana bakmaksızın aynı şekilde karşılık veririm	1	2	3	4
12	İnsan çevreden gelecek tehditlere daima hazır olmalıdır	1	2	3	4
13	Bu dünyada en önemli şey diğerlerinden güçlü olmaktır	1	2	3	4
14	Sık sık kavga ederim	1	2	3	4
15	Bazı insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım	1	2	3	4
16	Bazı hallerde insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım	1	2	3	4
17	Kavgaları seyretmek beni rahatsız etmez	1	2	3	4
18	İnsanların benden korkması hoşuma gider	1	2	3	4
19	Bazen başkalarına zarar verme isteği duyarım	1	2	3	4
20	Sokakta başı boş dolaşan hayvanlar ortadan kaldırılmalıdır	1	2	3	4

EK 6. Öz-Duyarlık Ölçeği

Bu anketten elde edilen sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirmeniz ve sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koymanızdır. Her sorunun karşısında bulunan; (1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Sık sık (4) Genellikle ve (5) Her zaman anlamına gelmektedir. Lütfen **her ifadeye** mutlaka **TEK yanıt** veriniz ve kesinlikle **BOŞ bırakmayınız**. En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder, katkılarınız için teşekkür ederim.

1	Bir yetersizlik hissettiğimde, kendime bu yetersizlik duygusunun insanların birçoğu tarafından paylaşıldığını hatırlatmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
2	Kişiliğimin beğenmediğim yönlerine ilişkin anlayışlı ve sabırlı olmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
3	Bir şey beni üzdüğünde, duygularıma kapılıp giderim.	1	2	3	4	5
4	Hoşlanmadığım yönlerimi fark ettiğimde kendimi suçlarım.	1	2	3	4	5
5	Benim için önemli olan bir şeyde başarısız olduğumda, kendimi bu başarısızlıkta yalnız hissederim.	1	2	3	4	5
6	Zor zamanlarımda ihtiyaç duyduğum özen ve şefkati kendime gösteririm.	1	2	3	4	5
7	Gerçekten güç durumlarla karşılaştığımda kendime kaba davranırım.	1	2	3	4	5
8	Başarısızlıklarımı insanlık halinin bir parçası olarak görmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
9	Bir şey beni üzdüğünde duygularımı dengede tutmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
10	Kendimi kötü hissettiğimde kötü olan her şeye kafamı takar ve onunla meşgul olurum.	1	2	3	4	5
11	Yetersizliklerim hakkında düşündüğümde, bu kendimi yalnız hissetmeme ve dünyayla bağlantımı koparmama neden olur.	1	2	3	4	5
12	Kendimi çok kötü hissettiğim durumlarda, dünyadaki birçok insanın benzer duygular yaşadığını hatırlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
13	Acı veren olaylar yaşadığımda kendime kibar davranırım.	1	2	3	4	5
14	Kendimi kötü hissettiğimde duygularıma ilgi ve açıklıkla yaklaşmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
15	Sıkıntı çektiğim durumlarda kendime karşı biraz acımasız olabilirim.	1	2	3	4	5

16	Sıkıntı veren bir olay olduğunda olayı mantıksız biçimde abartırım.	1	2	3	4	5
17	Hata ve yetersizliklerimi anlayışla karşılarım.	1	2	3	4	5
18	Acı veren bir şeyler yaşadığımda bu duruma dengeli bir bakış açısıyla yaklaşmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
19	Kendimi üzgün hissettiğimde, diğer insanların çoğunun belki de benden daha mutlu olduklarını düşünürüm.	1	2	3	4	5
20	Hata ve yetersizliklerime karşı kınayıcı ve yargılayıcı bir tavır takınırım.	1	2	3	4	5
21	Duygusal anlamda acı çektiğim durumlarda kendime sevgiyle yaklaşırım.	1	2	3	4	5
22	Benim için bir şeyler kötüye gittiğinde, bu durumun herkesin yaşayabileceğini ve yaşamın bir parçası olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
23	Bir şeyde başarısızlık yaşadığımda objektif bir bakış açısı takınmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
24	Benim için önemli olan bir şeyde başarısız olduğumda, yetersizlik duygularıyla kendimi harap ederim.	1	2	3	4	5
25	Zor durumlarla mücadele ettiğimde, diğer insanların daha rahat bir durumda olduklarını düşünürüm.	1	2	3	4	5
26	Kişiliğimin beğenmediğim yönlerine karşı sabırlı ve hoşgörülü değilimdir.	1	2	3	4	5

EK 7. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Etik İzin İstek Formu

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.01.04-2200008854
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu Kararı Alınması Hk.

22.11.2022

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazınız.

İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Lisansüstü Programlarda halen tez aşamasında kayıtlı olan **Nazlı Bayram** isimli öğrencimize ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : 1 adet öğrenciye ait tez evrakları dosyası.

EK 8. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Tez Etik İzin İstek Formu

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2200009196

06.12.2022

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 22.11.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200008854 sayılı yazınız.
b) 22.11.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200008855 sayılı yazınız.
c) 23.11.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200008859 sayılı yazınız.
ç) 01.12.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200009060 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen **Muhammed Alperen KILIÇ, Mehmet Sıtkı TEMUR, Özen TEKİN, Mustafa Recep OKTAY, Hülya YARDIMCI, Nazlı BAYRAM, Gamze KAPUCU ve Dila BARAN** isimli öğrencilerimize ait tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

EK 9. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Anket İzin Formu

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-044-2200009293

08.12.2022

Konu : Nazlı BAYRAM'ın Tez Anket İzni
Hk.

T.C. MERSİN TOROSLAR KAYMAKAMLIĞINA

Psikoloji tezli yüksek lisans programında kayıtlı Nazlı BAYRAM isimli öğrencimizin, "Öz Şefkat ve Çocukluk Çağı Travmalarının Erkeklerde Şiddet Eğilimini Yordayıcılığının İncelenmesi" konulu tez çalışması Mersin Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Binnaz KIRAN'ın tez danışmanlığında yürütülmektedir. Adı geçen öğrenci tez çalışmasında Kaymakamlığınıza bağlı tüm kurum ve kuruluşlarda görev yapan 18 yaş ve üstü erkek çalışanları kapsamak üzere kopyası Ek'lerde sunulan anket uygulamasını yapmayı planlamaktadır. Üniversitemiz Etik Kurulunda yer alan üyelerin onayları alınmış olup, gerekli iznin verilmesi hususunu bilgilerinize sunarım.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

Ek :

- 1 - 3 Sayfa Etik Kurul Formu.
- 2 - 1 Sayfa Ana Bilim Dalı Başkanlığı Onayı.
- 3 - 1 Sayfa Gönüllülük Onam Formu.
- 4 - 1 Sayfa Kişisel Bilgi Formu.
- 5 - 2 Sayfa Öz-Duyarlık Ölçeği.
- 6 - 1 Sayfa Şiddet Eğilim Ölçeği.
- 7 - 1 Sayfa Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği.
- 8 - 1 Sayfa Ölçek Kullanım İzni.(Ş.E)
- 9 - 1 Sayfa Ölçek Kullanım Ölçeği. (Ö.D.)
- 10 - 1 Sayfa Ölçek Kullanım İzni. (Ç.Ç.O.Y.)
- 11 - 1 Sayfa Etik Kurul Onay Yazısı.
- 12 - 1 Sayfa Etik Kurul İzin İstek Yazısı.

EK 10. Toroslar Kaymakamlığı Tez Anket İzin Yazısı

T.C.
TOROSLAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Hukuk İşleri Şefliği

Sayı : E-32078601-000-6355

23.12.2022

Konu : Nazlı BAYRAM' ın Tez Anket İzni Hk.

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 08.12.2022 tarih ve 2200009293 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Psikoloji tezli yüksek lisans öğrencisi Nazlı BAYRAM' ın tez çalışması kapsamında anket uygulaması Kaymakamlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim

İbrahim ÇENET
Kaymakam